

การศึกษานิทานคติสอนใจของจีน

นางสาว ดวงเดือน จันทิห์ล่า

**บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ
สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2558**

ลิขิตที่คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

หัวข้อบทความวิจัย	การศึกษานิทานคติสอนใจของจีน
ชื่อ-นามสกุล นักศึกษา	นางสาวดวงเดือน จันทิห์ล้ำ รหัสนักศึกษา 05550686
ชื่อ-นามสกุล อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.ศิริชญา คอนกรีต
สาขาวิชาเอก	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ “นิทานคติสอนใจของจีน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอเรื่องของนิทานคติสอนใจจีน ในด้านองค์ประกอบวรรณกรรม ได้แก่ การวาง โครงเรื่อง การสร้างตัวละคร การสร้างฉากและบรรยากาศ และเพื่อศึกษาคุณค่าที่ปรากฏในนิทานคติสอนใจจีน

ผลการศึกษาพบว่าการเปิดเรื่องด้วยฉากหรือเหตุการณ์มากที่สุด เนื่องจากการแสดงออกขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมได้เป็นอย่างดี มีการสร้างความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์มากที่สุด เนื่องจากลักษณะของนิทานคติสอนใจต้องการสอนให้คนประพฤติดี จึงต้องมีการสร้างความขัดแย้งระหว่างคนที่เห็นผิดกับคนที่เห็นชอบ มีลักษณะปิดเรื่องโดยจบแบบพลิกความคาดหมายมีจำนวนมากที่สุด เนื่องจากลักษณะของนิทานคติสอนใจต้องการสอนให้คนประพฤติดี ดังนั้นจบแบบนี้จะทำให้เห็นถึงพฤติกรรมของตัวละครที่แสดงออกมากว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร จากต้นเรื่องจนถึงตอนจบ ลักษณะตัวละครที่ปรากฏในนิทานได้แก่ ด้านความรักพ่อแม่ แสดงให้เห็นว่าคนจีนให้ความสำคัญกับเรื่องความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ เพราะเชื่อว่าจะทำให้ทำให้ชีวิตมีความสุข ความเจริญ ด้านความขยันอดทน แสดงให้เห็นว่าคนจีนเชื่อว่าถ้าหากอดทนวันนี้เพื่อชีวิตที่ดีในวันข้างหน้า ด้านกษัตริย์หรือผู้นำที่ดี เพราะคนจีนเชื่อว่าหากมีผู้ปกครองที่ดีบ้านเมืองก็จะดีไปด้วย คุณค่าด้านแง่คิดคำสอนที่ปรากฏในนิทานของขงจื๊อมีจำนวนมากที่สุด เพราะคำสอนของขงจื๊อจะสะท้อนให้เห็นลักษณะนิสัยของตัวละครได้เป็นอย่างดี อย่างเช่นความกตัญญู เป็นคุณธรรมคำสอนอันดับแรกของลัทธิขงจื๊อและเป็นต้นกำเนิดของคุณงามความดีงาม

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาและความเอาใจใส่อย่างดียิ่งของอาจารย์ ดร.ศิริชญา คอนกรีต อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำบทความวิจัยที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาคำแนะนำ แนะนำแนวทาง ตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาและสำนวนภาษาอย่างละเอียดถี่ถ้วน โดย

ไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ตลอดจนให้ความรู้และวิธีคิดเกี่ยวกับข้อมูลทางวรรณกรรมอันเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์อย่างยิ่งแก่การทำบทความวิจัยฉบับนี้ อีกทั้งยังห่วงใยและให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาเสมอมา ผู้ศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยซึ่ง และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะอักษรศาสตร์ทุกท่านที่มอบวิชาความรู้ ความเอาใจใส่ด้วยความจริงใจ อีกทั้งยังให้คำแนะนำที่มีค่าและวิธีการคิดให้แก่ผู้ศึกษาในการศึกษาในมหาวิทยาลัยศิลปากรแห่งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ในภาควิชาภาษาไทยทุกท่านผู้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำต่างๆ และความเมตตา รวมถึงการไต่ถามถึงความก้าวหน้าของสารนิพนธ์เล่มนี้มาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาจีนทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่ข้าพเจ้า ทำให้ข้าพเจ้านำความรู้ที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำบทความวิจัยฉบับนี้

ขอขอบคุณเพื่อนๆ คณะอักษรศาสตร์ที่ให้กำลังใจตลอดมา ปลอบใจในยามท้อแท้ และคอยถามไต่ถามถึงความก้าวหน้าของบทความวิจัยฉบับนี้มาโดยตลอด

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และสมาชิกในครอบครัว บุคคลอันเป็นที่รักและเทิดทูลยิ่งของผู้ศึกษา ที่สนับสนุนการศึกษามาโดยตลอดและทำทุกอย่างเพื่อความสำเร็จในการศึกษาของข้าพเจ้า อีกทั้งยังให้ความรัก ความห่วงใยและกำลังใจตลอดมา จนบทความวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้โดยสมบูรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1

วัตถุประสงค์.....	10
ขอบเขตของการศึกษา.....	10
วิธีการดำเนินวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	12
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
2. ภูมิหลังสังคมและวัฒนธรรมจีน.....	20
ประวัติศาสตร์.....	20
ลักษณะทางกายภาพ.....	21
ขนบธรรมเนียมประเพณี.....	22
3. กลวิธีการนำเสนอนิทานคติสอนใจของจีน.....	28
การวางโครงเรื่อง.....	28
การสร้างตัวละคร.....	49
การสร้างฉากและบรรยากาศ.....	56
4. ศึกษาคุณค่าที่ปรากฏในนิทานคติสอนใจจีน.....	61
คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม.....	61
คุณค่าด้านแง่คิด คำสอน.....	68
5. สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	74

บรรณานุกรม

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“นิทาน” เป็นเรื่องเล่าที่มีมานานแล้ว เกิดขึ้นในสังคมตั้งแต่สมัยโบราณ สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่าเป็นจินตนาการที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องให้ความบันเทิงใจ การเล่านิทานเป็นที่แพร่หลายนิยมทั่วไปในหมู่ชนทุกชั้น ทุกเชื้อชาติ เช่น นิทานเรื่องซินเดอเรลล่าของยุโรป เรื่องปลาบู่ทองของไทย เรื่องเฮอร์คิวลิสของกรีก และเรื่องมังกรเงินของจีน เป็นต้น

การเล่านิทานมีในสังคมทุกระดับ ตั้งแต่ในราชสำนัก ในบ้านขุนนาง จนถึงในบ้านชาวนา ชาวสวนและกรรมกรผู้ยากไร้ ในสังคมปัจจุบันซึ่งมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การเล่า

นิทานก็ยังมียู่ อาจเล่าสู่กันฟังทางโทรทัศน์ เล่าในรถยนต์ บนเครื่องบินหรือในห้องปรับอากาศ ที่น่าสังเกตก็คือ วิธีการถ่ายทอดนิทานเปลี่ยนไปจากเดิมเพราะมีอุปกรณ์ต่างๆ เป็นสื่อในการถ่ายทอด นอกจากมีการเผยแพร่นิทานด้วยการตีพิมพ์แล้ว ยังมีการนำเอานิทาน ไปถ่ายทอดในรูปแบบของละคร โทรทัศน์หรือภาพยนตร์ ที่น่าสนใจในขณะนี้ก็คือ มีผู้ใช้วิธีเล่านิทานอัดเทปบันทึกเสียงและซีดีรอม ออกจำหน่ายเผยแพร่ มีทั้งนิทานสำหรับเด็กและมุขตลกสำหรับผู้ใหญ่ นิทานจึงยืนหยัดอยู่ในทุกสังคมและทุกสมัย (ประคอง นิมมานเหมินท์ 2543:1-2)

คำว่า นิทาน ในทางคติชนวิทยา หมายถึง เรื่องที่เล่าสืบทอดต่อๆ กันมาจนถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง เป็นการถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะหรือลายลักษณ์อักษรก็ได้ และไม่ทราบที่มาของนิทานอย่างเด่นชัด เพราะเป็นการเล่าจากความจำที่ได้ฟังต่อๆ กันมาและบางเรื่องได้แพร่กระจายไปอย่างกว้างขวางทั่วโลก เมื่อไปอยู่ในท้องถิ่นใดก็จะมีการปรับเนื้อหาให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคมในท้องถิ่นนั้นๆ ดังนั้นนิทานจึงมีรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละท้องถิ่น (กิ่งแก้ว อัครถาวร 2519:12)

นิทานมักจะเป็นเรื่องที่เล่าสืบทอดกันมานานจนไม่ทราบที่มาของเรื่องเล่านั้น แต่ไม่ว่านิทานจะมีที่มาอย่างไรต่างก็มีจุดประสงค์อย่างเดียวกันคือ เป็นเครื่องให้ความรื่นเริงบันเทิงใจแก่มนุษย์ ก่อให้เกิดความสนุกสนาน นอกจากนี้นิทานยังเป็นเครื่องมือในการช่วยอบรมสั่งสอนให้คนประพฤติดีด้วยมีคติสอนใจแทรกอยู่ในเนื้อเรื่อง (สุนันท์ อุดมเวช 2524:22)

จะเห็นได้ว่า การเล่านิทานจะปรากฏอยู่ทั่วไปในกลุ่มชนหรือสังคมที่มีการใช้ภาษาสื่อสารกัน ซึ่งนอกจากจะให้ความสนุกสนาน ความพึงพอใจทั้งผู้เล่าและผู้ฟังแล้ว นิทานยังแฝงด้วยคติสอนใจที่ผู้ใหญ่นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอนให้เกิดสำนึกในสิ่งที่ดีงาม ตลอดจนแนะแนวทางใน การดำเนินชีวิตที่เหมาะสมด้วยนิทานของแต่ละท้องถิ่นก็จะแสดงออกถึงขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ลักษณะนิสัยของคนในชาตินั้นๆ ดังนั้นการศึกษานิทานจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เราเข้าใจกลุ่มชนและสังคมได้เป็นอย่างดี

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2543: 142-143) ได้สรุปความบทบาทของนิทานไว้ดังนี้

1. นิทานให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน
2. นิทานเป็นสายใยแห่งความรักที่ช่วยกระชับความสัมพันธ์ในครอบครัวและสังคม
3. นิทานเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้ ให้การศึกษาและเสริมสร้างจินตนาการ
4. นิทานให้ข้อคิดและคติเตือนใจ ใช้เป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอนศีลธรรมได้
5. นิทานเป็นกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมในหลายๆ ด้าน

นอกจากนี้เรื่องราวที่ปรากฏในนิทานมีเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ได้มีการแบ่งประเภทของนิทานตามเนื้อหาโดยสตีธ ธรอมป์สัน (Stith Thompson)

ในหนังสือนิทานพื้นบ้านศึกษา ประครอง นิมมานเหมินท์ (2543: 8-28) จำแนกนิทานออกเป็น 11 ประเภท พอจะสรุปได้ดังนี้

1. เทพนิยาย (Fairy tale) เป็นนิทานที่แพร่หลายอย่างยิ่ง เนื้อเรื่องมักจะมีขนาดยาว เป็นเรื่องราวของความเหนือธรรมชาติ ตัวละครเอกมักเป็นเจ้าหญิงเจ้าชาย และเจ้าชายจะต้องเป็นผู้ที่มีความเก่งกล้าสามารถผจญภัยในดินแดนจินตนาการพบอุปสรรคต่างๆ พบเจ้าหญิงและได้ครองรักกัน เช่น เรื่องสโนไวท์ ซินเดอเรลล่า แชนเซลกับเกรเทล เป็นต้น
2. นิทานชีวิต (Novella) เป็นนิทานที่เชื่อว่าเป็นเรื่องจริง สามารถระบุสถานที่ได้อย่างแน่ชัด จะไม่เน้นเรื่องอภินิหารเพราะพระเอกจะเป็นมนุษย์ธรรมดาสามัญ ต้องใช้ความสามารถในการแก้ปัญหา เช่น ความฉลาด ความอดทน กลอุบาย ไม่มีอำนาจวิเศษหรือสิ่งของวิเศษต่างๆ เช่น เรื่องไกรทอง ขุนช้างขุนแผน พระลอ เป็นต้น
3. นิทานวีรบุรุษ (Hero tale) เป็นนิทานที่กล่าวถึงพฤติกรรมที่กล้าหาญของบุคคลในแง่ของความเป็นวีรบุรุษ มีความสามารถในการปกครอง มีคุณธรรม และมีความสามารถในการต่อสู้เหนือมนุษย์ เช่น เรื่องเฮอร์คิวลิส เซซิอุส เพอร์ซิอุส เป็นต้น
4. ตำนาน (Sage) เป็นนิทานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งที่เชื่อว่าเป็นเรื่องจริง มักจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับที่มา ความลึกลับ ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่างๆ เนื้อเรื่องจะมุ่งเน้นในเรื่องพฤติกรรมของคนในท้องถิ่น หรืออำนาจของผีบางเทวดา เช่น เรื่องเมืองลับแล พระยาทรงพระยาพาน พระร่วง เป็นต้น
5. นิทานอธิบายเหตุ (Explanatory) เป็นนิทานที่อธิบายความเป็นมาของคน สัตว์ สิ่งของต่างๆ โดยเนื้อเรื่องจะมุ่งเน้นในคำตอบว่าทำไม เพื่ออธิบายความเป็นมาของสิ่งต่างๆ เหล่านั้น เช่น นิทานดาวลูกไก่ ทำไมมดตะนอยเอาคอด เป็นต้น
6. นิทานปรัมปรา (Myth) เป็นนิทานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนาและพิธีกรรม ต้นกำเนิดของจักรวาล โลก มนุษย์ สัตว์ และสิ่งของ ตัวละครอาจเป็นเทพเจ้าหรือวีรบุรุษของท้องถิ่น เช่น พระพิฆเนศวร พระมณูกับน้ำท่วมโลก สุริยคราส เป็นต้น
7. นิทานสัตว์ (Animal tale) เป็นนิทานที่มีสัตว์เป็นตัวละครเอกและจะมีพฤติกรรมคล้ายมนุษย์ เช่น สุนัขจิ้งจอกกับนกกระสา นิทานอีสป เป็นต้น
8. นิทานอุทาหรณ์ (Fable) เป็นนิทานที่เล่าเพื่อยกเป็นตัวอย่าง เพื่อให้เห็นแง่คิดและคติธรรม และเป็นคติสอนใจแก่ผู้ฟัง เช่น เรื่องกบเลือกนาย เป็นต้น
9. เรื่องขำขันหรือเกร็ด (Anecdote) เป็นนิทานที่มีเนื้อหา 2 ลักษณะ คือ

9.1 นิทานมุขตลกเจ้าปัญญา ซึ่งเป็นการแสดงถึงพฤติกรรมที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ เช่น ความโง่ ความฉลาด เช่น เรื่องศรีธนญชัย

9.2 นิทานมุขตลกหยาบโหล ความขันอยู่ที่เรื่องของเพศมักจะมีการใช้ภาษาที่เกี่ยวกับเพศโดยตรงหรือต้องใช้วิธีพวนคำ ซึ่งปกติจะไม่นิยมนำมาพูดในสังคม เช่น เรื่องตลกเกี่ยวกับชายชู้ เป็นต้น

10. ตำนานนักบุญ (Saint's legend) เป็นเรื่องเกี่ยวกับศาสนา เช่น เรื่องเล่าเกี่ยวกับพระเยซู และนักบุญต่างๆ
11. นิทานเข้าแบบ (Formular tale) เป็นนิทานที่มีแบบแผนในการเล่าพิเศษ นิทานประเภทนี้โครงเรื่องมีความสำคัญเป็นรองของแบบแผนในการเล่า การเล่าก็เล่าเพื่อความสนุกสนานของผู้เล่าและผู้ฟังโดยแท้ บางเรื่องอาจใช้ในการเล่นเกม มีหลายแบบ เช่น นิทานลูกโซ่ นิทานหลอกผู้ฟัง นิทานไม่จบเรื่อง และนิทานไม่รู้จบ

จากประเภทของนิทานที่กล่าวมานี้ จะเห็นว่านิทานอุทาหรณ์เป็นนิทานประเภทหนึ่งที่มีจุดประสงค์เพื่อให้แง่คิดและคติธรรมแก่ผู้ฟัง

ในสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ได้ให้ความหมายของนิทานคติสอนใจไว้ว่า นิทานคติสอนใจ จัดอยู่ในประเภทนิทานอุทาหรณ์ มักเป็นเรื่องไม่ยาวนาน มีเนื้อหาที่เน้นคุณค่าของจริยธรรม และผลแห่งกรรม ซึ่งให้เห็นว่าการประกอบกรรมดีย่อมได้ดี และการประกอบกรรมชั่วย่อมได้ชั่วกรรมดีที่นำผลดีมาให้มักได้แก่ ความกตัญญู ความเมตตากรุณา ความเคารพเชื่อฟัง ความซื่อสัตย์ และความเลื่อมใสในพระศาสนา ส่วนกรรมชั่วที่นำผลร้ายมาให้ ก็คือการกระทำที่ตรงกันข้าม ได้แก่ ความไม่กตัญญูรู้คุณ ความใจร้ายโหดเหี้ยม ความดื้อรั้น ความทujurิตคอง ความทรยศนอกใจ และความไม่เชื่อถือศรัทธาในพระศาสนา อย่างไรก็ตามการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะเรียกประเภทนิทานดังกล่าวของจีนว่าเป็นนิทานคติสอนใจตามสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

ในยุคโลกาภิวัตน์ ความสัมพันธ์ทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ทางแถบเอเชียมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นไทย จีน ญี่ปุ่น หรือเกาหลี การศึกษานิทานของชนชาติต่างๆ เป็นการศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจทางพื้นฐานความคิดและวัฒนธรรมของชาตินั้นๆ ได้อย่างถ่องแท้เพราะนิทานจะสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมในหลายๆ ด้าน เช่น ลักษณะทางสังคม วิถีชีวิตของคนในสังคม ตลอดจนประเพณี ค่านิยมและความเชื่อ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะปรากฏอยู่ในนิทานเสมอ (วิเชียร เกษประทุม 2539: 9-10)

ปัจจุบันไทยกับจีนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดทางสังคมและเศรษฐกิจมากขึ้น การทำความเข้าใจวัฒนธรรมและความคิดของชาวจีนโดยศึกษานิทานคติสอนใจของจีนจึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างสัมพันธภาพซึ่งกันและกัน

ดำรง ฐานดี (2544: 1-17) ได้เขียนว่าประเทศจีนเป็นประเทศที่มีอาณาบริเวณกว้างใหญ่ไพศาล มีจำนวนประชากรมากที่สุดและเป็นแหล่งอารยธรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลกที่มี

ประวัติศาสตร์ความเป็นมาและมีความเจริญรุ่งเรืองมานานนับพันๆ ปี นอกจากนี้ อารยธรรมจีนยังแผ่ขยายอิทธิพลออกไปครอบคลุมสังคมต่างๆ ในเอเชียตะวันออก ได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลี และขยายตัวลงไปทางทิศใต้ยังเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ไทย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย เวียดนาม ลาว พม่า และเขมร เป็นต้น หนึ่ง เราจะพบชุมชนชาวจีนในเมืองใหญ่ต่างๆ ทั่วโลก เช่น ในนครลอสแอนเจลิส นิวยอร์ก ลอนดอน เป็นต้น

เมื่อกล่าวถึงอารยธรรมจีนตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน คนจีนมักจะผูกพันกับปรัชญาจีน โดยเฉพาะลัทธิขงจื้อ แนวความคิดของขงจื้อเปรียบเสมือนเป็นอุดมการณ์ของสังคมจีนและมีอิทธิพลอย่างใหญ่หลวงต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนจีนมาเป็นเวลานานนับสองพันปี ชาวจีนเชื่อว่าชีวิตส่วนตัว ครอบครัว สังคม และบ้านเมืองจะเจริญก้าวหน้าหากคนเราปฏิบัติตามคำสอนของขงจื้อ ปรัชญาคำสอนของขงจื้อที่มีมานานนับสองพันปีเป็นหนึ่งในคำสอนที่ชนรุ่นหลังมักถือเป็นแบบอย่างผ่านการบอกเล่าทางนิทานที่แฝงปรัชญา โดยสิ่งที่ชาวจีนปลูกฝังลูกหลานคือการสอนให้มีคุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความกตัญญูต่อบิดา มารดา หรือผู้มีพระคุณ หลักคำสอนนี้เป็นสิ่งที่ให้ชนรุ่นหลังได้นำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นนิทานจีนหลายเรื่องนอกจากจะให้ความเพลิดเพลินในการอ่านแล้ว ยังให้แง่คิดที่ดีมีคุณค่าอีกด้วย

นิทานคติสอนใจของจีนที่สะท้อนให้เห็นสังคมและวัฒนธรรมของจีน และแฝงปรัชญาความคิดเอาไว้ ดังเช่น นิทานเรื่องเมล็ดพืชเมล็ดหนึ่ง และนิทานเรื่องสอนลูกในครรภ์

นานมาแล้ว มีเศรษฐีชราคนหนึ่ง มีอายุมากจนแก่เองก็จำไม่ได้ว่าตัวเองอายุเท่าไร ใบหน้าของแก่อ้มเอิบ เปล่งประกาย เคราสีเงินยวงสะอาดตาของแกยาวปกคลุมมาถึงหน้าอก ร่างกายแข็งแรงมาก ตายังไม่ฝ้าฟาง หูก็ยังไม่วุ่นวาย แม้แกจะมีลูกเต็มบ้านหลานเต็มเมือง แต่แกก็ยังเป็นคนจัดการทุกสิ่งทุกอย่างภายในครอบครัว ปีนี้แกตัดสินใจว่าจะเลือกใครคนหนึ่งจากลูกชาย 15 คนของแกมาสืบทอดกิจการ แต่ว่าจะ เลือกใครดีละ...

เมื่อแกคิดวิธีที่ดีที่สุดได้แล้ว จึงเรียกลูกชายทั้ง 15 คนมาพบ แล้วแจกเมล็ดดอกไม้ให้ลูกๆ คนละ 1 เมล็ด หากใครสามารถปลูกเมล็ดพืชนี้ให้งอกงามจนออกดอกบานสะพรั่ง คนนั้นก็จะได้เป็นผู้สืบทอด มรดกของแก ลูกๆ ได้เมล็ดพืชมาแล้ว ต่างนำไปปลูกและดูแลอย่างเอาใจใส่

ลูกชายคนเล็กของชายชราผู้นี้มีชื่อว่า “เลี้ยวเหลียงจื่อ” เมื่อได้เมล็ดดอกไม้ก็นำไปปลูกในกระถาง รดน้ำเอาใจใส่อย่างดีทุกวันทุกคืน แต่เมล็ดพืชเมล็ดนั้นก็ยังคงไม่แตกกล้าสักที เลี้ยวเหลียงจื่อรู้สึกเศร้าโศกเสียใจมาก

เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ฤดูร้อนย่างกรายมาถึงแล้ว ชายชราผู้เป็นพ่อกำหนดให้วันนี้เป็นวัน คัดเลือกกระถางดอกไม้ ลูกทุกคนต่างอุ้มกระถางดอกไม้ที่ออกดอกบานสะพรั่งสวยสดงดงามมาให้ผู้เป็นพ่อชม และรอฟังผลการคัดเลือก

ชายชราเดินตรวจดอกไม้ที่สวยงามในมือของลูกๆ ด้วยสีหน้าที่ไม่มี
แววยินดีแม้แต่น้อย แกดเดิน ตรวจจากบุตรชายคนโตมาจนถึงบุตรชายคนที่ 14
โดยมิได้หยุดเลย เมื่อเดินมาถึงเสี้ยวเหลียงจื่อ บุตรชายคนสุดท้าย ซึ่งยืนถือ
กระถางเปล่าที่ไม่มีต้นไม้อะไรและดอกไม้ ชายชราจึงหยุดก็อยู่ตรงนั้น

เสี้ยวเหลียงจื่อน้ำตาไหลพราก กล่าวกับบิดาอย่างสำนึกผิดว่า “พ่อ
ครับ ผมไม่มีดอกไม้มอบให้พ่อ”

ชายชรากลับพูดอย่างยินดีปรีดาว่า “ลูกเอ๋ย สิ่งที่คุณมอบให้พ่อนั้นมีค่า
มากกว่าดอกไม้มากมายนัก”

“อะไรครับ”

“ความซื่อสัตย์ใจล่ะ”

ลูกๆ พากันงงงวย ชายชราจึงเปิดเผยความลับต่อลูกๆ ว่าที่แท้เมล็ดพืช
ที่แจกให้ลูกๆ นั้นเป็นเมล็ดพืชที่นำไปแล้วจนสุกแล้ว ดังนั้น มันจะงอกเป็นต้น
ไม้อะไร ผลิดอกสดสวยได้อย่างไร พวกที่ถือกระถางดอกไม้ซึ่งผลิดอกสวยงามนั้น
เป็นสักขีพยานยืนยันความไม่ซื่อตรงของพวกเขา

สุดท้ายชายชราจึงกล่าวอบรมลูกๆ ว่า “ขอให้ลูกจงเป็นคนซื่อตรงเถิด
ความซื่อตรงเป็นคุณสมบัติอันล้ำค่าของคนเรา”

(เมล็ดพืชเมล็ดหนึ่ง 2551: 7)

จากตัวอย่างดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวจีน ซึ่งเป็น
ครอบครัวใหญ่มี สมาชิกหลายคน มีชายชราเป็นหัวหน้าครอบครัวและต้องการหาคนมาสืบทอด
กิจการแทน

นิทานเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นว่าในสังคมจีน พ่อแม่นั้นปรารถนาดีต่อลูก อยากให้ลูกมีชีวิตที่
มีความสุขความเจริญ การที่ลูกจะมีชีวิตที่มีความสุขความเจริญได้ สิ่งสำคัญคือต้องมีคุณธรรม คน
ไร้คุณธรรม ชีวิตย่อมมีแต่ความรุ่มร้อน หากความสุขความเจริญที่แท้จริงไม่ได้ ดังนั้นพ่อแม่จึงพร่ำ
อบรมบ่มสอนลูกให้ เป็นคนดีมีศีลธรรม ดังคำสอนของขงจื้อที่สอนให้มีความซื่อสัตย์
ความกตัญญูต่อบิดา มารดา หรือผู้มีพระคุณ อย่างเช่นในนิทานเรื่องนี้ พ่อซึ่งชรามาแล้วก่อนจาก
โลกนี้ไปท่านก็ยังอดไม่ได้ที่จะคิดหาทุกวิถีทางมาอบรมบ่มสอนลูกให้ลูกเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์

นอกจากภาพสะท้อนด้านสังคมและแง่คิดที่ได้จากนิทานแล้ว จะเห็นว่านิทานดังกล่าวไม่
ได้สอนผู้อ่านอย่างตรงไปตรงมา แต่มีวิธีการสอนโดยผ่านการนำเสนอตัวละคร ฉาก เหตุการณ์ และ
การดำเนินเรื่อง จากเรื่องนี้จะเห็นว่า นิทานเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ที่ตัวละครเผชิญสถานการณ์การเลือก
ทายาทเพื่อสืบทอดกิจการ เขาจึงคิดหาอุบายเพื่อเลือกคนที่มีคุณสมบัติตามที่เขาต้องการ จากการ
ดำเนินเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์ เมื่อถึงกำหนดลูกทุกคนต่างมีกระถางดอกไม้ที่ออกดอกยกเว้น
ลูกชายคนเล็ก ซึ่งผู้อ่านคาดว่าเขาเป็นคนไม่ได้เรื่องที่สุดจึงไม่มีผลงานให้พ่อ แต่นิทานกลับจบแบบ
พลิกความคาดหมาย เพราะเศรษฐีได้เฉลยว่าเมล็ดพืชที่มอบให้ลูกๆ ไม่สามารถงอกได้ ดังนั้นลูกคน

เลิกจึงมีคุณสมบัติความซื่อสัตย์ตามที่พ่อต้องการ ผลที่ได้จากกลวิธีนี้ ทำให้ผู้อ่านตระหนักถึงคุณธรรมและความซื่อสัตย์

กาลครั้งหนึ่ง ในเทศกาลแข่งแข่ง สองศรีพี่น้องเดินทางไปกราบไหว้บรรพบุรุษด้วยกัน ระหว่างทางพวกเขาเห็นเงินถุงหนึ่งหล่นอยู่ข้างทาง น้องสาวดีใจมาก วิ่งไปเก็บและกล่าวกับพี่สาวว่า

“พี่จ๋า เราโชคดียิ่งๆ ขนาดยังไม่ได้ไหว้บรรพบุรุษ ก็ได้ลากก้อนโตแล้ว”

พี่สาวห้ามปรามว่า “ลากก้อนนี้เราเก็บไว้ไม่ได้หรอก”

น้องสาวถามด้วยความฉงนว่า “ทำไมล่ะจ๊ะ”

“พี่ตั้งท้องได้ 3 เดือนแล้ว พี่ต้องอบรมบ่มสอนลูกตั้งแต่ยังอยู่ในครรภ์ ลูกจะได้เกิดมาเป็นคนดีมีคุณธรรม นับแต่พี่ตั้งท้อง พี่ก็เฝ้าสั่งเฝ้าสอนทารกในครรภ์ว่า เราไม่ควรละโมภต่อโชคกลางที่มีโชของเรา เรายืนคอยเจ้าของถุงเงินสักครู่เถิดนะ”

ขณะนั้น มีหญิงคนหนึ่งเดินทางผ่านมา นางเห็นสองพี่น้องเก็บเงินได้ และยั้งรืออยู่ริมทาง จึงแสวงเข้ามาถามว่า “เห็นถุงเงินหล่นอยู่ตรงนี้บ้างไหม”

น้องสาวกล่าวว่า “อยู่นี่ไง”

หญิงคนนั้นตาวาว กล่าวว่า “ข้าทำหล่นไว้ ได้โปรดคืนให้ข้าเถิด แม่ของข้ากำลังรอเงินก้อนนี้ไปซื้อเหล้าดื่ม”

พี่สาวถามว่า “ในถุงมีเงินอยู่เท่าไร”

หญิงนั้นบ่นเบี่ยงว่า “อย่ามาชักใช้ให้มากความ”

ขณะนั้น มีหญิงอีกคนเดินเข้ามาหาพวกนางด้วยใบหน้าที่ยังงอนด้วยน้ำตา นางถามเสียงเครือว่า “พวกท่านยืนอยู่แถวนี้ ไม่ทราบว่าเป็นเงินตกอยู่หรือไม่ เมื่อครู่นี้ข้าเดินผ่านทางนี้ จะไปซื้อกระดาษเงินกระดาษทองทำศพแม่ แต่ถุงเงินนั้นหล่นหายไปโดยไม่รู้ตัว”

พี่สาวสอบถามจำนวนเงิน หญิงที่มาทีหลังตอบได้ถูกต้อง หญิงที่มาก่อนจึงรีบผละจากไป

พี่น้องทั้งสองมอบเงินถุงนั้นคืนหญิงผู้มาทีหลัง นางซาบซึ้งใจมาก ขอบอกขอบใจพี่น้องเป็นการใหญ่

เมื่อหญิงผู้นั้นจากไปแล้ว น้องสาวจึงกล่าวว่า “พี่จ๋า พี่จัดการปัญหาได้ยอดเยี่ยมจริงๆ ที่แรกน้องคิดว่าถ้ามีใครอ้างตัวเป็นเจ้าของเงิน พี่ก็จะคืนเขาทันที”

พี่สาวกล่าวว่า “การช่วยคนต้องช่วยให้ถึงที่สุด ถ้าพี่ยอมมอบเงินแก่หญิงละโมภผู้มาอ้างตัวเป็นเจ้าของเงินง่ายๆ ก็สู้ไม่ต้องเก็บเงินถุงนั้นไม่ดีกว่า”

หรือ ในเมื่อเรากลับเงินถุนั้นไว้แล้ว ก็ต้องหาเจ้าของตัวจริงให้พบ พยายามให้
ลูกในท้องเป็นคนดี จึงต้องเริ่มอบรมสั่งสอนตั้งแต่แก่อยู่ในครรภ์แบบนี้แหละ”
น้องสาวมองคูพี่สาวด้วยสายตาชื่นชม

(สอนลูกในครรภ์ 2551: 113)

จากตัวอย่างดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนจีนในสมัยนั้นว่าเวลาเดินทางไปไหนมาไหน ยังต้องอาศัยการเดินทางเท้าเพื่อไปสถานที่ต่างๆ เพราะยังไม่มีรถยนต์พาหนะอำนวยความสะดวกเหมือนสมัยนี้ และในนิทานได้กล่าวถึงเทศกาลเซ็งเม็งของจีน ซึ่งเป็นประเพณีที่สำคัญมากที่สุดของของชาวจีน คือ ไหว้บรรพบุรุษที่สุสาน เป็นการแสดงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ โดยมีอิทธิพลมาจากลัทธิขงจื้อที่เน้นเรื่องความกตัญญูเป็นสำคัญ

นิทานเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นความเชื่อในสังคมจีน โดยมีความเชื่อมาแต่โบราณแล้วว่า เมื่อแม่เริ่มตั้งครรภ์ ผู้เป็นแม่จะต้องคิดถึงแต่เรื่องดีๆ ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว ลูกน้อยที่เกิดมาจึงจะแข็งแรง ฉลาด อารมณ์แจ่มใส นี่คือการสอนลูกตั้งแต่อยู่ในครรภ์ การวางรากฐานที่ดีให้แก่มนุษย์คนหนึ่งนั้น ต้องคิดตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิเลยทีเดียว และสิ่งดีๆ ที่พูดถึงนั่นคือความมีเหตุผล มีคุณธรรม ดังเช่นที่แม่ในนิทานเรื่องนี้สอนลูกในครรภ์ของนาง

นอกจากภาพสะท้อนด้านสังคมและแง่คิดที่ได้จากนิทานแล้ว จะเห็นว่านิทานดังกล่าวไม่ได้สอนผู้อ่านอย่างตรงไปตรงมา แต่มีวิธีการสอนโดยผ่านตัวละครที่น้องคนหนึ่ง ที่ต้องประสบเหตุการณ์เก็บเงินถุนได้ เมื่อมีผู้อ้างตัวว่าเป็นเจ้าของถุนเงิน พี่สาวได้ซักถามแก่หญิงผู้นั้น หญิงผู้นั้นตอบไม่ได้ ขณะที่หญิงผู้มาทีหลังตอบได้ ผู้พี่จึงมอบถุนเงินให้แล้วได้ใช้สถานการณ์ดังกล่าวสอนน้องสาวเรื่องของการช่วยเหลือคน ว่าควรตรวจสอบให้ดีกว่าก่อน จากการสอนของพี่สาวนี้นับเป็นการสอนผู้อ่านทางอ้อมด้วย

จากความน่าสนใจดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษา “นิทานคติสอนใจของจีน” เพื่อให้เข้าใจกลวิธีการนำเสนอเรื่อง และให้ตระหนักถึงคุณค่าที่ปรากฏในนิทานจีนมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอเรื่องของนิทานคติสอนใจจีน
- 3.2 เพื่อศึกษาคุณค่าที่ปรากฏในนิทานคติสอนใจจีน

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษานิทานคติสอนใจของจีนซึ่งเป็นข้อมูลชุดวิทยุมีจำนวน 63 เรื่อง จากหนังสือรวบรวม
นิทานจีนที่ผู้แปลรวบรวมไว้แล้วจำนวนทั้งสิ้น 1 เล่ม คือนิทานคนจีนก่อนนอนสอนให้เป็นยอดคน
ขุนพลและผู้นำ ผู้รวบรวมตาเซยและลุงเปิ่น จากสำนักพิมพ์วันเวิลด์ ปี 2552* มีดังต่อไปนี้

1. ผู้ชนะ
2. สำคัญผิด
3. มิแปลกที่ว้าวายแล้วจะล้อมคอก
4. ไยมิใช่ดอกท้อ
5. คนลั่นแซ่ซ้อง
6. กองไฟที่ใกล้มอด
7. ร้ายกว่าเสือ
8. ห้อมน้ำชมเมือง
9. ระฆังทอง
10. แสงตะเกียงแห่งความหวัง
11. เอาเขียงไก่
12. บुरุษใจสิงห์
13. ของกำนัลจากแคว้นคู่
14. คุณธรรมนำวิบัติ
15. เพียงก้าวแรกพื้นพสุธาที่สัน
สะเทือน
16. กวางกับสุนัข
17. ทูตจากเมืองไกล
18. เพียงแขนเสื้อเท่านั้นที่เนาเปื่อย
19. เคล็ดลับเศรษฐี
20. เพื่อนผู้ไปปด
21. ดีเพราะรัก
22. ย่อมสืออะไรได้สี่เช่นนั้น
23. ลืมคน
24. ก้าวก่อนถึงก่อน
25. สังกหารหนึ่งได้ถึงสอง
26. อิทธิฤทธิ์ยาจากเต่า
27. เข้าบ้านสั้นกระดิ่ง
28. อ้วนเสี้ยวสอนบุตร
29. ม้าแก่
30. เปรียบตั้งนิ้วทั้งห้า
31. ค้างปลาได้น้ำ
32. ให้ผู้ที่ต้องการ
33. พลาดเพียงก้าวเดียวงานใหญ่อาจ
พัง
34. ข้าพเจ้าไม่ได้ขโมยเงินไป
35. หมาป่ากับกระต่าย
36. อีกาย้ายถิ่น
37. สัตว์ประหลาด
38. นักพรตจีโม้
39. ขนตาตัวเองมีอาจมองเห็น
40. น้ำไกลมีอาจดับไฟใกล้
41. เก็บน้ำที่หกคืนไม่ได้
42. อภินิหารจิ้งจอกขาว
43. ทรัพย์เหนือทรัพย์
44. กบฏเขาเหลียงซาน
45. สามัคคีสร้างชาติ
46. ไบไม่วิเศษ
47. เศรษฐีกับยาจก
48. ปล่อยนกเขา
49. ปากพระใจมาร
50. คนลวงโลก
51. ชายจู้กั้วล
52. ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม
53. กระจกส่องเงา
54. กระจกวิเศษ

* ผู้ศึกษาคัดเลือกหนังสือเล่มดังกล่าวโดยพิจารณาจาก เป็นหนังสือที่ขายดี ได้รับความนิยมจากผู้
อ่านเป็นจำนวนมาก มีการตีพิมพ์ 7 ครั้ง

55. คนที่บ้านเมืองต้องการ
56. หอวิจิตร 9 ชั้น
57. สั้งหารเพื่อคุณธรรม
58. ทลายภูเขา
59. ความสุข

60. ประหารก่อนกราบทูล
61. อภินิหารมังกรทอง
62. ดินดี ไม่งาม
63. จิตรกรเอก
- 64.

65. 1.4 วิธีการดำเนินวิจัย

66. ในการดำเนินวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากหนังสือรวบรวมนิทานคติสอนใจของจีนฉบับภาษาไทย ที่รวบรวมและมีการแปลไว้แล้ว และมีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

67. 1.4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า 1.4.2 ศึกษานิทานคติสอนใจของจีน จากหนังสือรวบรวมนิทานคติสอนใจของจีนฉบับภาษาไทย ซึ่งมีเอกสารภาษาไทยจำนวน 1 เล่ม คือนิทานคนจีนก่อนนอนสอนให้เป็นคน ขุนพลและผู้นำ

68. 1.4.3 วิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอเรื่องและคุณค่าที่ปรากฏในนิทานคติสอนใจจีน

69. 1.4.4 เรียบเรียงผลการศึกษาในรูปแบบของบทความวิจัยหรือสารนิพนธ์

70. 1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

71. 1.5.1 ทำให้เข้าใจกลวิธีการนำเสนอเรื่องของนิทานคติสอนใจจีน

72. 1.5.2 ทำให้ตระหนักในคุณค่าของนิทานคติสอนใจจีน

73.

74.

75.

76. 1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

77. เนื่องจากตัวบทนิทานที่ใช้ศึกษาและนำมายกตัวอย่างในสารนิพนธ์เล่มนี้อยู่ในหนังสือเล่มเดียวกัน ดังนั้นเพื่อให้ผู้อ่านทราบที่มาของเรื่อง จึงจะขอใช้วิธีการอ้างอิงโดยใช้ (ชื่อเรื่องนิทาน ปีที่พิมพ์ และเลขหน้า) ต่อท้ายตัวบทนิทานแทนการอ้างอิงระบบนามปี ตัวอย่างเช่น

78. ...พี่สาวกล่าวว่า “การช่วยคนต้องช่วยให้ถึงที่สุด ถ้าพี่ยอมมอบเงินแก่หญิงละโมบผู้มาอ้างตัวเป็นเจ้าของเงินง่ายๆ ก็สู้ไม่ต้องเก็บเงินดูงั้น ไม่ดีกว่าหรือ ในเมื่อเราเก็บเงินดูงั้นไว้แล้ว ก็ต้องหาเจ้าของตัวจริงให้พบ เพื่อยากให้ลูกในท้องเป็นคนดี จึงต้องเริ่มอบรมสั่งสอนตั้งแต่แกอยู่ในครรภ์แบบนี้แหละ”

79. น้องสาวมองดูพี่สาวด้วยสายตาชื่นชม...

80. (สอนลูกในครรภ์ 2551:113)

81. 1.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

82. เอกสารและงานวิจัยที่ใช้ศึกษา มีดังต่อไปนี้

83. 1.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

84. 1.7.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

85. แพลก สนธิรักษ์ (2506 : 166) คำว่า นิทาน เป็นคำศัพท์ภาษาบาลี แปลว่า เหตุการณ์ เล่าเรื่อง นิยาย และมีคำศัพท์ นิทานกถา แปลว่า การเล่าเรื่อง

86. กิ่งแก้ว อัครถาวร (2519 : 11-12) อธิบายความหมายของนิทานไว้ว่า นิทานเป็นคำ ศัพท์ภาษาบาลี มีความหมายว่าการเล่าเรื่อง ในทางคติชนวิทยา นิทาน มีความหมายว่าเป็นเรื่องเล่า สืบต่อ กันมาเป็นมรดกทาง วัฒนธรรม ส่วนใหญ่ถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะ แต่ก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก ที่ได้รับ การบันทึกไว้แล้ว

87. กุหลาบ มลลิกะมาส (2519 : 99-100) ได้กล่าวถึงลักษณะของนิทาน สรุปได้ดังนี้

1. เป็นเรื่องเล่าด้วยถ้อยคำธรรมดา เป็นภาษาร้อยแก้ว
2. เล่ากันด้วยปากสืบทอดมาเป็นเวลาช้านาน แต่ภายหลังจึงมีผู้นามาเขียนตามเค้าเดิมที่มี ผู้ เล่าไว้
3. ไม่ปรากฏผู้เล่าดั้งเดิมว่าเป็นใคร อ้างแต่ว่าเป็นของเก่าซึ่งฟังมาจากผู้เล่าที่เป็นบุคคล สำคัญยิ่งในอดีต
4. ผู้ที่เล่ามิได้ถือว่าเป็นเรื่องจริง

88. ประคอง นิมมานเหมินท์ (2543 : 81-82) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของสังคมที่มีต่อ นิทาน ดังนี้

1. แม้วนิทานจะเป็นเรื่องของจินตนาการ แต่ผู้เล่านิทานเป็นสมาชิกของสังคม นิทานจึง มักสะท้อนให้เห็นลักษณะของสังคม วิถีชีวิต ตลอดจนทัศนคติความคิดของคนใน สังคมนั้น ไม่มากก็น้อย แม้นิทานที่เรารับมาจากที่อื่นเมื่อเล่าต่อกัน ไปก็มักมีการ เปลี่ยนแปลงสอดแทรกลักษณะของท้องถิ่นนั้นๆเข้าไปด้วย นอกจากนั้นนิทานยัง สะท้อนให้เห็นทัศนคติความคิดเห็นของคนในสังคมที่มีต่อสิ่งต่างๆ เช่น ทัศนะ เกี่ยว กับความเป็นมาของโลก ชีวิต ความตาย ธรรมชาติ คนนอกสังคมของตน เป็นต้น
2. สังคมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ความเปลี่ยนแปลงของสังคมย่อมมีผล กระทบต่อนิทานไม่มากก็น้อย วิธีการถ่ายทอดก็เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้เหมาะสมกับกาล สมัย และการแสดงก็อาจเปลี่ยนแปลงเรื่องราวในนิทานไม่มากก็น้อย นอกจากนี้ใน สมัยต่อมาเมื่อเราได้ติดต่อกับต่างประเทศ นิทานจากต่างประเทศก็ แพร่หลายเข้ามา จน อาจกล่าวได้ว่าปัจจุบันเด็กบางคนรู้จักนิทานต่างประเทศก่อน นิทานประจำชาติของ ตนเอง นิทานเป็นข้อมูลสำคัญประเภทหนึ่งที่สามารถนำไปใช้ใน การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะ สังคมและวิถีชีวิตของคนในสังคมนั้นๆ ได้

89. ขนิษฐา จิตชินะกุล (2545: 142-143) ได้สรุปความสำคัญของนิทานไว้ ดังนี้
1. นิทานได้ให้ความบันเทิงสนุกสนานแก่กลุ่มชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอดีตที่ยังไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกอย่างอื่น นิทานจะทำหน้าที่ให้ความบันเทิงอย่างเต็มที่กับคนทุกเพศทุกวัย เพราะเรื่องราวที่ปรากฏในนิทาน ความเร้นลับมหัศจรรย์ ได้นำมนุษย์ไปสู่แห่งโลกจินตนาการ
 2. นิทานได้เป็นแหล่งรวมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนความเชื่อของคนในสังคม เพราะนิทานได้แสดงให้เห็นถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยม และความเชื่อต่างๆ โดยจะแทรกไว้ในเนื้อเรื่อง ซึ่งช่วยสะท้อนสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชนต่างๆ ได้เป็นอย่างดี
 3. นิทานได้เป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอน ศีลธรรม จริยธรรม เพราะเนื้อหาในนิทานจะสอดแทรกคติธรรม ปรัชญา ค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้ โดยนิทานจะเป็นอุทาหรณ์ในการแสดงออกถึงการทำความดี ความชั่ว เสนอแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม
 4. นิทานเป็นสายใยแห่งความรัก ความผูกพันของคนในครอบครัวและสังคม เพราะการเล่านิทานสู่กันฟังย่อมทำให้เกิดการรวมกลุ่มกัน สร้างความผูกพันที่ดีต่อกัน สมาชิกภายในครอบครัวมีความรัก ความอบอุ่น ได้ใกล้ชิดกัน เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน
 5. นิทานได้เป็นเครื่องมือในการระบายความคับข้องใจที่เกิดขึ้นให้แก่สังคม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทางเศรษฐกิจหรือทางครอบครัว หรือแม้กระทั่งบุคคลที่สังคมให้ความเคารพแต่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เนื้อหาในนิทานจะมีการล้อเลียนเสียดสีเรื่องเหล่านั้นอย่างตลกขบขัน ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ได้อีกแนวทางหนึ่ง
 6. นิทานได้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ความคิดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยเฉพาะนิทานอธิบายเหตุและนิทานประจำท้องถิ่น เพราะเนื้อหาในนิทานจะเป็นคำตอบที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจ และยอมรับในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น เหตุที่ราหูอมจันทร์ เป็นต้น
 7. นิทานเป็นเครื่องบอกความปรารถนาและความต้องการในชีวิตของมนุษย์ เพราะนิทานบางเรื่องได้ให้ตัวละครขอพรจากสิ่งวิเศษตามที่ต้องการ ตลอดจนมีอภินิหารมหัศจรรย์ต่างๆ เกิดขึ้นกับตัวละครในนิทาน ซึ่งพรที่ขอหรือความมหัศจรรย์ที่เกิดขึ้น ก็มักจะเป็นความปรารถนาที่มนุษย์ต้องการ

90.

91.

92. 1.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

93. 1.7.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้านจีน

94. นรุศม์ คุปต์ชน โรจน์ (2551) ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “นิทานจีนชุดยี่สิบสี่ยอดกตัญญู : การดำรงอยู่และวิธีการนำเสนอในสังคมไทยปัจจุบัน” โดยวิเคราะห์การดำรงอยู่ วิธีการนำเสนอ รูปแบบ และเนื้อหาของนิทานจีนชุดยี่สิบสี่ยอดกตัญญูในสังคมไทยปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่านิทานจีนชุดยี่สิบสี่ยอดกตัญญูดำรงอยู่ในข้อมูลวัฒนธรรม 4 รูปแบบ ได้แก่ วรรณกรรม จิตรกรรม พิธีกรรม การแสดง และสื่อสมัยใหม่

95. ข้อมูลประเภทวรรณกรรม พบนิทานจีนชุดยี่สิบสี่ยอดกตัญญูทั้งสิ้น 12 ฉบับ แบ่งกลุ่มตามวัตถุประสงค์การตีพิมพ์ได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ตีพิมพ์เพื่อผู้อ่านทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือธรรมะ หรือหนังสือที่ระลึกต่างๆ และกลุ่มที่ตีพิมพ์สำหรับเด็กและเยาวชน ข้อมูลประเภทจิตรกรรม พบว่ามีการตกแต่งภาพจิตรกรรมด้วยภาพจากนิทานจีนชุดยี่สิบสี่ยอดกตัญญูตกแต่งในศาสนสถาน ได้แก่ ศาลเจ้า โรงเจ วัดจีน วัดญวน วัดไทย และสุสานแบบจีน จำนวน 31 แห่ง พบว่าช่างจะนำเฉพาะเหตุการณ์ที่สำคัญมาวาดเท่านั้น และหากเป็นภาพจากเรื่องและเหตุการณ์เดียวกัน ถึงแม้ว่าจะต่างศาสน-สถานก็จะมีองค์ประกอบของภาพที่ใกล้เคียงกัน ข้อมูลประเภทพิธีกรรม พบว่าบทร้องในพิธีโอยปอดะ โอยไนตี้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในพิธีกรรมย่อยของพิธีกึ่งเด็กสาวแต่จิว จะนำเนื้อหาจากนิทานจีนชุดยี่สิบสี่ยอดกตัญญู 9 เรื่อง ข้อมูลประเภทการแสดง พบว่าในการแสดงอุปรากรจีน (จิว) ในช่วงการแสดงเบิกโรงสิริมงคล หรือ “ปวงเซียง” ในชุดเซียงกีซังจิว หรือนางฟ้าประทานบุตร มีการแสดงที่ตัดตอนมาจากนิทานเรื่องตั้งยั้ง ข้อมูลประเภทสื่อสมัยใหม่ พบนิทานจีนชุดยี่สิบสี่ยอดกตัญญูนำเสนอในรูปแบบของสื่อการ์ตูน 3 ฉบับ มีทั้งฉบับที่คนไทยวาด โดยนำเนื้อเรื่องมาจากต้นฉบับภาษาไทย และฉบับที่แปลมาจากภาษาอังกฤษ ที่ได้จากประเทศสิงคโปร์

96. ผลการวิจัยสรุปได้ว่านิทานจีนชุดยี่สิบสี่ยอดกตัญญูมีวิธีการนำเสนอเนื้อหาในสื่อต่างๆ ที่ปรับไปตามกลุ่มผู้อ่าน ผู้ชม หรือผู้เข้าร่วมพิธีกรรม ทั้งนี้ การมีต้นฉบับวรรณกรรมนิทานจีนชุดยี่สิบสี่ยอดกตัญญู ขนบนิยมในการตกแต่งศาสนสถานด้วยภาพจิตรกรรมจากนิทานจีนชุดยี่สิบสี่ยอดกตัญญูเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของ นิทานจีนชุดยี่สิบสี่ยอดกตัญญู นอกจากนี้พบว่าการจัดวางสถานที่ที่ไม่เอื้อต่อการชมภาพจิตรกรรมจากนิทานจีนชุดยี่สิบสี่ยอดกตัญญู ความชำรุดทรุดโทรม และความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อภาพจิตรกรรม และการหมกมุ่นทบทวนที่ในการสื่อความหมายในเรื่องความกตัญญูเป็นข้อจำกัดและปัญหาสำหรับการดำรงอยู่ของนิทานจีนชุดยี่สิบสี่ยอดกตัญญู

97. 1.7.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้านประเทศอื่นๆ

98. ปาร์ค เกียง อิน (2549) ได้เขียนปริญญาานิพนธ์เรื่อง “วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเกาหลี” โดยการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเกาหลี มีความมุ่งหมายเพื่อให้เห็นวิถีชีวิต ประเพณี แนวคิด และความเชื่อของชาวเกาหลี ผู้วิจัยได้

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้าน ภาพสะท้อนสังคม และวัฒนธรรมเกาหลี เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า อีกทั้งศึกษานิทานพื้นบ้านเกาหลีจากหนังสือรวบรวมนิทานพื้นบ้านทั้งสิ้น 9 เล่ม คัดเลือกเฉพาะเรื่องที่มีเนื้อหาสะท้อนภาพสังคมเกาหลีเด่นชัด 100 เรื่อง จากนั้น วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านที่คัดเลือกไว้ดังกล่าว และเสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

99. ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าด้านวิถีชีวิต นิทานพื้นบ้านเกาหลีสะท้อนภาพการประกอบอาชีพ อาหารการกิน การสร้างบ้าน เครื่องมือเครื่องใช้ การศึกษา การคมนาคม และยาพื้นบ้าน ด้านประเพณี นิทานพื้นบ้านเกาหลีสะท้อนภาพประเพณีการเกิด ประเพณีการสมรส ประเพณีการตาย และประเพณีการเช่นไหว้บรรพบุรุษ ด้านแนวคิด นิทานพื้นบ้านเกาหลีสะท้อนภาพแนวคิดเรื่องความกตัญญู แนวคิดเรื่องความเมตตากรุณา แนวคิดเรื่องความเฉลียวฉลาด แนวคิดเรื่องความซื่อสัตย์ แนวคิดเรื่องการเชื่อฟัง แนวคิดเรื่องการเสียสละ แนวคิดเรื่องความกล้าหาญ แนวคิดเรื่องความขยันหมั่นเพียร แนวคิดเรื่องความพอเพียง แนวคิดเรื่องการมีมารยาท แนวคิดเรื่องความบริสุทธิ์ของสตรี แนวคิดเรื่องการรักพี่น้อง แนวคิดเรื่องความเป็นแม่บ้าน แนวคิดเรื่องความอดทนของสตรี และแนวคิดเรื่องการยึดถือความถูกต้อง ด้านความเชื่อ นิทานพื้นบ้านเกาหลีสะท้อนภาพความเชื่อเรื่องโลก ความเชื่อเรื่องผี ความเชื่อเรื่องเลข 3 ความเชื่อเรื่องพระเจ้าฮานอนิม ความเชื่อเรื่องเทพเจ้าซันชิน ความเชื่อเรื่องฮวงซุ้ย ความเชื่อเรื่องเจ้าที่ ความเชื่อเรื่องข้อห้าม ความเชื่อเรื่องการพยากรณ์ และความเชื่อทางศาสนา สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านสะท้อนให้เห็นสังคมเกาหลีในสมัยโบราณ โดยเฉพาะสังคมชนชั้นสามัญเป็นอย่างดี ซึ่งมีวิถีชีวิต ประเพณี แนวคิด และความเชื่อหลายอย่างนั้นยังคงมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของชาวเกาหลียุคปัจจุบัน

100. นกสินธุ์ แผลงศร (2552) ได้เขียนบทความวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์นิทานพื้นบ้านญี่ปุ่น” โดยการวิเคราะห์สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชาวญี่ปุ่นจากนิทานที่ได้รวบรวมและจำแนกประเภทไว้ทางด้านครอบครัว อาชีพ ความเชื่อ ประเพณี และค่านิยม

101. ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านญี่ปุ่นจำแนกออกได้เป็น 12 ประเภท คือ นิทานมหัศจรรย์ นิทานชีวิต นิทานวีรบุรุษ นิทานประจำถิ่น นิทานอธิบายเหตุ นิทานเทพปกรณัม นิทานคติ นิทานเรื่องสัตว์ นิทานมุขตลก นิทานศาสนา นิทานเรื่องผี และนิทานเข้าแบบ การวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านญี่ปุ่นพบว่า ความเป็นสากลตามกฎวรรณกรรมพื้นบ้านของเอกเซล ออลริค และสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ของชาวญี่ปุ่นหลายด้านได้แก่ สถาบันครอบครัวมีทั้งลักษณะครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวขยาย การประกอบอาชีพที่สำคัญมีอาชีพเกษตรกร นักรบ หมอ พระ ทอผ้า รับจ้าง และค้าขาย ความเชื่อมีความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ศาสนา ภูตผีปีศาจ และกฎแห่งกรรม ด้านประเพณีที่ปรากฏเป็นประเพณีทั้งส่วนบุคคลและประจำท้องถิ่น ค่านิยมนั้นยกย่องผู้

มีสติปัญญา มีความรู้ ความกล้าหาญ มานะอดทน เพียรพยายาม กตัญญูรู้คุณ ซื่อสัตย์ และมีจิตใจ
เอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น

102. การวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านญี่ปุ่นทำให้เห็นถึงลักษณะที่เป็นสากลของนิทาน เข้าใจ
ถึงสภาพความเป็นอยู่และความต้องการพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างในสังคม ซึ่งชี้ให้เห็นถึงบทบาท
สำคัญของนิทานพื้นบ้าน ด้านการถ่ายทอดแนวทางการดำเนินชีวิตของคนในสังคมญี่ปุ่นสืบทอดกัน
ต่อมา แม้ว่าการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะเจริญก้าวหน้าเพียง
ใดก็ตาม

103. จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ทำให้ผู้ศึกษาทราบแนวทางการศึกษา
อิทธิพลของสังคมที่มีต่อนิทาน ดังเช่นแนวคิดของ ประคอง นิมมานเหมินท์ (2543 : 81-82) ว่า
นิทานที่เล่าต่อๆ กันมามีการเปลี่ยนแปลงสอดคล้องลักษณะของท้องถิ่นนั้นๆ เข้าไปด้วย นิทาน
ยังสะท้อนสภาพของสังคมและวัฒนธรรมทำให้เห็นภาพสะท้อน ทรรศนคติความคิดเห็นของคนใน
สังคมที่มีต่อสิ่งต่างๆ เช่น ทรรศนเกี่ยวกับความเป็นมาของโลก ชีวิต ความตาย ธรรมชาติ คนนอก
สังคมของตน เป็นต้น

104. อนึ่ง งานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังไม่มีผู้ใดศึกษาถึงนิทานคติสอนใจของจีน ดังนั้นผู้ศึกษา
จึงสนใจศึกษา “นิทานคติสอนใจของจีน” เพื่อให้เข้าใจกลวิธีการนำเสนอเรื่อง และให้ตระหนักถึง
คุณค่าที่ปรากฏในนิทานจีนมากยิ่งขึ้น

105.

106.

107.

108.

109.

110.

111.

112.

113.

114.

115. บทที่ 2 ภูมิหลังสังคมและวัฒนธรรมจีน

116. ชาวจีนเป็นชนชาติที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกของแผ่นดินใหญ่ยุโรป-เอเชีย วัฒนธรรมจีนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งสภาพภูมิศาสตร์เป็นปัจจัยเบื้องต้นที่ทำให้เกิดวิถีวัฒนธรรมของสังคม นอกจากนั้นยังมีบริบทต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อชีวิตและวัฒนธรรมของชาวจีน ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ ประเทศจีนให้เห็นเป็นลำดับ ดังต่อไปนี้

117. 2.1 ประวัติศาสตร์

118. 2.1.1 ยุคสมัยสังคมทาส (2100-256 ปี ก่อนคริสตศักราช)

119. สมัยก่อนจีนยังไม่ได้รวบรวมกันเป็นปึกแผ่น แต่ประกอบด้วยกลุ่มคนต่างๆ แบ่งออกเป็นเผ่าๆ มากมาย อาศัยอยู่กระจัดกระจายทั่วไป ต่อมาเผ่าที่มีกำลังเข้มแข็งมากที่สุดก็เข้าปกครองเผ่าอื่นที่อ่อนแอกว่า และหัวหน้าเผ่าที่เข้มแข็งก็ได้รับการยกย่องว่าเป็นประมุขของกลุ่มชนทั้งหมด ในยุคนั้นคนเผ่าเซี่ยเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลที่สุด จึงได้สถาปนาราชวงศ์เซี่ย (2100-1600 ปี ก่อนคริสตศักราช) ขึ้นและได้บังคับให้กลุ่มชนอื่นมาเป็นทาส

120. เมื่อราชวงศ์เซี่ยเสื่อมอำนาจลง ราชวงศ์ซาง (1600-1028 ปี ก่อนคริสตศักราช) ก็มีอิทธิพลแทนที่ พร้อมกับสังคมทาสได้รับการพัฒนามาใช้ต่อ สังคมจีนในยุคราชวงศ์ซางได้เจริญก้าวหน้าทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรมมาก สิ่งสำคัญที่สุดคือเป็นสังคมที่มีรูปแบบของรัฐบาลและการสร้างองค์กรกองทัพที่เป็นทางการ มีการสร้าง กำแพงล้อมรอบเมืองด้วย จุดเด่นในยุคนี้อีกคือ มีการประดิษฐ์ตัวอักษรขึ้นใช้ การทำเครื่องสำริดและเครื่องหยก

121. ต่อมา ชนเผ่าโจว (1027-256 ปี ก่อนคริสตศักราช) สามารถทำลายล้างอำนาจของราชวงศ์ซางด้วยกำลังทหารและตั้งระบบทาสแบบใหม่ขึ้น เป็นจุดเริ่มต้นของระบอบศักดินาในประเทศจีน ในยุคนี้ออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่ โจวตะวันตก (1027 – 771 ปี ก่อนคริสตศักราช) และโจวตะวันออก (770 – 256 ปี ก่อนคริสตศักราช) ซึ่งเป็นยุคแห่งการสู้รบแย่งชิงดินแดนกันของเจ้าครองแคว้นทั้งหลาย เป็นยุคที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งวุ่นวายที่สุดยุคหนึ่งในประวัติศาสตร์จีน แต่ขณะเดียวกันในยุคนี้อีกมีความเจริญรุ่งเรือง ใน ด้านศิลปวิทยาการต่างๆ มากมาย โดยเฉพาะในด้านปรัชญา ความคิด จุดเด่นในยุคนี้อีกคือ มีการปกครองระบอบศักดินา นักปราชญ์ที่มีชื่อเสียง เช่น ขงจื้อ เล่าจื่อ (ดำรง ฐานดี 2544: 7-10)

122. 2.1.2 ยุคสมัยสังคมศักดินา (221 ปี ก่อนคริสตศักราช – คริสตศักราช 220)

123. ในยุคสงครามที่มีการสู้รบระหว่างแคว้นเพื่อนำไปสู่การรวมประเทศเป็นปึกแผ่นนั้น กษัตริย์ของแคว้นฉิน (221-207 ปี ก่อนคริสตศักราช) สามารถรบชนะแคว้นอื่นๆ เป็นผลสำเร็จ

พระองค์จึงได้รับการแต่งตั้งเป็นจักรพรรดิแห่งราชวงศ์ฉิน ภายใต้การปกครองของราชวงศ์ฉิน มีการปกครองแบบระบอบรวมศูนย์อำนาจขึ้นเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์จีน ในยุคนี้ได้มีความพยายามที่จะสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้กับประเทศในหลายๆด้าน ทั้งด้านภาษา การคมนาคม ระบบเงินตรา ระบบการชั่ง วัด ตวง รวมทั้งการสร้างกำแพงเมืองจีน เพื่อป้องกันการรุกรานของชนกลุ่มน้อยทางตอนเหนือของประเทศด้วย

124. ในช่วงปลายราชวงศ์ฉินได้มีการรวมตัวกันของประชาชนและร่วมกันขับไล่ราชวงศ์ฉินออกไป ต่อมาหัวหน้ากบฏชาวนาชื่อ หลิว บัง ได้รวบรวมประเทศและตั้งตนเป็นกษัตริย์แห่งราชวงศ์ฮั่น (202 ปี ก่อนคริสตศักราช – คริสตศักราช 220) ได้สร้างความยิ่งใหญ่ด้วยการครอบครองดินแดนอันกว้างใหญ่ไพศาล รวมทั้งยึดมณฑลหนึ่งในเกาหลีเป็นอาณานิคมของจีน ไปในที่สุด ราชวงศ์ฮั่นได้ดำเนินกิจกรรมในการสร้างความมั่งคั่งให้ประเทศและติดต่อค้าขายกับประเทศต่างๆ โดยรอบ และไกลไปจนถึงตะวันออกกลาง (คำรอง ฐานคติ 2544: 18-24)

125. 2.2 ลักษณะทางกายภาพ

126. คำรอง ฐานคติ (2544: 119-126) ได้อธิบายลักษณะทางกายภาพของจีนเอาไว้ดังนี้

127. 2.2.1 ภูมิประเทศของจีนโดยทั่วไปนั้น จะเป็นที่ราบสูงทางทิศตะวันตกแล้วค่อยๆ ลดต่ำลงมาทางทิศตะวันออก ลักษณะภูมิประเทศจะมีลักษณะต่างกัน ตั้งแต่เป็นเทือกเขาที่สูงมาก จนมาถึงเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำที่มีขนาดและรูปร่างต่างกัน ได้แก่ ที่ราบสูงเนินเขา และที่ราบอันกว้างใหญ่และแผ่ปกคลุมแผ่นดินจีนทางตะวันตกเฉียงเหนือ ขณะที่แม่น้ำลำคลองและปากแม่น้ำวางเรียงอยู่ทางทิศตะวันออก ถ้ามองจากเบื้องบนลงมา ภูมิประเทศของจีนจะมีลักษณะเหมือนขั้นบันไดสูงจากตะวันตกแล้วลดเป็นขั้นๆ มาทางตะวันออกตามลำดับ

128. 2.2.2 ภูมิอากาศ การที่จีนมีพื้นที่กว้างใหญ่ทั้งทางเหนือและลักษณะภูมิประเทศทำให้จีนมีภูมิอากาศที่แตกต่างกันไป มีฤดูที่แตกต่างกันทั้ง 4 ฤดู ซึ่งประกอบด้วยภูมิอากาศหนาว ร้อน อบอุ่น และฝนตกชุก ความแตกต่างของฤดูกาลนั้นเนื่องมาจากอิทธิพลของมรสุมทางตะวันออกและใต้ของทวีปเอเชียที่ปกคลุมจีน ระยะเวลาของมรสุมจะเริ่มตอนปลายฤดูใบไม้ผลิไปจนถึงระยะอากาศอบอุ่นของกลางปี เป็นมรสุมที่ชุ่มชื้นเพราะพัดจากมหาสมุทรแปซิฟิกและอินเดียเข้าสู่แผ่นดิน ส่วนในฤดูหนาวอีกครั้งปีนั้น จะมีลมแห้งแล้งพัดผ่านแผ่นดินไปยังทะเล ทำให้เกิดฤดูแล้งขึ้น

129. 2.3 ขนบธรรมเนียมประเพณี

130. 2.3.1 เทศกาล

131. ชาวจีนให้ความสำคัญกับครอบครัวเป็นอย่างมาก ดังนั้นงานเทศกาลในจีนจึงไม่ใช่เพื่อเฉลิมฉลองเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ชาวจีนจะถือโอกาสวันหยุดในช่วงเทศกาลต่างๆ กลับไปพบปะกับครอบครัวหลังจากที่ต้องเหินห่างเนื่องด้วยเหตุผลเรื่องงานหรือการแยกครอบครัวออกมา เทศกาลที่ปรากฏในนิทานคติสอนใจของจีนและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ได้แก่ วันตรุษจีน และวันเซ็งเม้ง

132. วันตรุษจีน เป็นเทศกาลใหญ่สุด ช่วงเวลายาวสุดและคึกคักที่สุดตามที่สืบทอดกันมา เป็นการฉลองปีใหม่ของคนจีนมีความเป็นมายาวนาน สืบย้อนขึ้นไปได้ถึงช่วงหลังของยุคราชวงศ์ซางเมื่อ 3,000 กว่าปีก่อน จากพัฒนาการที่สั่งสมมานาน เทศกาลตรุษจีนเปลี่ยนจากกิจกรรมฉลองการเก็บเกี่ยวและเซ่นสรวงบูชาเทวดากับบรรพบุรุษมาเป็นเทศกาลมงคลเก่าแก่อันเป็นสัญลักษณ์ของความหวัง การชุมนุมพร้อมหน้าและสามัคคีกลมเกลียว

133. วันเซ็งเม้ง เป็นเทศกาลเก่าแก่ที่มีความหมายทางวัฒนธรรมแฝงอยู่อย่างมาก มีมาตั้งแต่ยุคราชวงศ์โจว จนปัจจุบันมีประวัติศาสตร์ยาวนานถึง 2,500 กว่าปี เป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ถึงแก่กรรม เมื่อเทศกาลเซ็งเม้งมาถึงบรรดาชาวจีนทั้งหลายต่างก็ยกครอบครัวเดินทางไปยังฮวงซู่ซู่ ที่ได้บรรจุศพบรรพบุรุษไว้เพื่อเคารพเช่นไหว้ และเป็น โอกาสดีที่สมาชิกในครอบครัวที่แยกกันอยู่จะได้กลับมาพบปะกันและเที่ยวด้วยกันอย่างมีความสุข แม้ว่าประเพณีในเทศกาลเซ็งเม้งของแต่ละถิ่นจะไม่เหมือนกันทีเดียว แต่โดย พื้นฐานแล้วคล้ายกัน คือถือเอาการเซ่นไหว้บรรพชน กวาดสุสาน เหยียบหญ้าเขียวเที่ยวธรรมชาติ กินของเย็นและก่อไฟใหม่เป็นกิจกรรมสำคัญ โดยมีอิทธิพลมาจากลัทธิขงจื้อที่เน้นเรื่องความกตัญญูเป็นสำคัญ (ถาวร ลิกช โทศล 2557: 16-40)

134. 2.3.2 ปรัชญาและลัทธิความเชื่อ

135. สังคมจีนต่อสู้แก่งแย่งระหว่างรัฐและภายในรัฐก่อให้เกิดสงครามและความวุ่นวายในสังคมมาก จึงเกิดมีนักคิดนักปราชญ์กว่าร้อยสำนักที่เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา สังคมการเมืองให้ดีขึ้น ในยุคนี้เองที่ทำให้ปรัชญาและลัทธิความเชื่อเกิดขึ้น เช่น ลัทธิขงจื้อ ลัทธิเต๋า และพุทธศาสนาได้เริ่มเข้ามามีบทบาทต่อสังคมจีน เพราะลัทธิความเชื่อเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของคนจีนและต่อวัฒนธรรมจีนมากมาย อีกทั้งยังกลายเป็นรากฐานที่สำคัญต่อสังคมและวัฒนธรรมจนถึงปัจจุบัน (ดำรง ฐาน ดี 2544: 45)

136. 2.3.2.1 ลัทธิขงจื้อ

137. ขงจื้อเป็นนักปราชญ์ที่มีชื่อเสียงที่สุดในอารยธรรมจีน ชาวจีนรวมทั้งชาวเอเชีย ตะวันออกพากันเลื่อมใสยกย่องขงจื้อติดต่อกันนานแล้ว คำสอนของขงจื้อเป็นหลักเกณฑ์การวางตน ในสังคมสำหรับผู้ที่ ต้องการอยู่ร่วมกับเพื่อนมนุษย์อย่างมีสันติสุข และเป็นแนวทางครองชีวิตของผู้ ใฝ่รู้เพื่อ พัฒนาจิตใจของตนเอง

138. เป้าหมายการตั้งสำนักการศึกษาของขงจื้อก็คือ การสอนให้ลูกศิษย์เป็น “สุภาพ บรูษ” หมายถึง บุคคลผู้เพียบพร้อมด้วยความรู้และคุณธรรม ในคำสั่งสอนเกี่ยวกับสังคมนั้น ขงจื้อ อมีความเห็นว่า จุดมุ่งหมายของการเป็นสังคมก็คือ ความกลมกลืนและความเป็นระเบียบที่เกิดจาก การปกครองของนักปราชญ์หรือ สุภาพบุรุษที่แท้จริง เพราะคนเหล่านี้ได้มีการพัฒนาคุณธรรมใน ตนเองแล้ว (คำรณ ฐานดี 2544: 11)

139.

140.

141. คุณธรรมที่สำคัญในคำสอนของขงจื้อ ได้แก่

142. เย็น เป็นคุณธรรมที่สำคัญที่สุดและเป็นเอกลักษณ์ของปรัชญาของขงจื้อ ตามรูป ศัพท์แล้วอาจแปลได้หลายอย่าง เช่น ความรัก ความเมตตา เป็นต้น แต่เมื่อสรุปความหมายของคำนี้ แล้ว เย็นเป็นคุณธรรมทางสังคม เป็นกิจกรรมทางสังคมที่เป็นธรรมชาติไม่ได้ปรุงแต่งหรือประดิษฐ์ ขึ้นมา เช่น กิจกรรมระหว่างมารดา-ทารก เมื่อทารกต้องการน้ำนมของมารดา ซึ่งมารดาในฐานะเป็น หน่วยผลิตอาหารของทารก ก็จะทำการปลดปล่อยน้ำนมให้ทารกดื่ม

143. อู่ หมายถึงความถูกต้องหรือความเหมาะสม หรือวิธีที่ดีที่สุดที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ขงจื้อมีความเห็นว่ามนุษย์ทุกคนมีความสามารถในการจำแนกความคิดและความถูกต้องในแต่ละช่วง ของชีวิต แต่เข้าก็ไม่ได้เน้นถึงกฎเกณฑ์ความถูกต้องถาวร เพราะความถูกต้องเหมาะสมในโอกาส หนึ่งอาจจะไม่เหมาะสมในอีกโอกาสหนึ่งก็ได้

144. ความรักพ่อแม่และความรักต่อพี่น้อง ในครอบครัวจีนบิดามีหน้าที่รับผิดชอบต่อ ทุกคนในครอบครัว หัวหน้าครอบครัวจึงมีความสำคัญที่สุด สามารถออกคำสั่งให้สมาชิกใน ครอบครัวปฏิบัติตาม รวมทั้งตัดสินข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในครอบครัวได้ บุตรชายคนโตจะได้รับการ เอาใจใส่จากบิดามากที่สุด เพราะเขาจะกลายเป็นผู้รับผิดชอบต่อครอบครัวแทนบิดาต่อไป ตาม ทัศนะของขงจื้อ ครอบครัวเป็นหน่วยแรกที่เอื้ออำนวยให้คนฝึกคุณธรรมเย็นหรือความรักได้เป็น อย่างดี โดยเริ่มจากการรู้จักรักบิดามารดา ซึ่งเป็นความรักที่บริสุทธิ์ตามธรรมชาติ และรักพี่น้องร่วม ครอบครัวเดียวกัน เมื่อบุคคลมีความรักดังกล่าวแล้วเขาผู้นั้นย่อมสามารถรักเพื่อนมนุษย์คนอื่นได้ เป็นลำดับต่อไป

145. ความรักต่อคนอื่น การรู้จักรักคนอื่นเป็นส่วนหนึ่งของความรักที่ขยายมาจากความรักต่อบิดามารดาและพี่น้อง เพราะความรักต่อบิดามารดาและพี่น้องนั้นเป็นคุณธรรมสำคัญในครอบครัว ส่วนความรักต่อผู้อื่นเป็นคุณธรรมสำคัญสำหรับสังคม

146. มารยาทและพิธีกรรม ของเจ้ามีความเห็นว่าบุคคลที่สมบูรณ์ต้องมีมารยาทที่งดงามอยู่ในตน ดังนั้น การศึกษาคุณเกณฑ์ของการปฏิบัติตนในที่ถูกต้องในโอกาสต่างๆ ทางสังคมจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นสำหรับสุภาพชน

147.

148. 2.3.2.1 ลัทธิเต๋า

149. ลัทธิเต๋าได้ก่อกำเนิดขึ้นเพื่อให้คนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และเป็นกุญแจสำคัญที่สามารถ ไขไปสู่ประตูแห่งความสงบและสันติสุขของมวลมนุษยชาติได้ เล่าจื๊อ ได้อธิบายความหมายของเต๋าว่า “เต๋าที่อธิบายได้มิใช่เต๋ามตะ ชื่อที่ตั้งกัน ได้มิใช่ชื่ออันสูงส่ง” จะเห็นได้ว่า ความหมายเต๋าเป็นสิ่งลึกลับและเป็นสิ่งที่ยุ่งยากที่จะให้คำจำกัดความในแง่อภิปรัชญา เพราะแต่ละคนต่างมีความเห็นที่แตกต่างกันออกไป(ดำรง ฐานดี 2544: 29)

150. คุณธรรมที่สำคัญในคำสอนของเต๋า ได้แก่

151. มีความต้องการแต่น้อยหรือความพอดี มนุษย์ผู้มีจิตใจบริสุทธิ์ย่อมไม่ปรารถนาสิ่งใดเกินความต้องการ

152. ปฏิเสธความเห็นของคนอื่น ผู้มีจิตใจบริสุทธิ์ย่อมไม่สนใจต่อการสรรเสริญเยินยอหรือการนิทาว่าร้ายของคนอื่น

153. ผู้มีจิตใจบริสุทธิ์ราวทารกแรกเกิด ย่อมดำเนินชีวิตตามธรรมชาติโดยนอกจากจะรักษาธรรมชาติดั้งเดิมที่บริสุทธิ์ของตนแล้ว ยังควรกลับไปใช้ชีวิตตามธรรมชาติในสังคมที่ไม่ ยุ่งยากซับซ้อน ปราศจากความเจริญทางด้านวัตถุ และใช้ชีวิตในสังคมที่ปราศจากความยุ่งยากซับซ้อนของกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมและกฎหมายที่เขียนขึ้นซึ่งเกิดภายหลังที่มนุษย์ สูญเสียความเห็นอกเห็นใจธรรมชาติ (ดำรง ฐานดี 2544: 28-30)

154. 2.3.3.1 พุทธศาสนาเถรวาท

155. พระพุทธศาสนาเถรวาทเริ่มก่อตัวขึ้นเมื่อราว พ.ศ. 600-700 โดยคณะสงฆ์ที่มีความเห็นต่างจาก นิกายเดิมที่มีอยู่ในขณะนั้น (ประมาณ 18-20 นิกาย) มีการพัฒนามาจากแนวคิดของนิกายมหาสังฆิกะและนิกายที่แยกไปจากนิกายนี้ คณะสงฆ์กลุ่มนี้ซึ่งเรียกตัวเองว่ามหาเถรสมาคม เป็นนามซึ่งตั้งขึ้นเพื่อแสดงว่าสามารถ ช่วยให้สัตว์ข้ามพ้นวัฏฏสงสารได้มาก

156. หลักสำคัญของพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน คือหลักแห่งพระโพธิสัตว์ ภูมิซึ่งเป็นหลักที่พระพุทธศาสนาฝ่ายมหายานแต่ละนิกายยอมรับนับถือ มหายานทุก นิกายย่อมมุ่งหมายโพธิสัตว์ภูมิ ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้บรรลุพุทธภูมิ บุคคลหนึ่งบุคคลใดที่จะ บรรลุถึงพุทธภูมิได้ ต้องผ่านการบำเพ็ญจริยธรรมแห่งพระโพธิสัตว์มาก่อน เพราะ ฉะนั้น จึงถือว่าโพธิสัตว์ภูมิเป็นเหตุ พุทธภูมิเป็นผล เมื่อบรรลุพุทธภูมิเป็นพระสัมมา สัมพุทธเจ้าย่อมโปรดสัตว์ให้ถึงความหลุดพ้นได้กว้างขวาง และขณะบำเพ็ญบารมีเป็น พระโพธิสัตว์ ก็ยังสามารถช่วยเหลือสรรพสัตว์ที่ตกทุกข์ได้ในสังสารวัฏได้มากมาย อุดมคติอันเป็นจุดหมายสูงสุดของมหายานจึงอยู่ที่การบำเพ็ญบารมีตามแนวทางพระ โพธิสัตว์ เพื่อนำพาสรรพสัตว์สู่ความหลุดพ้นจากวัฏสงสารให้หมดสิ้น

157. คุณธรรมที่สำคัญในคำสอนของมหายาน ได้แก่

158. หลักมหาปัญญา ในหลักการข้อนี้ ฝ่ายมหายานได้อธิบายหลักอนัตตาซึ่งเป็น คุณลักษณะ พิเศษใน พุทธศาสนาออกไปอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง เรียกว่า ศูนย์ตา แทนคำว่า อนัตตา ในส่วนปฏิบัติของบุคคลทางฝ่ายมหายานถือว่าบุคคลจะ พ้นทุกข์ได้ ก็ด้วยการเข้าถึงศูนย์ตาซึ่งมี 2 ชั้น คือ บุคคลศูนย์ตาและธรรมศูนย์ตา บุคคลศูนย์ตาได้แก่ การละอัสมีมานะซึ่งทำให้บุคคลบรรลุ อรหันต์ ส่วนธรรมศูนย์ตาได้แก่ การละความยึดถือแม้ในพระนิพพานซึ่งเป็นภูมิของพระโพธิสัตว์ ชั้นสูง

159. หลักมหากรุณา ได้แก่ การตั้งโพธิจิตมุ่งพุทธภูมิ ไม่มุ่งเพียงอรหันต์ภูมิ ในทัศนะ มหายานเห็นว่าอรหันต์ภูมิช่วยคนได้น้อย เพราะฉะนั้นจึงควรมุ่งพุทธภูมิซึ่งในขณะที่ยังมิได้บรรลุ ต้องสร้างบารมีเพื่อช่วยสัตว์ ดังนั้นทางฝ่ายมหายานจึงย่อทศบารมีลงเหลือ 6 คือ

160. - ทานปารมิตา พระโพธิสัตว์จะต้องสละทรัพย์ อวัยวะและชีวิตเพื่อสัตว์ โลกได้โดยไม่อาลัย

161. - ศิลปารมิตา พระโพธิสัตว์ต้องรักษาศีลอันประกอบด้วยอินทริยสังวรศีล กุศลสังคหศีล ข้อนี้ได้แก่การทำความคิดสังเคราะห์สัตว์ทุกกรณี สัตว์สังคหศีลคือการช่วยให้ พ้นทุกข์

162. - กษยานติปารมิตา พระโพธิสัตว์ต้องสามารถอดทนต่อสิ่งกีดกันเพื่อโปรด สัตว์ได้

163. - วิริยปารมิตา พระโพธิสัตว์ไม่ย่อท้อต่อพุทธภูมิไม่รู้สึกเหนื่อยหน่ายระอา ในการช่วยสัตว์

164. - ฌยานปารมิตา พระโพธิสัตว์จะต้องสำเร็จในฌานสมาบัติทุกชั้นมีจิตไม่ คลอนแคลน เพราะเหตุอารมณ์

165. - ปรัชญาปารมิตา พระโพธิสัตว์จะต้องทำให้แจ้งในบุคคลศูนย์ตาและ ธรรมศูนย์ตา

166. หลักมหาอุปาย คือพระโพธิสัตว์จะต้องประกอบด้วยกุศโลบายนานัปการ ชักจูงให้
ผู้เขลาโง่มเียงเข้ามาสู่ธรรมในเบื้องปลายเท่านั้น คุรุณาจารย์ ได้สถาปนาความมั่นคงฝ่าย
มหายานด้วยแนวคิดที่ได้กล่าวมาแล้วว่า “ไม่มีความเกิดขึ้น ไม่มีความดับ ไม่มีความขาดสูญ ไม่มี
ความเที่ยงแท้ ไม่มีอรรถแต่อย่าง เดียว ไม่มีอรรถนานาประการ ไม่มีการมา ไม่มีการไป ท่านใด
กล่าวไว้ เป็นปฏิจสมุปบาทธรรม ท่านผู้นั้นคือพระพุทธเจ้า ข้าขอนอบน้อมแด่พระพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ผู้ดับเสียได้ซึ่ง ปญจธรรมเป็นเลิศยิ่งกว่าวาทะทั้งหลาย” (วิทยาลัยศาสนศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล)

167.

168.

169.

170.

171.

172.

173.

174.

175.

176.

177.

178.

179.

180.

181.

182.

183.

184.

185.

186.

187.

188.

189.

190.

191.

192.

193. บทที่ 3

194. กลวิธีการนำเสนอนิทานคติสอนใจของจีน

195. นิทานคติสอนใจของจีน เป็นนิทานที่สอดแทรกคติธรรม ปรัชญา ค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้ เพื่อเป็นอุทาหรณ์ในการแสดงออกถึงการทำความดี ความชั่ว และนำมาปรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน ได้ ซึ่งสามารถศึกษาได้จากกลวิธีการนำเสนอเรื่องและผู้แต่งต้องการจะนำเสนอให้ผู้ อ่านเข้าใจ แนวคิดที่ถ่ายทอดออกมาได้อย่างลึกซึ้ง

196. วิภา กงกะนันท์ (2523: 76) ได้กล่าวไว้ว่า “การศึกษาเรื่องกลวิธีการประพันธ์เป็น เรื่องจำเป็นในการศึกษาวรรณกรรม เพราะกลวิธีการประพันธ์ของนักเขียนแต่ละคนมีผลต่องาน สรสร้างสรรคของเขา ทำให้งานประพันธ์ที่มีรูปแบบหรือองค์ประกอบเหมือนกัน มีลักษณะแตกต่างกัน ได้โดยสิ้นเชิง และจะมี ส่วนทำ ให้งานประพันธ์มีคุณค่าทางศิลปะหรือคุณค่าทางสังคม” ทั้งนี้ ผู้เขียนจะต้องมีความสามารถในการใช้กลวิธี การประพันธ์อย่างมีศิลปะ และเลือกใช้วิธีการในการ สื่อความได้อย่างเหมาะสม จึงจะทำให้ บรรลุวัตถุประสงค์ในการเสนอแนวคิดที่ผู้เขียนมุ่งหวัง และประการสำคัญที่สุดคือช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจแนวคิดที่ผู้เขียนถ่ายทอดออกมาได้อย่างลึกซึ้งถูก ต้อง

197. การวิเคราะห์วรรณคดีนั้น ต้องวิเคราะห์ส่วนต่างๆ ที่ประกอบเข้าเป็นวรรณคดี เรื่องนั้น โดยส่วนประกอบสำคัญต่างๆ ที่สำคัญ ได้แก่ โครงเรื่อง ตัวละคร แก่นเรื่องหรือสารัตถะ ของเรื่อง และฉาก (กุหลาบ มัลลิกะมาส 2529: 98)

198. ในบทนี้ผู้ศึกษาจะวิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอเรื่องของนิทานคติสอนใจของจีน ผ่านองค์ประกอบต่างๆ โดยผู้ศึกษาได้แบ่งองค์ประกอบต่างๆ ที่จะนำมาวิเคราะห์ในนิทานคติสอนใจของจีน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

199. 3.1 การวางโครงเรื่อง

200. โครงเรื่อง เป็น โครงสร้างที่สำคัญที่สุดของเรื่องเล่า โครงเรื่องเปรียบเสมือนตอของต้นไม้ใหญ่ที่จะแตกกิ่งก้านสาขาของเรื่องราวให้ซับซ้อนไปได้อีกมากมาย แต่เรื่องราวทั้งหมดต้องเกี่ยวโยงอยู่กับต้นตอของไม้ต้นเดิมอยู่ (ลินจง จันทรวราทิพย์ 2545: 125)

201. หากพิจารณาโครงเรื่องสามารถพิจารณาได้ตามส่วนประกอบต่างๆ คือ การเปิดเรื่อง การผูกปม และการปิดเรื่อง

202. 3.1.1 การเปิดเรื่อง การเริ่มต้นเรื่องเป็นตอนที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความอยากรู้ และสนใจติดตามอ่านเรื่องในตอนต่อไป จึงถือกันว่าเป็นตอนที่สำคัญมากตอนหนึ่ง วิธีที่นิยมใช้กันทั่วไปได้แก่ วิธีการพรรณนาหรือบรรยายฉาก ตัวละครหรือเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเปิดเรื่องด้วยการใช้บทสนทนา หรือเปิดด้วยการใช้สุภาษิตคำคม คำพังเพย บทกวี เป็นต้น

203.

การศึกษานิทานคติสอนใจของจีน ตามองค์ประกอบวรรณกรรมในด้าน “การวางโครงเรื่อง” นั้น ผู้ศึกษาพบว่านิทานคติสอนใจของจีนมีลักษณะการเปิดเรื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

204.

3.1.1.1 การเปิดเรื่องด้วยการแนะนำตัวละคร ทำให้ผู้อ่านได้ทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวละครในเรื่อง ดังเนื้อความที่ว่า

205. แม้จะเป็นเจ้าเมืองที่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรม นำพาให้แคว้นลูที่ตนดูแลอยู่ เป็นเมืองที่เจริญเติบโตมั่งคั่ง ประชาชนต่างพบความสุขความสบายใจ แต่ลูเหมิงผู้ครองแคว้น ก็มีจุดอ่อนอยู่ที่สตรีงาม ในบ้านของเขาเต็มไปด้วยสตรีงามหลากหลายวัยพลุกพล่านตลอดเวลา

206. (มิแปลกที่ว้าวายแล้วจะล้อมคอก 2551 : 15-16)

207. ตัวละครในเรื่องคือ ลูเหมิง มีลักษณะเป็นผู้ครองแคว้นที่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรม นำพาให้แคว้นที่ตนดูแลอยู่เป็นเมืองที่เจริญเติบโตและมั่งคั่ง แต่ลูเหมิงมีจุดอ่อนอยู่ตรงสตรีงาม โดยในบ้านของเขาเต็มไปด้วยสตรีงามที่หลากหลาย ซึ่งจุดอ่อนของลูเหมิงก็คือสตรีงามนั่นเอง การหลงใหลในสตรีงาม ทำให้เขาหลงเชื่อคำพูดของสุเต๋ยอันที่เป็นฝ่ายกบฏ โดยไม่ฟังคำค้ำของซีหลูที่เป็นขุนนางผู้รักดี

208. จิวเฟิงเกา เศรษฐีหนุ่มแห่งแคว้นลู ถึงวัยสมรสแล้ว แต่เขายังมิยอมเลือกหญิงงามคนใดเคียงกาย นำความหนักใจมาสู่บิดาผู้ชราและบรรดาพ่อสื่อแม่สื่อยิ่งนัก ต่างก็เฝ้าถามว่าเขาต้องการหญิงแบบใดกันแน่

209. “อย่างแม่หญิงดิงดิงแห่งแคว้นเว่ยไซหรือไม่ว่าว?”

210. “นางมีเสียงหัวเราะอย่างม้า ข้าไม่ชอบ”

211. “แล้วแม่นางหมีเขี่ยละ”
212. “ข้ายอมรับว่านางสวย แต่เจ้าคูเดียว สิ จมูกนางบานไปนิดหนึ่ง ข้าไม่ชอบ”
213. “แม่นางไซจีนนั้นก็ขึ้นชื่อว่างามสุดในแคว้นนี้ ท่านสนใจหรือไม่”
214. “นางผู้นั้น มักยิ้มบ่อยๆ เร็ยรวด เหมือนสตรีไม่เต็มเต็ง ข้าไม่ชอบ”

215. (โยมิไซ่ดอกท้อ 2551: 17-19)

216. ตัวละครในเรื่องคือ จิวเฟงเกา เศรษฐีหนุ่มแห่งแคว้นฉู่ ถึงวัยสมรสแล้ว แต่เขาไม่ยอมเลือกหญิงคนใดเลย ทำให้บิดาและบรรดาพ่อสื่อแม่สื่อหนักใจเป็นอย่างมาก ด้วยความที่เขาเป็นคนเลือกมาก ทำให้ทุกคนหมดความพยายาม จึงปล่อยให้จิวเฟงเกาได้เลือกหญิงสาวเอง เขาจึงออกเดินทางเพื่อตามหาสาวในฝันของตน ไม่นานเขาก็กลับมาพร้อมหญิงสาวคนหนึ่งที่เขาความงามได้น้อยมาก ทำให้บิดารวมทั้งพ่อสื่อแม่สื่อต่างรู้สึกประหลาดใจกัน

217. หวังเหลียงแห่งแคว้นเซ็ง เลื่องชื่อในเรื่องการถือคำสัตย์เป็นที่ตั้ง ถ้าเขาจับปากอันใดแล้ว มิเคยสักครั้งที่เขาจะผิดคำ หวังเหลียงเลี้ยงแกะขาย และของเขาเป็นแกะที่มีขนงามเป็นที่ต้องการของเหล่าลูกค้า เนื่องด้วยทุกวันเขาจะต้อนฝูงแกะให้ไปกินหญ้า ณ ที่อกเขาเทวดา ซึ่งมีหญ้าที่อุดมสมบูรณ์มาก ตกค่ำจึงต้อนกลับบ้าน

218. (คนลี้ว่นแซ่ซ้อง 2551: 20-22)

219. ตัวละครในเรื่องคือ หวังเหลียง เขาเลื่องชื่อในด้านความซื่อสัตย์ อาศัยอยู่ในแคว้นเซ็ง มีอาชีพเลี้ยงแกะ ขายขนแกะ และทุกวันเขาจะต้อนฝูงแกะไปกินหญ้าที่ที่อกเขา ตกค่ำก็ต้อนแกะกลับบ้าน ความซื่อสัตย์ของหวังเหลียง ทำให้เขาได้ทำตามคำสัญญาที่ภรรยาให้ไว้กับลูก และต้องการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก คือการฆ่าแกะเป็นอาหารเย็นให้รับประทาน

220. ซิยิ่นก๊วย ลูกศิษย์ของท่านอาจารย์อูหยาง เป็นคนเงียบขรึม ตั้งหน้าตั้งตาฝึกซ้อมวิทยายุทธ์และพากเพียรเขียนอ่าน ส่วนซีเฟย ศิษย์อีกคนนั้นช่างเจรจา แต่ก็ขยันฝึกวิทยายุทธ์ไม่แพ้กัน สองหนุ่มที่มีบุคลิกแตกต่าง ต่างก็เป็นศิษย์เอกของอูหยางทั้งคู่ เนื่องด้วยฝีมือล้ำเลิศไม่แพ้กัน

221. (เอาเยี่ยงไถ่ 2551: 35-36)

222. ตัวละครหลักในเรื่อง 2 ตัวคือ ซิยิ่นก๊วยและซีเฟย ผู้อ่านจะเห็นว่าซิยิ่นก๊วยเป็นคนเงียบขรึม ตั้งหน้าตั้งตาฝึกซ้อมวิทยายุทธ์และพากเพียรเขียนอ่าน ส่วนซีเฟยเป็นคนช่างเจรจา แต่ก็

ขยันฝึกวิทยายุทธไม่แพ้กัน ซึ่งต่างก็เป็นศิษย์เอกของอาจารย์อุหยางทั้งคู่ เนื่องด้วยฝีมือล้ำเลิศไม่แพ้กัน และทั้งสองก็มีจุดเด่นที่แตกต่างกัน แต่อาจารย์อุหยางกลับเลือกซิ่นก๊วย ผู้เรียบง่ายให้ไปช่วยเจรจาความขัดแย้งในหมู่บ้าน ทำให้ซิ่นเฟย ผู้ช่างเจรจาไม่พอใจเป็นอย่างมาก

223. ซิ่นก่าย หม่อมหน้ามนเชื้อสายชาмуไร ได้ถือกำเนิดเติบโตขึ้น ณ ดินแดนชนบทแห่งหนึ่ง เมื่ออายุเจริญถึงวัยรุ่นกระทง มีความคิดความฝันที่จะเข้าไปแสวงหาความเจริญก้าวหน้าในเมืองหลวง บิดา มารดาจึงได้ส่งให้ไปพำนักอาศัยอยู่กับท่านขุนนางใหญ่ท่านหนึ่ง ในฐานะเด็กรับใช้ ณ เมืองเอโดะ เพราะซิ่นก่ายเป็นคนที่รูปร่างหน้าตาดี มีความฉลาดและว่องไว ทำงานทุกอย่างได้ถูกใจเจ้านาย จึงได้รับเลือกให้ เป็นผู้รับใช้ใกล้ชิดของท่านขุนนาง

224. (บุรุษใจสิงห์ 2551: 37-43)

225.

ตัวละครในเรื่องคือ ซิ่นก่าย เขามีความใฝ่ฝันที่จะไปแสวงหาความเจริญก้าวหน้าในเมืองหลวง บิดา มารดาจึงส่งไปอาศัยอยู่กับขุนนางที่เมืองเอโดะ แต่กลับต้องไปเป็นซู้กรรยาท่านขุนนาง กระทั่งท่านขุนนางจับได้และเกิดการต่อสู้กัน จนท่านขุนนางเสียชีวิต ซิ่นก่ายจึงต้องหนีเอาตัวรอด ทำให้ความฝันที่จะเจริญก้าวหน้าในเมืองหลวงนั้นพังทลาย

226.

3.1.1.2 การเปิดเรื่องด้วยการบรรยายฉากหรือเหตุการณ์ ทำให้ผู้อ่านได้ทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับฉากหรือเหตุการณ์ในเรื่อง ดังเนื้อความที่ว่า

227. แคว้นฉีโดยการนำของแม่ทัพฟู รบกับแคว้นจินนำโดยแม่ทัพเตียวเหลียง ต่างฝ่ายต่างผลัดกันแพ้ ผลัดกันชนะ เป็นเวลาหลายปี ไม่มีผู้โดยอมแพ้ต่อกัน การรบไม่มี ท้าที่ว่าจะสิ้นสุด แม่ทัพฟูเกิดการเบื่อหน่ายเต็มที่ จึงส่งทหารไปกราบทูลเจ้าเมืองของกำลังทหารเพิ่มเติม เพื่อจะตีแคว้นจินให้จงได้

228. (ผู้ชนะ 2551: 10-11)

229. ฉากหรือเหตุการณ์ในเรื่องคือ การรบกันระหว่างแคว้นฉีกับแคว้นจิน ซึ่งผลัดกันแพ้ ผลัดกันชนะ ไม่จบไม่สิ้นเสียที ทำให้แม่ทัพฟูแห่งแคว้นฉีเกิดความเบื่อหน่าย จึงส่งทหารไปกราบทูลขอกำลังทหารเพิ่มเติมจากเจ้าเมือง เพื่อที่จะเป็นฝ่ายชนะให้ได้ การเปิดเรื่องเช่นนี้ทำให้ผู้อ่านทราบถึงการรบว่ามีทั้งแพ้ มีทั้งชนะ ซึ่งต้นเหตุของการรบก็คือการอยากครอบครองเมืองฝ่ายตรงข้าม ประกอบกับเจ้าเมืองของแคว้นฉีอยากได้แคว้นจิน ซึ่งเป็นเมืองที่มีหยกงาม

230. กษัตริย์จิ้งอ้อง ขึ้นครองราชย์ตามบรรดาศักดิ์เนื่องด้วยอายุที่ยังน้อย จึงจำต้องอาศัยเหล่าขุนนางเก่าแก่ช่วยบริหารบ้านเมือง ฝ่ายขุนนางนั้น

แบ่งเป็น 2 ฝัก 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายที่จงรักภักดีต่อจึงอ้องกับฝ่ายที่หมายจะโค่นล้ม บัลลังก์ ฝ่ายตงฉินมีเมิ่งจื่อเป็นผู้นำ ส่วนกังฉินมีฮั่วเท่าซุชเป็นหัวหน้า

231. (สำคัญผิด 2551: 12-14)

232. ฉากหรือเหตุการณ์ในเรื่องคือ การขึ้นครองราชย์ของกษัตริย์ที่อายุยังน้อย ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจด้วยตนเองได้ จึงต้องให้ขุนนางเก่าแก่มาช่วยบริหารบ้านเมือง โดยมีตัวละคร 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายตงฉิน และกังฉิน ซึ่งฝ่ายตงฉินที่ซื่อสัตย์ พยายามบอกให้กษัตริย์จึงอ้องตั้งใจศึกษาเล่าเรียนจะได้ดูแลบ้านเมืองได้ ทำให้กษัตริย์จึงอ้องไม่พอใจ ส่วนฝ่ายกังฉินที่คดโกง พยายามเอาอกเอาใจ หาสุรานาริมาปรนเปรอกษัตริย์จึงอ้อง เพื่อให้พอใจและตายใจ

233. ในสมัยการล่าดินแดนอาณานิคม เป็นหน้าที่หลักของผู้ครองเมืองต่างๆ นั้น แคว้นฉู่ นับเป็นแคว้นเล็กๆ เพียงแคว้นเดียวที่มีเขตตกเป็นเมืองขึ้นของแคว้นไฉ เพราะนอกจากจะมีเหล่าขุนนางที่เก่งกล้า ทุกคนล้วนสามัคคี ขอมพลีชีพเพื่อแผ่นดินแล้ว แคว้นฉู่ยังนับว่าตั้งอยู่ในชัยภูมิที่เหมาะสมด้วย กล่าวคืออยู่ท่ามกลางเทือกเขาถึง 3 ด้าน และมีเพียงถนนเล็กๆ เพียงไม่กี่สาย เท่านั้นที่จะสามารถติดต่อเมืองอื่นได้

234. ถึงกระนั้น เต็งลื้อเจ้าเมืองฉ่ง ก็ไม่ละความพยายามที่จะ เขมือบเมืองฉู่ แต่ก็ไม่ไ้ผล เนื่องด้วยเส้นทางที่ลำบากนั้น คืออุปสรรคที่ยิ่งใหญ่

235. (ระฆังทอง 2551: 30-31)

236. ฉากหรือเหตุการณ์ในเรื่องคือ การล่าดินแดนอาณานิคมของแคว้นต่างๆ มีเพียงแคว้นฉู่ที่ไม่เคย ตกเป็นเมืองขึ้นของแคว้นไฉ เพราะมีเหล่าขุนนางที่เก่งกล้า มีชัยภูมิที่เหมาะสม และทุกคนมีความสามัคคีกัน อย่างไรก็ตาม เต็งลื้อเจ้าเมืองฉ่งก็ไม่ละความพยายามที่จะครอบครองแคว้นฉู่ เขาและขุนนางจึงคิดแผนการที่จะส่งระฆังทองไปเป็นเครื่องสานสัมพันธ์และขอให้ทางแคว้นฉู่ขยายถนนให้ เพื่อจะได้ใช้โอกาสนี้เข้าโจมตี แต่ขุนนางของแคว้นฉู่รู้เท่าทันแผนการ จึงได้นำเรื่องนี้ไปปรึกษาเจ้าเมือง ทำให้เจ้าเมืองฉู่ตั้งระงับการขยายถนนทันที

237. ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่งทางตอนใต้ของแคว้นฉู่มีธรรมเนียมอย่างหนึ่งว่า เมื่อราตรีกาลมาถึง หญิงสาวทั้งหลายต้องนำเอาน้ำมันมารวมกัน แล้วจุดตะเกียงทอผ้าของตนในห้องใหญ่กลางหมู่บ้าน

238. “ทุกท่าน โปรดนำน้ำมันของท่านมารวมกันไว้ที่นี่”

239. หัวหน้ากลุ่มบอกให้ทุกคนนำน้ำมันมาเทรวมกันในภาชนะ

240. เหตุการณ์เช่นนี้ผ่านไปหลายวัน โดยไม่มีปัญหาอะไรเกิดขึ้น

241. ต่อมามีหญิงสาวคนหนึ่งนามว่า ยี่เหมย ทางบ้านมีฐานะยากจนมากไม่มีเงินซื้อน้ำมัน แต่นางก็มาร่วมทอดผ้ากับคนอื่นด้วยทุกครั้ง

242. หญิงสาวอีกคนหนึ่งจึงนำเรื่องไปบอกหัวหน้ากลุ่มว่า “ยี่เหมยไม่เคยนำน้ำมันมาเลยสักครั้งเดียว อย่างนี้มันเอาเปรียบกันนี่”

243. และหญิงสาวคนอื่นๆ ก็กล่าวว่าสนับสนุนเสียงเดียวกัน

244. (แสงตะเกียงแห่งความหวัง 2551: 32-34)

245. จากหรือเหตุการณ์ในเรื่องคือ การให้หญิงสาวนำน้ำมันมารวมกันแล้วจุดตะเกียงทอดผ้าในห้องใหญ่กลางหมู่บ้าน ซึ่งเป็นธรรมเนียมอย่างหนึ่งของแคว้นลู่ เหตุการณ์ผ่านไปหลายวัน โดยไม่มีปัญหาอะไร ต่อมามีหญิงสาวฐานะยากจนคนหนึ่งนามว่า ยี่เหมยไม่เคยนำน้ำมันมารวมเลย ทำให้หญิงสาวคนอื่นๆ ไม่พอใจและต่อว่า ยี่เหมยจึงได้บอกทุกคนว่าไม่เคยคิดจะเอาเปรียบ เพราะตนเองนั้นฐานะยากจนไม่มีเงินซื้อน้ำมัน ดังนั้นจึงต้องมาทำความสะอาดและจัดเตรียมสถานที่ก่อนเวลาที่ทุกคนจะมาถึง เมื่อทุกคนได้ฟังยี่เหมยกล่าวเช่นนั้น ต่างก็รู้สึกเห็นใจ จึงอนุญาตให้นางร่วมทอดผ้าด้วยต่อไป

246. จี้อองเจ้าแห่งเหลียง ซึ่งเป็นเพียงแคว้นเล็กๆ อยู่ห่างจากเมืองอื่นหลายพันลี้ ปรารถนาจะเจริญสัมพันธไมตรีกับแคว้นอื่นๆ จึงจัดทูตขึ้นหลายคณะ เพื่อแบ่งกันไปทำหน้าที่ยังเมืองต่างๆ และผลปรากฏว่าทุกเมืองทุกแคว้นต่างก็ยินดีรับไมตรีจาก แคว้น เหลียง โดยเฉพาะเมืองที่มีผู้ขึ้นอยู่เป็นทูตเอกนั้น ประสบความสำเร็จอย่างงดงาม เมืองเหล่านั้นสนใจที่จะค้าขายกับแคว้นเหลียงทั้งสิ้น

247. (ทูตจากเมืองไกล 2551: 52-54)

248. จากหรือเหตุการณ์ในเรื่องคือ แคว้นเหลียงซึ่งเป็นแคว้นเล็กๆ อยากรจะเจริญสัมพันธไมตรีกับ แคว้นต่างๆ โดยแคว้นใดที่มีการเจรจาต่อรองยาก แคว้นเหลียงก็จะส่งผู้ขึ้นอยู่ผู้มีปัญญาไหวพริบไปยังแคว้นนั้น และมักจะประสบผลสำเร็จเสมอ

249. ในอดีตกาลนานมาแล้ว มีสามีภรรยาชาวนาผู้ยากไร้คู่หนึ่ง ร้อนรุ่มมาปักหลักอยู่ริมทะเลสาบใกล้เชิงเขาแห่งหนึ่ง ได้ปลูกเรือนเล็กๆ หลังหนึ่งอยู่อาศัย สองคนทำมาหากินอย่างสุจริต ด้วยความขยันและอดทน ผู้เป็นสามีบุกป่าถางคดทำนาปลูกข้าว และเข้าป่าล่าสัตว์มาเป็นอาหาร ส่วนภรรยาก็ปั่นฝ้ายทอดผ้า แม้นจะยากจนข้นแค้น แต่สองสามีภรรยาก็รักใคร่กลมเกลียวกันเป็นอย่างยิ่ง

250. สองสามีภรรยาอยู่กินกันมานานหลายปีก็ยังไม่มียุตรสักคน เขาสองคนจึงร้อน อกร้อนใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อยามกินข้าว เขาก็วางจานข้าว 3

ใบ ตะเกียบ 3 ชุด ตัดเสื้อผ้าที่ 3 ชุด ทุกสิ่งทุกอย่างเขาจะจัดเป็น 3 ชุดเสมอ ด้วยความหวังว่าจะมีบุตรสักคน

251. กาลเวลาผ่านไปวันหนึ่ง ภรรยาฝันว่าได้ไปยังลำธาร แห่งหนึ่ง มีน้ำตกใสไหลเย็น แมกไม้่นานาพรรณขึ้นเขียวชอุ่ม นารีในฝันมี เด็กชายน่าตาน่ารักน่าเอ็นดูคนหนึ่ง กำลังวิ่งหยอกล้ออยู่กับมังกรทองตัวหนึ่ง พลันมีกิเลนไฟตัวใหญ่โตกำลังพุ่งตรงมายังเด็กน้อยกับมังกรทอง นางจึงรีบ คว่ากระบี่เข้าไปต่อสู้กับกิเลนไฟและไล่มันไปเสีย แล้วเด็กน้อยก็เข้ามากอด นางพลางกล่าวขอบคุณ แล้วนางก็สะดุ้งตื่น นิ่งทบทวนความฝัน แต่ก็ไม่รู้ว่ ามันหมายถึงอะไร เมื่อผู้เป็นสามีกลับมา นางจึงได้เล่าความฝันให้ฟังอย่าง ละเอียด แล้วถามว่า

252. “ท่านพี่ ข้าฝันเช่นนี้ จะมีเหตุอันใดเกิดขึ้นหรือ”

253. “เจ้าฝันเป็นสิริมงคล ไม่ต้องกังวลใจไป เราจะต้องได้บุตร ชายแน่ๆ” ผู้เป็นสามีกล่าว

254. (อภินิหารมัจฉาทอง 2551: 177-188)

255.

ฉากหรือเหตุการณ์ในเรื่องคือ สองสามีภรรยาอาศัยอยู่ริมทะเลสาบใกล้เชิงเขาแห่งหนึ่ง สองคน ทำมาหากินอย่างสุจริต ด้วยความขยันอดทน อยู่กินกันมานานหลายปีไม่มีบุตร เขาจึงต้อง ทำทุกสิ่งทุกอย่างจัดเป็น 3 ชุดเสมอ ด้วยความหวังว่าจะมีบุตรสักคน จนกระทั่งวันหนึ่งภรรยาฝัน เห็นเด็กชาย มังกร ทอง และกิเลนไฟ หลังจากนั้นไม่นานก็ตั้งครรภ์และให้กำเนิดบุตรชายนามว่า โจอี้สง

256. จากการศึกษาพบว่านิทานคติสอนใจของจีน จากหนังสือรวบรวมนิทานจีนคือ นิทานคนจีนก่อน นอนสอนให้เป็นยอดคน ขุนพลและผู้นำ ตามองค์ประกอบวรรณกรรมในด้าน “การวางโครงเรื่อง” นั้น ผู้ศึกษาพบว่ามึลักษณะการเปิดเรื่องโดยบรรยายถึงฉากหรือเหตุการณ์ มากกว่าการแนะนำตัวละคร

257. ผู้ศึกษาคิดว่าการเปิดเรื่องด้วยฉากหรือเหตุการณ์มีจำนวนมากว่าการแนะนำตัว ละคร เนื่องจากการเล่นนิทานมีอยู่ทั่วไปในกลุ่มชนหรือสังคม ดังนั้นการเปิดเรื่องด้วยฉากหรือ เหตุการณ์จะเป็นการแสดงออกถึงสภาพแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ลักษณะนิสัยของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี มากกว่าการแนะนำตัวละครตัวใดตัวหนึ่ง

258. **3.1.2 การผูกปม** การสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นกับตัวละครหรือเหตุการณ์ใน เรื่อง เพื่อทำให้เกิด การต่อสู้ระหว่างสองฝ่ายขึ้นไป ความขัดแย้งที่ทำให้เกิดการต่อสู้ นั้นนับเป็น

ส่วนสำคัญที่จะต้องนำมา พิจารณาในส่วนของโครงเรื่องเพราะเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นทิศทางของเรื่องทั้งหมดว่าเรื่องๆ นั้น จะมีจุดหมายไปยังทิศใด หรือเพื่อเสนอแนวคิดใด

259. จากการศึกษานิทานคติสอนใจของจีน ตามองค์ประกอบวรรณกรรมในด้าน “การวางโครงเรื่อง” นั้น ผู้ศึกษาพบว่านิทานคติสอนใจของจีนมีลักษณะการผูกปม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

260. 3.1.2.1 ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ เป็นความขัดแย้งของตัวละครในเรื่องอาจ เป็นความขัดแย้งของความคิด การกระทำที่ทำให้เกิดการปะทะต่อสู้กันทางด้านกำลัง หรือความคิด ความขัดแย้งประเภทนี้จะเห็น ได้ชัดเจน และนักเขียนนิยมใช้กันมาก ดังเนื้อความที่ว่า

261. 3.1.2.1.1 ความขัดแย้งระหว่าง กษัตริย์/เจ้าเมือง – ขุนนาง

262. เจ้าเมืองไม่ปลงเสด็จการสั่งการรวมพลทันที แต่เล่อชินอำมาตย์ใหญ่ทูลคัดค้านว่า เกรงว่าการทำเช่นนั้น จะเป็นผลร้ายต่อแคว้นฉีของเรา เพราะเท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้แคว้นโจวถือโอกาสเข้ามาตีเมืองเอาได้ เนื่องด้วยเหล่าทหารกล้าของแคว้นฉีต่างก็ยกพลไปตีแคว้นฉิน ซึ่งเป็นแค่แคว้นเล็กๆ เท่านั้น

263. เจ้าเมืองมีฟังคำทัดทาน ด้วยเห็นว่า แคว้นโจวเองก็เป็นแคว้นเล็กๆ คงไม่มีปัญญาความสามารถเข้ามาตีเมืองฉีได้ ผนวกกับพระองค์เองอยากได้แคว้นฉิน ซึ่งเป็นเมืองที่มีหยกงามที่สุดด้วย จึงสั่งทหารให้ตั้งกองพลเพื่อบุกขยี้แคว้นฉินทันที

264. (ผู้ชนะ 2551: 10-11)

265. ความขัดแย้งทางด้านความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน คือเจ้าเมืองต้องการส่งทหารไปสู้รบกับแคว้นฉิน แต่อำมาตย์เล่อชินคัดค้านไม่เห็นด้วย เพราะเกรงว่าจะเป็นการเปิดโอกาสให้แคว้นโจวบุกเข้ามาโจมตีได้ ซึ่งเจ้าเมืองก็ไม่ยอมฟังคำคัดค้านและสั่งทหาร ไปสู้รบกับแคว้นฉินทันที แสดงให้เห็นว่าแม้เจ้าเมืองที่เป็นผู้นำจะเป็นใหญ่ แต่ขุนนางหรืออำมาตย์ก็สามารถคัดค้านหรือตัดเตือนเมื่อเจ้าเมืองบกพร่องในหน้าที่ได้

266. ฮั่วเทาซุ่ยรู้ว่า กษัตริย์หนุ่มน้อยทรงโปรดเสียดนตรีและอิสตรีงามก็หมั่นหามาปรนปรือ ทำให้จึงต้องฟังพอใจยิ่งนัก ในขณะที่เม่งจื้อนั้นพยายามให้พระองค์ศึกษาตำราพิชัยสงครามรวมทั้งเพลงดาบเพลงธนู แต่จึงต้องปฏิเสธ หรือถ้าฝึกก็เป็นไปอย่างเนือยๆ ไม่จริงจัง สร้างความกังวลใจแก่เม่งจื้อยิ่งนัก จึงหาโอกาสคุยถึงความสำคัญของการเป็นเจ้าครองเมือง

267. กษัตริย์จึงอึ้งไม่พอใจคำตักเตือน แกรมยังขัดเคืองต่อคำของ
เม่งจื่อที่ว่า ประชาชนจะไม่เกรงกลัว จึงสั่งขังคุกขุนนางผู้จงรักภักดีเสีย

268. (สำคัญผิด 2551: 12-14)

269. ความขัดแย้งทางด้านความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน คือฮั่วเท่าชวยขุนนางฝ่ายกังฉินเป็น
ฝ่ายที่คดโกง รู้ว่ากษัตริย์จึงอึ้งชอบเลียงคนตรี และสตรีงามก็หมั่นหามาปรนเปรอ ทำให้
กษัตริย์จึงอึ้งพอใจเป็นอย่างมาก ส่วนเม่งจื่อขุนนางฝ่ายตรงกันเป็นฝ่ายที่ซื่อสัตย์ พยายามบอกให้
กษัตริย์จึงอึ้งตั้งใจเรียน แต่กษัตริย์จึงอึ้งกลับไม่พอใจในสิ่งที่เม่งจื่อนั้นตักเตือนและได้สั่งให้ขัง
คุกเม่งจื่อ แสดงให้เห็นว่ากษัตริย์กับขุนนางทั้ง 2 ฝ่ายนั้น เปรียบเสมือนนักการเมืองกับสมาชิกที่มี
ทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายสนับสนุน

270. 3.1.2.1.2 ความขัดแย้งระหว่าง สามิ-ภรรยา

271. วันหนึ่ง ภรรยาของหวังเหลียง จำต้องไปธุระที่ในเมืองแต่
ลูกชายวัยเด็กนามหวังสุ ร่ำร้องจะขอตามไปด้วย ห้ามอย่างไรลูกก็ไม่ยอม ยัง
คงรบเร้าอยู่นั่นเอง ด้วยความรีบและความโมโห นางจึงหลุดปากว่า

272. “ถ้าลูกยอมอยู่บ้าน กลับมาเย็นนี้ แม่จะจัดการกับแกะของพ่อ
เจ้าสัก 2 ตัว เป็นอาหารเย็นอันเลิศรสของพวกเรา”

273. ปรากฏว่า เด็กน้อยหวังสุ หยุตร้องไห้ทันที ส่วนหวังเหลียงก็
ดื้อนแกะออกไปเลี้ยงคังปกติ จนถึงเวลาเย็น เขาก็ดื้อนแกะกลับเข้าคอก และ
แยกมาผูกไว้ข้างนอก 2 ตัว ภรรยาของเขาถามด้วยความประหลาดใจ

274. “ท่านจะทำอะไรนะ”

275. “ข้าจะฆ่าแกะ 2 ตัว สำหรับอาหารเย็นอันเลิศรสของพวกเรา”
หวังเหลียงตอบ

276. “ซ้ำก่อน ท่านพี่... ท่านจะฆ่าแกะอย่างนั้นหรือ ไม่ต้องหรอก
เมื่อเช้าข้าก็แค่ หลอกหวังสุ เพื่อมิให้เขารบเร้าจะตามเข้าไปในเมืองเท่านั้น ข้า
มิได้หมายความว่าตามทีพูด เลย”

277. (คนลี้ว้นแซ่ซ้อง 2551: 20-22)

278. ความขัดแย้งทางด้านความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน คือหวังเหลียงผู้เป็นสามีจะฆ่า
แกะทำเป็นอาหารตามที่ภรรยาได้พูดไว้ให้ลูกชายกิน แต่ภรรยาไม่เห็นด้วย เพราะที่พูดออกไป
เพียงเพื่อหลอกล่อมิให้ลูกชายตามไปเท่านั้น ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาลเฉพาะการณณ์ แสดงให้เห็นว่า
หวังเหลียงผู้ขึ้นชื่อในด้านความซื่อสัตย์นั้นมองการณ์ไกล เพราะหากไม่ทำตามสัญญาจะเป็นการ
ปลุกฝังสิ่งไม่ดีให้แก่ลูก เขาจึงต้องทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีก่อน

279. จากผลดังกล่าวผู้ศึกษาคิดว่าความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ที่เกิดขึ้น ส่วนมากเกิดจากทางด้านความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน เพราะการสร้างตัวละครในนิทานให้มีความคิดแตกต่างกันสองฝ่ายขึ้นไป ทำให้ผู้อ่านได้คิดวิเคราะห์ตามตัวละครได้ และยังแสดงให้เห็นทิศทางของเรื่องทั้งหมดว่าจะมีจุดหมายไปยังทิศใดหรือเพื่อเสนอแนวคิดใด

280. **3.1.2.2 ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม เป็นความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับสังคม** จนทำให้ตัวละครได้รับความบีบคั้นจากคนรอบข้าง และต้องแก้ไขปัญหาด้วยวิธีต่างๆ ดังนี้ความที่ว่า

281. อยู่มาไม่นาน คุณนายภรรยาท่านขุนนางผู้นั้น เกิดมีจิตใจพิศواسปฏิพัทธ์ คิดคนนอกใจสามี จึงเรียกใช้ซินก่ายให้บ่าบดบ่าเรอความ ต้องการ ซินก่ายจึงได้ทำผิดพลาดเป็นตราบาปในชีวิต ตั้งแต่แรกเริ่มโดยไม่มีทางหลีกเลี่ยง ขณะที่ทั้งคู่กำลังบรรเลงเพลงซู้กันอยู่ ท่านขุนนางกระซอกดาบซามูไร ที่แขวนอยู่ข้างฝาหมาหมายจะสังหารซินก่าย ผู้เหยียบย่ำหัวใจให้ดับดับในทันที ท่านเหวี่ยงดาบป้ายซ้ายป้ายขวาสุดแรงแค้น ซินก่ายก็คว้าเอาสิ่งของที่อยู่ใกล้ตัวขึ้นมาป้องกันคมดาบ พลังถอยร่นไปรอบๆ ห้อง จวนจะจมนมมอยู่แล้ว คุณนายผู้คิดในใจว่าเมื่อถูกจับได้ไล่ทันเช่นนี้แล้ว เราก็ไม่อาจจะครองความเป็นใหญ่ได้อีก จึงตัดสินใจว่าดาบที่แขวนอยู่ข้างฝาอีกเล่มหนึ่งแทงที่กลางหลังท่านขุนนางผู้สามีสุดแรงเกิด ช่วยชีวิตซู้ได้อย่างหวุดหวิด แล้วชวนกันหนีออกจากบ้าน ไปในคืนนั้นเอง

282. (บุรุษใจสิงห์ 2551: 37-43)

283. ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น คือซินก่ายชายหนุ่มที่ตั้งใจจะมาแสวงหาความเจริญในเมืองหลวง แต่กลับต้องมาเป็นซู้กับภรรยาท่านขุนนางโดยไม่มีทางหลีกเลี่ยง กระทั่งท่านขุนนางจับได้ จะเห็นได้ว่า ค่านิยมในสังคมการคบซู้นอกใจสามีเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรมไม่เป็นที่ยอมรับ ดังนั้นการคบหาระหว่างภรรยาท่านขุนนางกับซินก่ายจึงต้องหลบซ่อนความสัมพันธ์โดยไม่ให้ใครรู้ เมื่อท่านขุนนางรู้เข้าจึงรู้สึกโกรธที่โดนทรยศจากคนที่ตนรัก จึงใช้ดาบบันดาลโทษและได้ต่อสู้กันจนท่านขุนนางเสียชีวิต เพราะเรื่องการฆ่าคนตายเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรมและผิดกฎหมายในสังคม ทั้งสองจึงต้องหนีเอาตัวรอดเพราะกลัวความผิดที่ตนได้ทำไป หากไม่หนีเอาตัวรอดก็ต้องกลายเป็นนักโทษติดคุก และเป็นที่รังเกียจของคนในสังคม

284. ณ หมู่บ้านใหญ่ไม่ไกลจากทะเลสาบมากนัก มีเศรษฐีที่ดินนามว่า หงจี้กั้ง เป็นคนมีอิทธิพล จิตใจเหี้ยมโหด มีที่ดินในครอบครองหลายร้อยไร่ มีบริวารหลายสิบคน มีบุตรชายคนหนึ่งชื่อ เหง่วยจี้กั้ง เป็นคนเขลา มีจิตใจเหี้ยมโหดยิ่งกว่าบิดาของตนเสียอีก

285. เหว่ยจี้กั๋ง เป็นอัครพาลประจำหมู่บ้าน เทียวระรานชาวบ้าน ไปทั่ว สร้างความเดือดร้อนให้ชาวบ้านไม่เว้นวัน ชำร่วยยังจุดหญิงสาวใน หมู่บ้านมาสนองกิเลสตัณหา ของตนอีกด้วย ชาวบ้านต่างก็เกลียดชังสองพ่อ ลูกยิ่งนัก แต่ก็มีอาจทำอะไรได้

286. (อภินิหารมังกรทอง 2551: 177-188)

287. จะเห็นว่าทุกสังคมให้การยอมรับคนที่กระทำดีและรังเกียจคนที่กระทำไม่ดี ซึ่ง หงจี้กั๋งและเหว่ยจี้กั๋งเป็นอัครพาลประจำหมู่บ้าน เทียวระรานชาวบ้านและมักจุดหญิงสาวใน หมู่บ้านมาสนองกิเลส ตัณหาของตน ถึงแม้ว่าสองพ่อลูกจะมีเงินทอง มีอำนาจ แต่ก็ไม่สามารถ ทำให้ผู้คนยกย่อง ชื่นชมในการกระทำอันผิดศีลธรรมและผิดกฎหมายได้ ชาวบ้านจึงรู้สึกเกลียด ชังและไม่ยอมรับสองพ่อลูกคู่นี้ ในทาง กลับกันหากสองพ่อลูกทำความดี แม้จะไม่มีเงิน ทองหรืออำนาจ ก็เป็นที่ยอมรับของผู้คน ได้

288. จากผลดังกล่าวผู้ศึกษาคิดว่าความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคมที่เกิดขึ้น ส่วน มากเกิดจากตัว ละครในนิทาน ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ บรรทัดฐาน ศีลธรรมหรือกฎหมายใน สังคม ทำให้ไม่เป็นที่ยอมรับ จึงเกิดความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคมขึ้น แต่ถ้าปฏิบัติตามอยู่ ภายใต้อำนาจกำหนดดังกล่าว ก็ จะ สามารถอยู่ร่วมกับผู้คนในสังคมได้เป็นอย่างดี

289.

จากการศึกษาพบว่านิทานคติสอนใจของจีน ตามองค์ประกอบวรรณกรรมในด้าน “การ วาง โคร่งเรื่อง” นั้น ผู้ศึกษาพบว่ามีลักษณะการผูกปมเรื่องโดยมีความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับ มนุษย์มากกว่าความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม

290.

ผู้ศึกษาคิดว่าความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์มีมากกว่าความขัดแย้งระหว่างมนุษย์ กับสังคม เนื่องจากลักษณะของนิทานคติสอนใจต้องการสอนให้คนประพฤติดี จึงต้องมีการสร้าง ความขัดแย้งระหว่างคนที่เห็นผิดกับคนที่เห็นชอบ ผู้อ่านจึงเข้าใจคำสอนที่ผู้เขียนต้องการสื่อ ผ่านตัวละคร ได้ง่ายกว่า ส่วนความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม ผู้อ่านต้องมาคิดวิเคราะห์ว่ามี สิ่งใดขึ้นกับตัวละครและสังคมบ้าง เพราะในนิทานไม่ได้บอกถึงความขัดแย้งระหว่างตัวละคร กับสังคมโดยตรง ดังนั้นผู้เขียนจึงนิยมใช้ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์เพราะสื่อถึงคติคำ สอนได้ง่ายกว่า

291. 3.1.3 การปิดเรื่อง คือตอนจบของเรื่องที่มีวิธีการจบเรื่องได้หลายหลายรูปแบบ เช่น การจบแบบหักมุมหรือพลิกความคาดหมายของผู้อ่าน หรือจบแบบทิ้งท้ายหรือทิ้งปัญหาให้ ผู้อ่านขบคิด จบแบบสุขนานุกรม และจบแบบ โศกนาฏกรรม เป็นต้น

292. จากการศึกษานิทานคติสอนใจของจีน ตามองค์ประกอบวรรณกรรมในด้าน “การวางโครงเรื่อง” นั้น ผู้ศึกษาพบว่านิทานคติสอนใจของจีน มีลักษณะการเปิดเรื่องคือ จบแบบ พลิกความคาดหมาย จบแบบสุขนานุกรม จบแบบ โศกนาฏกรรม และจบด้วยบทสนทนาที่ คมคายของตัวละคร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

293. “หม่อมฉันเคยได้ยินข่าวนี้มาเหมือนกันพระเจ้าข้า ว่าชาว เมืองไม่เกรงกลัว ไม่เคารพพระองค์แล้ว เหตุที่เขากล้ากล้าเช่นนั้น ก็ด้วย ขุนนางผู้นี้คิดการใหญ่ เขาแอบไปสร้างบารมี ไปปลุกระดมชาวบ้านไว้ เพื่อ เตรียมการกบฏ แต่ก็เสร้างทำเป็นเข้ามาตักเตือนให้พระองค์ตายใจเท่านั้น พระเจ้าข้า ไม่เชื่อพระองค์ลองปล่อยเขาออกจากคุก แล้วพาเขาไปเยี่ยม ประชาชนดูสิ พระเจ้าข้า ทุกคนต่างก็กลัวและยำเกรงเขาทั้งสิ้น”

294. กษัตริย์ผู้อ่อนเยาว์และเขลาปัญญา ทำตามคำแนะนำนั้น จึงสั่ง ให้ปล่อยตัวเม่งจื่อ แล้วพาเขาออกไปเดินตลาด ส่วนชาวบ้านเมื่อเห็นกษัตริย์ เสด็จมา ต่างก็ถวายเป็นคารพ แต่จึงต้องสำคัญคิดว่า ทุกคนก็กลัวเกรงเม่งจื่อ อจริงดังคำของเล่าเสื่อที่คิดในใจว่า

295. “คนพวกนี้โงเขลามาก แทนที่จะเกรงกลัวเสื่ออย่างข้า กลับไป นึกเกรงขุนขี้จิ้งจอกอย่างเม่งจื่อ”

296. จึงสั่งประหารเม่งจื่อบัดเดี๋ยวนั้น ด้วยกลัวจะฮึกเหิมลำพอง และ คิดการใหญ่ หลังจากสิ้นเม่งจื่อ ฮั่วเท่าซุยกี้สามารถจัดการขุนนางตงจินคนอื่น ได้แล้วก็ก่อกบฏ ฆ่าจิ้งจอกได้สำเร็จ

297. (สำคัญผิด 2551: 12-14)

298. จบแบบ โศกนาฏกรรม คือคนดีตาย คนชั่วลอยนวล เพราะกษัตริย์จิ้งจอกได้สั่ง ประหารขุนนางผู้จงรักภักดีอย่างเม่งจื่อ เนื่องจากหลงเชื่อคำยุยงของเล่าเสื่อหนึ่งในขุนนางฝ่าย กังฉิน หลังจากผู้นำฝ่ายตงจินอย่างเม่งจื่อตาย ทำให้ฮั่วเท่าซุยกี้ผู้นำฝ่ายกังฉินมีอำนาจมากขึ้น และได้ก่อกบฏพร้อมกับฆ่าจิ้งจอกได้สำเร็จ แสดงให้เห็นว่าแม้จะมีอำนาจแต่หากไม่รู้จักพิจารณา ไตร่ตรองให้ดี หลงเชื่อคำพูดคนอื่นง่ายๆ ก็จะทำให้คนที่คิดไม่ดีเข้ามาฉวยโอกาสได้

299. อยู่มาวันหนึ่ง ก็มีชายหนุ่มคนหนึ่งเดินทางมาจากเมืองกรุง ซึ่งมิใช่ใครที่ไหน เขาคือบุตรชายของขุนนางเจ้านายเก่าที่ตายไปแล้วนั่นเอง ชายหนุ่มคนนี้ เมื่อครั้งที่บิดาของเขาถูกฆ่าตาย ตัวเขายังเด็กอยู่ เมื่อโตขึ้นก็ผูก ใจอาฆาตคิดจะแก้แค้นให้ผู้เป็นบิดา จึงออกเที่ยวตามหาพร้อมกับได้ฝึกเพลง คาบมาอย่างดี

300. ภิกษุชินก่ายอธิบายให้ชายหนุ่มฟังว่ากำลังทำงานที่มีประโยชน์ต่อมหาชน และใกล้จะสำเร็จแล้ว ขอเวลาให้ได้ทำงานชิ้นนี้ให้สำเร็จก่อน เมื่องานเสร็จวันนี้ จะยอมชดใช้กรรมที่ได้ก่อไว้

301. ภิกษุชินก่ายได้สอนการปฏิบัติธรรมให้บุตรชายท่านขุนนาง และบุตรของท่านขุนนางก็ยินดีปฏิบัติตามแบบท่านชินก่าย จนเวลาผ่านไป 1 ปี ชายหนุ่มได้ลอกแบบคุณธรรมที่ตนเองเห็นจากท่านชินก่าย และเกิดความเลื่อมใสในปฏิปทาของท่านอย่างไม่รู้ตัว

302. ในที่สุดอุโมงค์ขนาดใหญ่ ก็สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ในวันนั้น ท่านชินก่ายเหลียวมองดูชายหนุ่ม ที่กำลังยืนชื่นชมความสำเร็จที่ตนมีส่วนร่วมด้วย และพูดขึ้นว่า

303. “อาตมาได้ตัดภูเขาแห่งทิบ เชื่อมให้คนติดต่อกันได้สะดวก สบายสำเร็จแล้ว บัดนี้ถึงเวลาที่คอต่สัทธิระของอาตมาต้องขาดจากกันแล้ว อาตมาพร้อมชดใช้กรรม”

304. พูจอบท่านชินก่ายก็ก้มศีรษะน้อมกายขึ้นไปให้ชายหนุ่ม ลูกขุนนาง เพื่อรับโทษตามที่สัญญากันไว้

305. ชายหนุ่มน้ำตานองหน้า ทรวดตัวลงคุกเข่า สองมือประนมไหว้ พลางกล่าวว่า

306. “หลวงพ่อกจะให้ข้าพเจ้าตัดศีรษะของคนที่ได้ชื่อว่าเป็น อาจารย์ของข้าพเจ้าได้อย่างไรกัน”

307. (บุรุษใจสิงห์ 2551: 37-43)

308.

จบแบบสุขนาฏกรรม คือคนที่เคยคิดว่าเป็นศัตรูก็กลับกลายมาเป็นมิตรที่มีความสัมพันธ์อันดีให้แก่กัน เพราะหลังจากที่ชินก่ายบวชเป็นภิกษุก็ได้ตัดสินใจเจาะอุโมงค์ลอดภูเขาขนาดใหญ่เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและเพื่อชดใช้กรรมในอดีตที่ผ่านมา กระทั่งลูกชายของท่านขุนนางได้ออกตามหาคนที่ฆ่าพ่อจนได้พบกับภิกษุชินก่าย ในระหว่างที่ภิกษุชินก่ายเจาะอุโมงค์ก็ได้สอนการปฏิบัติธรรมให้ลูกชายท่านขุนนางไปด้วย ลูกชายท่านขุนนางจึงเกิดความเลื่อมใสในตัวภิกษุชินก่ายและนับถือเป็นอาจารย์ ทำให้เขาไม่สามารถฆ่าคนที่ขึ้นชื่อว่าเป็นอาจารย์ของตนได้ แสดงให้เห็นถึงแนวคิดเรื่องความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณอันได้แก่ บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ เป็นต้น

309. ต่อมาใจอึ้งได้ได้แต่งงานกับหญิงสาว และได้พบกับสหาย พวกเขาและมังกรทองตัดสินใจไปล้างแค้นให้กับพ่อแม่ที่ตายไป เมื่อล้างแค้น

เสร็จ โจอี้สงกับเหล่าสหาย ก็พากันกลับมา และช่วยกันปลูกสร้างบ้าน ทำไร่นา อยู่ร่วมกันอย่างผาสุก

310. (อกนิหารมังกรทอง 2551: 177-188)

311. จบแบบสุขนาฏกรรม คือตัวละครในเรื่องได้แต่งงานและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขเพราะหลังจากโจอี้สงได้พบและช่วยมังกรทองจากกินเลนไฟ เขาและมังกรทองได้กลายเป็นเพื่อนรักกัน ต่อมาโจอี้สงได้แต่งงานและพบกับเพื่อนใหม่ พวกเขาทุกคนรวมถึงมังกรทอง จึงตัดสินใจไปล้างแค้นให้พ่อแม่ที่ตายไปและกลับมาใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข แสดงให้เห็นว่าการที่ได้อยู่กับคนที่เรารัก แม้จะต้องใช้ชีวิตที่เรียบง่ายแต่ก็ทำให้มีความสุขได้

312.

313.

314. “ว้าวท่านหนีไปแล้ว ไยท่านจึงเพิ่งซ่อมคอกเล่า” ลู่เหม้งร้อง ทักด้วยความแปลกใจ ซี้หลูตอบว่า

315. “มิแปลกเลยที่จะสร้างหรือซ่อมคอกขึ้นมาใหม่ แม้วัวบางตัว จะหายไปแล้วก็ตาม”

316. ได้ฟังคำของขุนนางเก่า ลู่เหม้งก็รู้ว่า ซี้หลูหมายถึงสิ่งใด ต่อมาลู่เหม้งร่วมวางแผนกับซี้หลูและรวบรวมสมัครพรรคพวกบุกเข้าตีชิง แคว้นลู่กลับมาได้

317. (มิแปลกที่วัวหายแล้วจะล้อมคอก 2551 : 15-16)

318. จบด้วยบทสนทนาที่คมคายของตัวละคร คือ “มิแปลกเลยที่จะสร้างหรือซ่อมคอกขึ้นมาใหม่ แม้วัวบางตัวจะหายไปแล้วก็ตาม” เป็นคำพูดของซี้หลู เมื่อลู่เหม้งได้ฟังคำตอบจากซี้หลูจึงเข้าใจว่าการที่ซี้หลูตอบเช่นนี้ต้องการจะสื่อว่าแม้วัวบางตัวจะหายไป แต่ก็ยังมีวัวเหลืออยู่ การหายของวัวทำให้รู้ว่าคอกไม่แข็งแรงจึงต้องซ่อมแซม ถ้อยคำของซี้หลูแสดงให้เห็นวิสัยทัศน์ของนักปกครองนั่นเอง แสดงให้เห็นว่าความสำเร็จของคนเรานั้น สามารถเรียนรู้ได้จากความผิดพลาดที่เคยทำมาก่อน

319. หวังเหลียงได้ยินดังนั้น ก็กล่าวว่า

320. “เราเป็นพ่อแม่ ซึ่งมีหน้าที่ถ่ายทอดสิ่งดีๆ ให้บุตรของเรา และเขาก็ยึดถือตามที่เราสั่งสอนและปฏิบัติทุกประการ การที่เจ้าเอ่ยวาจาได้ออกไป เจ้าก็ควรทำตามนั้น มิเช่นนั้น ลูกก็จะยึดถือแต่สิ่งผิดๆ ไป”

321. “แต่แกะของเราขนมันกำลังจะได้ที่สำหรับการตัดไปขายนะ แล้วนี่ต้องเสียไปตั้ง 2 ตัว ซึ่งหมายถึงเงินจำนวนหนึ่งนะท่านพี่” ภรรยาของเขา เสียตาย

322. “เราเสียแกะแค่ 2 ตัว ดีกว่าเสียลูกชายของเราไปตลอดชีวิต”

323. ภรรยาของเขาได้แต่สงบปากนิ่ง อับจนถ้อยคำที่จะมาทัดทาน จึงต้องยอมให้หวังเหลือขมาแกะทำอาหารเย็น

324. (คนลี้ว้นแซ่ซ้อง 2551: 20-22)

325.

จบด้วยบทสนทนาที่คมคายของตัวละคร คือ “เราเสียแกะแค่สองตัวดีกว่าเสียลูกชายของเราไปตลอดชีวิต” เป็นคำพูดของหวังเหลียง ซึ่งเขาไม่ได้หมายถึงลูกชายจะเสียชีวิต แต่มีความนัยว่าจะเป็นการเพาะบ่มลักษณะไม่ดีให้แก่ลูก ทำให้ลูกไม่เห็นความสำคัญของการรักษาตัว และทำให้เขาต้องสูญเสียลูกชายที่ดีของเขาไปนั่นเอง แสดงให้เห็นว่าลูกจะยึดถือและปฏิบัติตามการกระทำของพ่อแม่มากกว่าคำพูด ดังนั้นคนเป็นพ่อแม่ นั้น ไม่ใช่เพียงแค่สั่งสอน แต่ควรปฏิบัติตัวให้ลูกเห็นเป็นตัวอย่างที่ดีด้วย

326. เจ้าเมืองมิฟังคำทัดทาน ด้วยเห็นว่า แคว้นโจวเองก็เป็นแคว้นเล็กๆ คงไม่มีปัญญาความสามารถเข้ามาตีเมืองฉีได้ สนวกกับพระองค์เองอยากได้แคว้นฉิน ซึ่งเป็นเมืองที่มีหยกงามที่สุดด้วย จึงสั่งทหารให้ตั้งกองพลเพื่อบุกขยี้แคว้นฉินทันที

327. ทางด้านแคว้นโจว เห็นเป็นโอกาสเหมาะจึงบุกเข้าตีแคว้นฉี ซึ่งถึงแม้จะมีอำมาตย์เล่อชินผู้เก่งกล้าก็มีอาจทานไว้ได้ เนื่องด้วยกำลังน้อยกว่าเท่านั้นยังไม่พอ แคว้นโจวยังส่งกำลังบางส่วนไปโอบล้อมตีแคว้นฉินซึ่งอ่อนแออ่อนแรงจากการรบกับทัพใหญ่ของแคว้นฉีได้สำเร็จอีกด้วย

328. (ผู้ชนะ 2551: 10-11)

329. จบแบบพลิกความคาดหมาย คือเหตุการณ์ไม่ได้เป็นไปตามที่เจ้าเมืองแคว้นฉีคิดเอาไว้ เนื่องจากเจ้าเมืองคิดว่าแคว้นของตนเป็นแคว้นใหญ่ มีกองกำลังทหารมาก ประกอบกับแคว้นโจวเป็นแคว้นเล็กๆ คงไม่สามารถทำอะไรได้ แต่หลังจากที่เจ้าเมืองส่งกองกำลังทหารเข้าไปรบกับแคว้นฉิน แคว้นโจวก็ได้ใช้โอกาสนี้บุกเข้าโจมตีแคว้นฉี ซึ่งตอนนี้ได้ส่งกองกำลังทหารส่วนมากไปรบกับแคว้นฉิน ทำให้มีกองกำลังที่น้อยกว่า และไม่สามารถต้านทานกองกำลังของแคว้นโจวได้ อีกทั้งแคว้นโจวก็ได้บุกเข้าโจมตีแคว้นฉินที่อ่อนแรงจากการสู้รบกับแคว้นฉี ทำให้แคว้นเล็กๆ อย่างแคว้นโจวกลายเป็นผู้ชนะ แสดงให้เห็นว่าเจ้าเมืองแคว้นฉีมีการตัดสินใจและการกระทำที่ปราศจากการไตร่ตรองให้ดีจึงนำหายนะมาสู่ตนเองและบ้านเมือง

330.

331. หัวหน้ากลุ่มจึงถามว่า

332. “แล้วอย่างนี้พวกเราจะอย่างไรกับยี่เหมยดี”

333. “ไม่ต้องให้นางมาร่วมกลุ่มทอผ้าอีกต่อไป”

334. บรรดาสมาชิกตอบเป็นเสียงเดียวกัน

335. ยี่เหมยจึงลุกขึ้นกล่าวท่ามกลางที่ประชุมว่า

336. “ตัวข้าพเจ้ายากจนยิ่งนัก มิอาจซื้อแม่แต่น้ำมันตะเกียง ข้าจึงมาถึงที่นี่ก่อนใครๆ เพื่อทำความสะอาด เช็ดถู ปัดกวาด จัดโต๊ะเก้าอี้ อำนวยความสะดวกให้กับทุกท่าน โดยไม่กลัวเหน็ดเหนื่อย ด้วยหวังเพียงจะขอแบ่งแสงตะเกียงจากพวกท่าน เหตุใดพวกท่านจึงขุ่นเคืองข้านัก น้ำมันสำหรับพวกท่านอาจไม่สำคัญอะไรเลย แต่สำหรับข้าแล้วมันสำคัญยิ่งนัก เหตุใดพวกท่านจึงคิดไล่ข้าด้วยเล่า”

337. เมื่อทุกคนในที่นั้นได้ฟังยี่เหมยกล่าวเช่นนั้น ต่างก็รู้สึกสงสาร เห็นใจ และซึ่งใจในความมุ่งมั่นของนาง จึงพร้อมใจกันอนุญาตให้นางร่วมทอผ้าด้วยต่อไป

338. (แสงตะเกียงแห่งความหวัง 2551 : 32-34)

339.

จบแบบพลิกความคาดหมาย คือยี่เหมยเป็นหญิงสาวที่มีฐานะยากจน ไม่มีเงินซื้อน้ำมันมาจุดตะเกียง คนอื่นจึงคิดว่ายี่เหมยเอาเปรียบและต่อว่านาง ยี่เหมยทนไม่ไหวที่ถูกต่อว่า จึงบอกกับทุกคนว่าตนเองไม่เคยคิดจะเอาเปรียบ แต่เพราะมีฐานะยากจน ไม่มีเงินซื้อน้ำมันมาจุดตะเกียง ดังนั้นจึงต้องมาทำความสะอาด จัดเตรียมสถานที่ เพื่ออำนวยความสะดวกก่อนที่ทุกคนจะมาถึง ทำให้ทุกคนที่ได้ฟังนางกล่าวเช่นนั้นรู้สึกสงสารและเห็นใจ จึงพร้อมใจกันอนุญาตให้ร่วมทอผ้าต่อไป แสดงให้เห็นว่าในสังคมทุกสังคม หากทุกคนต่างพึงพาวาอาศัยกันและกัน แบ่งปัน ช่วยเหลือกันและกัน ย่อมทำให้เกิดสันติสุข

340.

341. สวางอึ้ง แห่งราชวงศ์ซ้อง เป็นกษัตริย์ที่ชื่นชอบสะสมสิ่งของมีค่ายิ่งนัก ทรงมีคำสั่งไปยังแคว้นต่างๆ ในปกครองให้ส่งของดีมาบรรณาการพระองค์ทุกปี เช่น เมืองฟูซัง ซึ่งอยู่ติดชายทะเล มีมุกน้ำงาม ก็ต้องส่งมุกน้ำงามที่สุด ล้ำค่าที่สุดมา เมืองซีวู มีหยกงาม ก็ต้องส่งหยกงามเป็นต้น

342. เมืองฉู่ เป็นเมืองที่ได้ชื่อว่า มีไก่อฟ้างามที่สุด ดังนั้น
ทุกปีเจ้าเมืองฉู่ต้องส่งไก่อฟ้าไปให้สวางอ่อง ปีนี้เจ้าเมืองฉู่ได้ไก่อฟ้าที่มีลักษณะ
งามครบทุกประการจากพรานป่า ก็เกิดความเสียดายจึงเก็บไก่อตัวนั้นไว้ แล้ว
หาไก่อที่มีลักษณะงามรองลงไปส่งไปแทน

343. ระหว่างทาง ทหารผู้นั้นเกิดทำไก่อฟ้าหลุดมือ ดิ่งไว้
ได้ก็เพียงชนไก่อเส้นเดียว ทหารหนุ่มตกใจ ทำอะไรไม่ถูก ครั้นจะกลับไปบอก
เจ้าเมืองฉู่ก็มีหวัง โดยประหารเป็นแน่แท้ แต่ครั้นจะไม่ส่งอะไรให้สวางอ่องเลย
แนวโน้มนั้นที่เจ้าเมืองฉู่จะโดนคำสั่งลงโทษก็มีร้อยเปอร์เซ็นต์ เมื่อทำอะไรไม่ได้
เขาก็ได้แต่นั่งทอดคาลัยตายอยากอยู่ ณ ตรงนั้นเอง จนปัญญาหนักเข้า เขาก็
เขียนข้อความแนบไปกับชนไก่อฟ้า มีความดังนี้

344. “ไก่อฟ้าสหายปีกเหล็กสี่ เมืองฉู่ยังรักดีผืนป่า”

345. ซึ่งหมายความว่า ไก่อฟ้านั้นบินหนีไปแล้ว แต่เมืองฉู่
นั้นยังคงจงรักภักดีต่อสวาง อ่องดังเดิม

346. สวางอ่องได้อ่านข้อความนั้นก็ชอบใจ เรียกทหารคน
นั้นให้เขาพบ และมอบของรางวัล ของกำนัลให้เขาเป็นจำนวนมาก

347. (ของกำนัลจากแคว้นฉู่ 2551: 44-45)

348.

จบแบบพลิกความคาดหมาย คือทหารจากแคว้นฉู่ที่ต้องนำไก่อฟ้าไปส่งให้สวางอ่องได้ทำ
ไก่อฟ้าหลุดมือไป เขากลับความผิดและกลัวโดนลงโทษ เมื่อจนปัญญาหนักเข้าจึงเขียนข้อความส่ง
แนบไปกับชนไก่อฟ้า โดยไม่รู้ว่าจะส่งไปนั้นจะส่งผลดีหรือส่งผลเสียต่อตนเอง เมื่อสวาง
อ่องได้รับข้อความนั้น กลับชอบใจและให้เรียกทหารคนนั้นเข้าพบ พร้อมมอบของรางวัลให้เขา
เป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าหากคนเรามีปัญหาก็เปรียบดังผู้นั้นมีอาวุธที่ปกป้องตนเองจาก
อันตรายได้

349. “เรามีได้พระเจ้าข้า เจ้าเมืองเหลียงนั้นทรงฉลาดล้ำลึก

ปกครองแคว้นกอปรด้วยทศพิชราชธรรม ทรงมีพระอัจฉริยะลึกซึ้งยิ่งนัก ท่าน
มีกฏในการส่งทูตไปเจรจายังต่างเมืองว่า หากเมืองใดมีผู้ปกครองแคว้นที่
กอปรด้วยทศพิชราชธรรม ทรง คุณธรรมล้ำเลิศ เจ้าเมืองก็จะส่งทูตที่มีความ
สามารถยอดเยี่ยมไปคารวะ แต่ถ้าเมืองใด มีเจ้าเมืองที่ด้อยทั้งคุณวุฒิ ด้อยศีล
ธรรม เจ้าเมืองก็จะส่งบุคคลผู้ไร้ความสามารถไป ข้าเองเป็นทูตที่ด้อยความ
สามารถและด้อยสติปัญญาที่สุดในเมืองเหลียง ด้วยเหตุนี้ข้าจึงถูกส่งมาที่เมือง
โจว”

350. เจ้าเมืองโจวได้ยื่นดั่งนั้นก็ให้อับจนคำพูดที่จะโต้ตอบ จึงได้แต่เสียบไป และให้ทหารพาผู้ขึ้นอุ้ไปพักผ่อนยังเรือนรับรอง และต่อมาก็ทรงยินดีทำการค้ากับ เมืองเหลียง

351. (ทุตจากเมืองไกล 2551: 52-54)

352.

จบแบบพลิกความคาดหมาย คือผู้ขึ้นอุ้ซึ่งเป็นทูตเอกแห่งเมืองเหลียง ได้เดินทางไปยังแคว้นโจว เพื่อเจริญสัมพันธไมตรี แต่กลับถูกเจ้าเมืองโจวพุดจาตุถูกเหยียดหยาม เนื่องด้วยผู้ขึ้นอุ้มีปฏิภาณไหวพริบในการโต้ตอบอย่างชาญฉลาด ทำให้เจ้าเมืองโจว ไม่สามารถโต้ตอบกลับได้ ต่อมาก็ทรงยินดีทำการค้ากับเมืองเหลียง แสดงให้เห็นว่าในการเจรจาครั้งสำคัญต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองแล้วจะทำให้ประสบผลสำเร็จและผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วย่อมไม่คู่ถูกผู้ที่ด้อยกว่า

353.

จากการศึกษาพบว่านิทานคติสอนใจของจีน ตามองค์ประกอบวรรณกรรมในด้าน “การวางโครงเรื่อง” นั้น พบว่ามีลักษณะการปิดเรื่องจบแบบพลิกความคาดหมายมีจำนวนมากที่สุด จบด้วยบทสนทนาที่คมคายของตัวละครรองลงมา และตามด้วยจบแบบสุขนานุกรม โศกนาฏกรรม

354.

ผู้ศึกษาคิดว่าการปิดเรื่องโดยจบแบบพลิกความคาดหมายมีจำนวนมากที่สุด เนื่องจากลักษณะของนิทานคติสอนใจต้องการสอนให้คนประพฤติดี ดังนั้นจบแบบนี้จะทำให้เห็นถึงพฤติกรรมของตัวละครที่แสดงออกมาว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร จากต้นเรื่องจนถึงตอนจบ ซึ่งผู้อ่านสามารถนำมาคิดไตร่ตรองกับตนเองได้

355.

3.2 การสร้างตัวละคร

356. ตัวละคร คือบุคคลที่ผู้แต่งสมมติขึ้นมาเพื่อให้กระทำพฤติกรรมในเรื่อง คือมีบทบาทในเรื่อง หรือเป็นผู้ทำให้เรื่องเคลื่อนไหว ดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทาง ตัวละครเป็นได้ทั้งมนุษย์ สัตว์ และ สิ่งของ (บาหยัน อิมสำราญ 2547: 191)

357. จากการศึกษานิทานคติสอนใจของจีน ตามองค์ประกอบวรรณกรรมในด้าน “การสร้างตัวละคร” นั้น ผู้ศึกษาพบว่านิทานคติสอนใจของจีนมีลักษณะการสร้างตัวละครคือ ตัวละครหลัก และตัวละครรอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

358. **3.2.1 ตัวละครหลัก** เป็นตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง หรือเป็นตัวละครที่เป็นศูนย์กลางของเรื่องทั้งหมด อาจมีทั้งตัวละครเอกฝ่ายชายและฝ่ายหญิง หรือมีฝ่ายเดียวก็ได้ (บาหยัน อิมสำราญ 2547: 191-192)

359.

การศึกษานิทานคติสอนใจของจีน จากหนังสือรวบรวมนิทานจีนคือ นิทานคนจีนก่อนนอน สอนให้เป็นยอดคน ขุนพลและผู้นำ พบว่าปรากฏตัวละครหลักใน 2 ลักษณะ ได้แก่ ตัวละครที่มีความประพฤติดี และตัวละครที่มีความประพฤติไม่ดี ดังนี้

360. 3.2.1.1 ตัวละครที่มีความประพฤติดี

361. 3.2.1.2.1 ความรักพ่อแม่

362. “เราเป็นพ่อแม่ ซึ่งมีหน้าที่ถ่ายทอดสิ่งดีๆ ให้บุตรของเรา และเขาก็ยึดถือตามที่เราสั่งสอนและปฏิบัติทุกประการ การที่เจ้าเอ๋อวาจาได้ออกไป เจ้าก็ควรทำตามนั้น มิเช่นนั้น ลูกก็จะยึดถือแต่สิ่งผิดๆ ไป”

363. (คนลี้ว้นแซ่ซ้อง 2551: 20-22)

364. บทสนทนาระหว่างหวังเหลียงและภรรยา แสดงให้เห็นว่าหวังเหลียงเป็นคนที่รักษาคำพูดและมีความซื่อสัตย์ เป็นหัวหน้าครอบครัวที่ประพฤติตนเป็นอย่างดี เพราะเขาต้องการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูก เพื่อลูกจะได้ปฏิบัติตาม ดังนั้นเขาจึงฆ่าแกะเป็นอาหารให้ลูกกินตามที่ภรรยาบอกไว้กับลูก

365. เมื่อถึงวันเซ็งเม้ง โจอี้สงได้เดินทางไปเคารพหลุมศพพ่อแม่ โดยมีเจ้ามังกรทองติดตามไปด้วย เมื่อไหว้หลุมศพแล้วก็กลับมาอยู่ที่พัก

366. (อภินิหารมังกรทอง 2551: 177-188)

367. หลังจากที่พ่อแม่ของโจอี้สงถูกฆ่าตาย เขาก็ได้เดินทางไปเคารพหลุมศพพ่อแม่ในวันเซ็งเม้ง แสดงให้เห็นความกตัญญูของเขา เพราะตามความเชื่อของคนจีนการไปเคารพหลุมศพเป็นการแสดงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษอย่างหนึ่งของคนจีน

368. 3.2.1.2.2 ความขยันอดทน

369. ภิกษุชินก่ายจึงตัดสินใจเจาะอุโมงค์ลอดภูเขาใหญ่ เมื่อคิดได้ก็เริ่มลงมือสกัดหิน วันเวลาผ่านไป 30 ปี ที่ภิกษุชินก่ายนั่งสกัดหิน บัดนี้ท่านอายุ 50 กว่าๆ แล้ว ร่างกายของท่านก็ยังคงรับใช้จิตใจที่แข็งแกร่งกว่าหินผาได้เป็นอย่างดี

370. (บุรุษใจสิงห์ 2551: 37-38)

371. ในอดีตภิกษุซึ่งน่ายกย่องได้เคยทำผิดพลาดจากการเป็นขู้และฆ่าคนตาย เขาจึงตัดลิ้น ใจเจาะอุโมงค์ลอดคฤหา เพื่อชดใช้ในสิ่งที่เคยทำไม่ดีเอาไว้ และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ดังนั้นไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานเท่าใด จิตใจของเขายังคงแน่วแน่ที่จะทำความดีให้สำเร็จ

372. “แม้ว่าวันหนึ่งข้างหน้า จำต้องตายตามกาลเวลา แต่ข้าก็ยังมิ ลุก ลูกของข้าก็มีหลาน และหลานของข้าก็มีเหลน เขาเหล่านั้นก็จะสืบต่อกัน ไป ลูกๆ หลานๆ ของข้า เหล่านี้ ย่อมทำงานต่อไปรุ่นแล้วรุ่นเล่า เมื่อเป็นเช่นนั้น แล้วก็ไม่ต้องกลัวว่างานจะไม่สำเร็จ เพราะผู้สืบทอดต่อเหล่านั้นนั้น ย่อมเจริญ เติบโตขึ้นเรื่อยๆ หมายความว่า พวกเขา ย่อมเจริญเติบโตขึ้น และมีจำนวนมาก ขึ้น แต่กูเขามันไม่เจริญเติบโตมิใช่หรือ ดังนั้นสักวันหนึ่งพวกเราย่อมสามารถ ทลายมันลงได้อย่างแน่นอน”

373. (ทลายกฤหา 2551: 169-172)

374. บทสนทนาระหว่างยงอัสสงฆราชวัยประมาณเจ็ดสิบปีกับสงฆ์เถรวาท แสดงให้เห็นว่ายงอัสเป็นคนที่มีความขยันอดทนในการทลายกฤหา เพื่อให้หมู่บ้านที่ตนอยู่มีการเดินทางอย่างสะดวกสบายขึ้น แม้จะโดนสงฆ์เถรวาทพุดจาถากถางและกล่าวว่าไม่มีทางทลายกฤหา ได้สำเร็จ แต่ยงอัสก็ไม่เคยย่อท้อพร้อมบอกว่าเขายังมีลูกหลานที่คอยสืบทอดเจตนารมณ์ในการทลายกฤหาในวันข้างหน้าต่อไป

375. 3.2.1.2.3 กษัตริย์/ผู้นำที่ดี

376. “หากข้ารับสินบนด้วยมือใด ก็ให้มือนั้นเน่าเปื่อยไป รับด้วย มือซ้าย มือซ้ายก็จงเน่าเปื่อย รับมือขวามือขวาก็จักเน่าเปื่อยทันใด หากข้า คิดคดคบภักต้อบ้านเมืองต่อราชวงศ์ ขอให้ฟ้าดินลงโทษภายในเร็ววัน ร่างกาย จะแตกแหลกเป็นผุยผง ครอบครวัหาความสุขมิได้ไปเจ็ดชั่ว โศคร”

377. (เพียงแขนเสื้อเท่านั้นที่เน่าเปื่อย 2551: 55-56)

378. เซ็นอ่องได้คิดวิธีกล่าวคำสาบานขึ้น เพราะต้องการทำลายล้างบุคคลผู้หมาย ทำลายชาติ จึงให้เหล่าขุนนาง ขุนพลรวมทั้งเหล่าทหารเข้าพิธีสาบานต่อหน้าฟ้าดิน และพระ อิกเกือบร้อยรูป ด้วยคำสาบานนั้นยิ่งใหญ่และรุนแรงน่าเกรงขาม ทำให้เหล่าขุนนางที่คิดไม่ซื่อ ทั้งหลายต่างพากันเกรงกลัว จึงหยุดพฤติกรรมที่ส่อไปในทางอันเป็นกบฏ

379. “ซินหัวเป็นคนชั่ว สมควรที่จะถูกระหาร เพื่อเป็นเยี่ยงอย่าง แม้เขาจะเป็นบุตรของข้า แต่ข้าจะปล่อยให้ความสัมพันธ์ส่วนตัว มามีอิทธิพล เหนือความยุติธรรมและเหนือคุณธรรมได้อย่างไรกันเล่า”

380. (สังหารเพื่อคุณธรรม 2551: 166-168)

381. บทสนทนาระหว่างซินเค่ผู้ทรงคุณธรรมกับทหาร แสดงให้เห็นว่าซินเค่เป็นผู้นำที่มีคุณธรรม เป็นอย่างสูง เมื่อซินหัวซึ่งเป็นลูกชายของเขากระทำความผิดลอบสังหารเจ้าชาย แต่เขาไม่ยอมให้ความเป็นพ่อลูกมามีอิทธิพลเหนือความยุติธรรมได้ แม้เขาจะมีอิทธิพลและอำนาจที่สามารถใช้ให้ลูกชายของ พันผิดและไม่ต้องรับโทษได้แต่เขาก็ไม่ทำ เขาจึงสั่งประหารลูกชายเพราะต้องการให้เป็นเยี่ยงอย่างคนที่กระทำความผิด

382.

383. 3.2.1.2 ตัวละครที่มีความประพฤติไม่ดี

384. 3.2.1.2.1 ความไม่ขยันอดทน

385. เม่งจื้อนั้นพยายามให้พระองค์ศึกษาคำราชาพจน์สังครามรวม ทั้งเพลงดาบเพลงธนู แต่จื้ออ่องปฏิเสธ หรือถ้าฝึกก็เป็นไปอย่างเนือยๆ ไม่จริงจัง สร้างความกังวลใจแก่เม่งจื้อยิ่งนัก

386. (สำคัญผิด 2551: 12-14)

387. กษัตริย์จื้ออ่องขึ้นครองราชย์ตั้งแต่อายุยังน้อย จึงต้องมีเหล่าขุนนางคอยช่วย ขุนนางเก่าแก่อย่างเม่งจื้อจึงพยายามให้พระองค์ศึกษาเล่าเรียน แต่กษัตริย์จื้ออ่องไม่มีความขยัน อดทนในการศึกษาคำราชาพจน์สังครามและเพลงดาบ ดังนั้นเขาจึงไม่สามารถบริหารบ้านเมืองได้ และทำให้ขุนนางที่เป็นฝ่ายไม่ดีสามารถก่อกบฏได้สำเร็จ

388. คู่ดำเนินชีวิตแบบนอนกลางวัน กลางคืนออกทำงานด้วยการ ย่องเข้าบ้านผู้อื่นเพื่อขโมยของมีค่าของเจ้าบ้าน และเพียงระยะเวลาไม่นาน คู่ก็มีฐานะดีขึ้นจนเห็นได้ชัด เขาปลื้มใจกับความสำเร็จของตนยิ่งนัก

389. (เคล็ดลับเศรษฐี 2551: 57-59)

390. คู่เคยมีฐานะยากจนมาก่อน เขาจึงต้องการมีฐานะที่ดีขึ้น แต่ด้วยความขี้เกียจทำ มาหากิน ดังนั้นเขาจึงเริ่มย่องเข้าบ้านผู้อื่นเพื่อขโมยของและเพียงระยะเวลาไม่นานเขาก็มีฐานะที่ดีขึ้นจนเห็นได้ชัด แต่ไม่นานก็ถูกเจ้าหน้าที่เข้าจับกุมเขาได้

391. หลี่ไป๋ กวีผู้มีชื่อเสียงในราชวงศ์ถัง เริ่มศึกษาเล่าเรียนกิมกั๋ว โบราณ และประวัติศาสตร์ตั้งแต่ยังวัยเยาว์ ซึ่งล้วนเป็นหนังสือที่อ่านเข้าใจ ยาก หลี่ไป๋ไม่ชอบอ่านหนังสือ ดังนั้นเขาจึงมักหนีเรียนไปเล่นสนุกสวน เสหาข้างนอกอยู่บ่อยๆ

392. (ฝนทั่งให้เป็นเข็ม 2551: 143-144)

393. หลีไปไม่มีความขยันอดทนต่อการศึกษาเล่าเรียนคัมภีร์โบราณ และประวัติศาสตร์เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ เขาจึงมักหนีเรียนไปเล่นข้างนอกอยู่บ่อยครั้ง ทำให้ถูกอาจารย์ว่ากล่าวตักเตือนและลงโทษเสมอ

394. พ่อค้านามว่า จงหลี ชาวเมืองซูโจวเป็นคนใจเกียจ เขาไม่ยอมไปเก็บส้มจากสวน แต่นำเอาผลส้มที่เก็บไว้เป็นเดือน โดยภายนอกของส้มดูเรียบลื่น สีมันสวยงาม แต่ภายในของส้มกลับเน่าเสีย ไปวางขายในตลาดของหมู่บ้าน

395. (คนลาวโลก 2551: 137-138)

396. จงหลีเป็นพ่อค้าที่เห็นแก่ตัวอยากได้เพียงแค่งานโดยไม่สนใจผู้อื่น ด้วยความใจเกียจไปเก็บส้มจากสวน เขาจึงได้นำส้มที่เก็บไว้เป็นเดือน ไปวางขายในตลาดของหมู่บ้าน ซึ่งภายนอกผลส้มก็ดูมีสีมันสวยงามแต่ภายในกลับเน่าเสีย ต่อมาเมื่อลูกค้าที่เคยซื้อส้มของเขามาต่อว่าเรื่องหลอกหลวงผู้อื่น แต่เขาไม่สะทกสะท้านและยังขายต่อไป ไม่นานนักผู้คนเริ่มรู้ความจริงเรื่องการหลอกขายส้ม ทำให้เขาขายส้มไม่ได้อีกเลย

397. 3.2.1.2.1 กษัตริย์/ผู้นำที่ไม่ดี

398. เตียวเว่ยเป็นขุนนางที่ละโมภในทรัพย์สินเงินทองยิ่งนัก วันหนึ่งมีพ่อค้าคนหนึ่งเข้ามาหาพร้อมติดสินบนเขา เตียวเว่ยอยากได้เงินจำนวนนั้น แต่ก็คิดที่ได้กล่าวคำสาบานไปแล้ว พ่อค้าอ่านท่าทีออกจึงกล่าวว่า

399. “ท่านสาบานไว้ว่า ถ้ารับมือใดก็ให้มือนั้นเปื่อย ถ้าอย่างนั้นข้าจะเอาเงินนี้ใส่ไว้ในแขนเสื้อท่าน ดังนั้นจึงมีแต่แขนเสื้อของท่านเท่านั้นที่จะเน่าเปื่อย”

400. เตียวเว่ยไม่ลังเลอีกต่อไป ดังนั้นเขาจึงเป็นขุนนางที่ร่ำรวยที่สุดในยุคนั้น..

401. (เพียงแขนเสื้อเท่านั้นที่เน่าเปื่อย 2551: 55-56)

402. เตียวเว่ยเป็นขุนนางที่ละโมภอยากได้ทรัพย์สินเงินทอง เมื่อมีพ่อค้าเข้ามาติดสินบน เขาจึงอยากได้เงินมาก แต่คิดที่เขากล่าวคำสาบานตามเข็มนิ้วว่าจะไม่คิดคดทรยศบ้านเมือง พ่อค้าจึงออกอุบาย ทำให้เตียวเว่ยยอมรับเงินติดสินบนกลายเป็นขุนนางที่ร่ำรวยแต่ไม่นานเขาก็ถูกจับได้และถูกพิพากษาประหารชีวิต

403. หลีหลินฟูเป็นอัครมหาเสนาบดี เขาเป็นคนที่มากไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมเพทุบาย ชำของในวิธีการประจบสอพลอ ประจบประแจงเอาผลประโยชน์จากผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า เขาเป็นคนที่เต็มไปด้วยความอิจฉาริษยา

ผู้ใดเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถและมีเกียรติภูมิ หลีหลินฟูก็จะใช้พลัง
สมองอันชั่วร้ายของเขากำจัดบุคคลเหล่านั้นให้พ้นไปจากทางของเขาด้วยวิธี
การต่างๆ ด้วยการคิดลึนบนขั้นที่ผู้มีอิทธิพล และให้ขั้นที่เพ็ดทูลความคิดความ
ชอบของตนเองอยู่บ่อยๆ

404. (ปากพระใจมาร 2551: 135-136)

405. หลีหลินฟูเป็นคนที่มิเล่ห์เหลี่ยมเพทุบาย และมักประจบสอพลอเอาผล
ประโยชน์จากผู้ที่มิอำนาจเหนือกว่า เขาจึงกำจัดคนที่ได้ดีกว่าไปให้พ้นทางด้วยวิธีการต่างๆ ด้วย
การคิดลึนบนผู้มีอิทธิพล ต่อมาเขาได้ใช้ความฉลาดของตน โกงเอาทรัพย์สินของผู้อื่นอย่างไม่
เกรงกลัวกฎหมาย ไม่นานนักเขาก็ถูกจับได้และผู้คนที่ต่างพากันสาปแช่งเขา

406. 3.2.2 ตัวละครรอง เป็นตัวละครที่อาจมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนตัวละครเอก
หรือเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อจุดมุ่งหมายของตัวละครเอก (บาหยัน อิมสำราญ 2547: 191-192)

407. 3.2.2.1 ตัวละครที่มีความประพฤติดี

408. เม่งจื้อนั้นพยายามให้กษัตริย์จิ้งอ่องศึกษาตำราพิชัยสงคราม
รวมทั้งเพลงดาบเพลงธนู แต่จิ้งอ่องปฏิเสธ หรือถ้าฝึកก็เกินไปอย่างเนือๆ ไม่
จริงจัง สร้างความกังวลใจแก่เม่งจื้อยิ่งนัก จึงหาโอกาสคุยถึงความสำคัญของ
การเป็นเจ้าของเมือง

409. (สำคัญผิด 2551: 12-14)

410. เม่งจื้อ ขุนนางฝ่ายตงฉินเป็นฝ่ายที่ซื่อสัตย์ เนื่องจากเขาเป็นคนที่รักดีต่อกษัตริย์
จิ้งอ่อง ดังนั้นเขาจึงสนับสนุนและพยายามให้กษัตริย์จิ้งอ่องศึกษาตำราพิชัยสงครามรวมทั้งเพลง
ดาบ เพื่อจะได้นำมาบริหารบ้านเมืองให้ประสบผลสำเร็จ

411. ชายหนุ่มน้ำตานองหน้า ทรวดตัวลวกๆเข้า สองมือประนมไหว้
พลางกล่าวว่า

412. “หลวงพ่อกจะให้ข้าพเจ้าตัดศีรษะของคนที่ได้ชื่อว่าเป็น
อาจารย์ของข้าพเจ้าได้อย่างไรกัน”

413. (บุรุษใจสิงห์ 2551: 37-38)

414. บทสนทนาระหว่างลูกชายท่านขุนนางและภิกษุชินก่าย แสดงให้เห็นว่าลูกชาย
ท่านขุนนางมีความกตัญญู เพราะเขาเชื่อว่าคนที่คอยสอนให้วิชาความรู้ ถือเป็นอาจารย์และ
เป็นผู้มีพระคุณของตน ดังนั้นเขาจึงไม่สามารถฆ่าผู้มีพระคุณได้

415. 3.2.2.2 ตัวละครที่มีความประพฤติไม่ดี

416. ฮั่วเทาซุ่ยรู้ว่า กษัตริย์หนุ่มน้อยทรงโปรดเสียงดนตรี และ
อิสรริงามก็หมั่นหามาปรนเปรอ ทำให้จึงต้องพึงพอใจยิ่งนัก

417. (สำคัญผิด 2551: 12-14)

418. ฮั่วเทาซุ่ย ขุนนางฝ่ายกังฉินเป็นฝ่ายที่คดโกง เนื่องจากเขาคิดจะโค่นล้มบัลลังก์
กษัตริย์ ดังนั้นเมื่อรู้ว่ากษัตริย์จึงต้องทรงโปรดดนตรีและสตรีริงาม จึงพยายามหามาปรนเปรอเพื่อ
ให้ตายใจ และใช้จุดอ่อนนี้นำมาถ่วงอภัย

419. เหว่ยจี้กั๋ง เป็นอัครพาลประจำหมู่บ้าน เทียวระรานชาวบ้าน
ไปทั่ว สร้างความเดือดร้อนให้ชาวบ้านไม่เว้นวัน ซ้ำร้ายยังฆูดหญิงสาวใน
หมู่บ้านมาสนองกิเลสตัณหาของตนอีกด้วย ชาวบ้านต่างก็เกลียดชังสองพ่อลูก
ยิ่งนัก แต่ก็มิอาจทำอะไรได้

420. (อภินิหารมังกรทอง 2551: 177-188)

421. เนื่องจากเหว่ยจี้กั๋ง เทียวระรานชาวบ้านและชอบสร้างความเดือดร้อนให้ชาว
บ้านไม่เว้นวัน อีกทั้งยังฆูดหญิงสาวในหมู่บ้านมาสนองกิเลสตัณหาของตนอีกด้วย จึงแสดงให้เห็น
เห็นถึงพฤติกรรมที่ไม่ดี ผิดกฎหมายและศีลธรรมของสังคม

422. จากการศึกษาพบว่านิทานคติสอนใจของจีน ตามองค์ประกอบวรรณกรรมใน
ด้าน “การสร้างตัวละคร” นั้น ผู้ศึกษาพบว่าตัวละครที่ประพฤติดีได้แก่ ด้านความรักพ่อแม่ แสดง
ให้เห็นว่าคนจีนให้ความสำคัญกับเรื่องความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ เพราะเชื่อว่าจะทำให้มีชีวิตมี
ความสุข ความเจริญ ด้านความขยันอดทน แสดงให้เห็นว่าคนจีนเชื่อว่าถ้าหากอดทนวันนี้เพื่อ
ชีวิตที่ดีในวันข้างหน้า ด้านกษัตริย์หรือผู้นำที่ดี เพราะคนจีนเชื่อว่าหากมีผู้ปกครองที่ดีบ้านเมือง
ก็จะดีไปด้วย ส่วนตัวละครที่ประพฤติไม่ดีได้แก่ ด้านกษัตริย์หรือผู้นำที่ไม่ดี เพราะหากผู้นำไม่ดี
ก็ไม่สามารถบริหารบ้านเมืองสงบสุขได้ ด้านความไม่ขยันอดทน แสดงให้เห็นว่าสังคมจีนไม่
ยอมรับคนและรังเกียจคนที่มีนิสัยเกียจคร้าน ไม่ขยันอดทน เพราะสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การ
พฤติกรรมที่ไม่ดีได้ ดังเช่น ตัวละครพ่อค้าในเรื่องคนลวงโลกที่ไม่ยอมไปเก็บส้มจากสวนแต่นำ
ส้มเก่าไปขายทำให้ไม่มีคนซื้อส้มของเขา

423. 3.3 การสร้างฉากและบรรยากาศ

424. ฉากเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่ง ผู้อ่านจะทราบได้ว่าเรื่องนั้นเกิดขึ้น
ที่ไหน เวลาใด ก็ ต้องอาศัยฉากที่ผู้แต่งบรรยาย ฉากจึงหมายถึงระยะเวลา และสถานที่ซึ่งเรื่อง
นั้นๆ เกิดขึ้น นอกจากนั้น ยังหมายรวมไปถึงรายละเอียดอื่นๆ ที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องนั้นได้
ดียิ่งขึ้น เช่น การสร้างอารมณ์ และบรรยากาศ เป็นต้น บางครั้งผู้แต่งอาจบรรยายฉากในความ

หมายเหตุพิเศษเพื่อเป็นการเปรียบเทียบ สภาพจิตใจของตัวละครอีกด้วย (ประทีป เหมือนนิล 2523: 27)

425. จากการศึกษานิทานคติสอนใจของจีน ตามองค์ประกอบวรรณกรรมในด้าน “การสร้างฉาก” นั้น ผู้ศึกษาพบว่านิทานคติสอนใจของจีนมีลักษณะการสร้างฉากคือ ฉากที่เป็น สภาพธรรมชาติแวดล้อมตัวละคร ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม และฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมทางสังคม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

426.

3.3.1 ฉากที่เป็นธรรมชาติ ได้แก่ สภาพธรรมชาติที่แวดล้อมตัวละคร เช่น ทิวทัศน์ ทะเล ภูเขา เป็นต้น มีผลต่อการกระทำและความเป็นอยู่ของตัวละคร ดังเนื้อความที่ว่า

427. ณ ถิ่นที่ภิกษุชินก่ายพำนักอยู่นั้น เป็นอำเภอเล็กๆ ชาวบ้าน ยากจน ไปมาหาสู่ติดต่อกับจังหวัดด้วยการเดินเท้าผ่านเส้นทางเล็กๆ เลียบ หน้าผาสูง อันเป็นค้ำขวางกั้นระหว่างอำเภอกับจังหวัด หากวันใดฝนตก หิมะ ตก ลมแรงก็ไม่สามารถเดินทางได้ และหากมีใครเจ็บป่วย จะตายก็ต้องปล่อย ให้ตาย เพราะไม่สามารถหามคนใช้ไต่ไหล่ห็นข้ามไปยังตัวจังหวัดได้

428. (บุรุษใจสิงห์ 2551: 37-43)

429. การอาศัยอยู่ในอำเภอเล็กๆ ของภิกษุชินก่าย แสดงให้เห็นว่าเป็นสังคมชนบท เนื่องจากมีลักษณะภูมิศาสตร์ที่เป็นเทือกเขา และต้องเดินทางเท้าผ่านหน้าผาที่ขวางกั้นระหว่าง อำเภอ ซึ่งหากฝนตกหรือหิมะตก ส่งผลให้เดินทางลำบากหรือไม่สามารถเดินทางได้เลย

430. ในอดีตกาลนานมาแล้ว มีสามีภรรยาชาวนาผู้ยากไร้คู่หนึ่ง ร้อนรุ่มมาปักหลักอยู่ริมทะเลสาบใกล้เชิงเขาแห่งหนึ่ง ได้ปลูกเรือนเล็กๆ หลัง หนึ่งอยู่อาศัย สองคนทำมาหากินอย่างสุจริต ด้วยความขยันและอดทน ผู้เป็น สามีบุกป่าถางดงทำนาปลูกข้าว และเข้าป่าล่าสัตว์มาเป็นอาหาร ส่วนภรรยาก็ ปั่นฝ้ายทอผ้า แม้จะยากจนข้นแค้น แต่ สองสามีภรรยาก็รักใคร่กลมเกลียว กันเป็นอย่างยิ่ง

431. (อุกนิหารมั่งกรทอง 2551: 177-188)

432. การปลูกบ้านอาศัยอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ แสดงให้เห็นวิถีชีวิตของคนชนบท มี สภาพ ภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมแก่การดำรงชีพ โดยสามีบุกป่าทำนาและเข้าป่าล่าสัตว์มาเป็นอาหาร ส่วนภรรยาก็ปั่น ฝ้ายทอผ้า เป็นการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย

433. จากผลดังกล่าวผู้ศึกษาคิดว่าฉากที่เป็นธรรมชาติ ใช้เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงรายละเอียดของเรื่อง และยังส่งผลต่อการกระทำของตัวละครเป็นอย่างมาก จากตัวอย่างเรื่องบุรุษใจ

สิ่งฉากที่ปรากฏในเรื่องเป็นลักษณะภูมิศาสตร์ที่เป็นเทือกเขา ซึ่งเป็นเหตุผลที่ทำให้ตัวละครเอกตัดสินใจจะอโมงค์ลอคดูเขาเพื่อให้ชาวบ้านเดินทางสะดวก เป็นต้น

434. 3.3.2 ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม ได้แก่ สภาพที่เป็นนามธรรม เช่น ศาสนา จริต ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ศิลธรรม รวมไปถึงสภาพอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของตัวละครในเรื่อง ดังเนื้อความที่ว่า

435. ฉ หมู่บ้านแห่งหนึ่งทางตอนใต้ของแคว้นลูมี
ธรรมเนียมอย่างหนึ่งว่า เมื่อราตรีกาลมาถึง หญิงสาวทั้งหลายต้องนำเอาน้ำมัน
มารวมกัน แล้วจุดตะเกียงทอผ้าของตนในห้องใหญ่กลางหมู่บ้าน

436. (แสงตะเกียงแห่งความหวัง 2551: 32-34)

437. การเอาน้ำมันมารวมกันแล้วจุดตะเกียงทอผ้า เป็นธรรมเนียมอย่างหนึ่งของ
แคว้นลู ที่ให้หญิงสาวได้มาทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อสร้างความสามัคคี การรู้จักพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน
และกัน เมื่อเป็นเช่นนี้การอยู่ร่วมกันย่อมเกิดความสุขสงบ

438. เซ็นต้องคิดหาวิธีที่จะทำลายล้างบุคคลผู้หมายทำร้ายทำลาย
ชาติและพระองค์เอง ในที่สุดก็ทรงให้ขุนนาง ขุนพล รวมทั้งเหล่าทหารทั้ง
หมายเข้าพิธีสาบานตนต่อหน้าฟ้าดิน และพระอิกเกือบร้อยรูป โดยสาบาน
ที่ทุกคนต้องกล่าวตามก็คือ

439. “หากข้ารับสินบนด้วยมือใด ก็ให้มือนั้นเน่าเปื่อยไป รับด้วย
มือซ้าย มือซ้ายก็จงเน่าเปื่อย รับมือขวามือขวาก็จงเน่าเปื่อยทันใด หากข้า
คิดคบภพต่อบ้านเมืองต่อราชวงศ์ ขอให้ฟ้าดินลงโทษภายในเร็ววัน ร่างกาย
จะแตกแหลกเป็นผุยผง ครอบครวัหาความสุขมิได้ไปเจ็ดชั่วโคตร”

440. เดียวเว่ยเป็นขุนนางที่ละโมภในทรัพย์สินเงินทองยิ่งนัก วัน
หนึ่งมีพ่อค้าคนหนึ่งเข้ามาหาพร้อมติดสินบนเขา เดียวเว่ยอยากได้เงินจำนวน
นั้น แต่ก็ติดที่ได้กล่าวคำสาบานไปแล้ว พ่อค้าอ่านท่าที่ออกจึงกล่าวว่า

441. “ท่านสาบานไว้ว่า ถ้ารับมือใดก็ให้มือนั้นเปื่อย ถ้าอย่างนั้นข้า
จะเอาเงินนี้ใส่ไว้ในแขนเสื้อท่าน ดังนั้นจึงมีแต่แขนเสื้อของท่านเท่านั้นที่จะ
เน่าเปื่อย”

442. เดียวเว่ยไม่ลังเลอีกต่อไป ดังนั้นเขาจึงเป็นขุนนางที่ร่ำรวย
ที่สุดในยุคนั้น..

443. (เพียงแขนเสื้อเท่านั้นที่เน่าเปื่อย 2551: 55-56)

444. การเข้าร่วมพิธีสาบานตนต่อหน้าฟ้าดินและพระอิกเกือบรื้อยรูป เป็นวิธีการของจีนอ่อนงเพื่อที่จะทำลายล้างบุคคลผู้หมายทำลายชาติและมีพฤติกรรมที่ส่อไปในทางอันเป็นกบฏได้ แสดงให้เห็นว่าคนจีนมีความเชื่อและเคารพนับถือฟ้าดินเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้ที่เข้าร่วมสาบานส่วนมากเกิดความเกรงกลัวที่จะกระทำความผิด

445. จากการศึกษาพบว่านิทานคติสอนใจของจีน ตามองค์ประกอบวรรณกรรมในด้าน “การสร้างฉาก” นั้น ผู้ศึกษาพบว่าฉากส่วนใหญ่ที่ปรากฏในนิทานเป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม เนื่องจากลักษณะของนิทานคติสอนใจต้องการปลูกฝังเรื่องคุณธรรมและให้ข้อคิดกับผู้อ่าน ดังนั้นการสร้างฉากที่เป็นนามธรรมจะสามารถถ่ายทอดค่านิยมในสังคมที่พึงปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

446. ผู้ศึกษาคิดว่าฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของตัวละครในเรื่องและทำให้ตัวละครแสดงปฏิกิริยาต่างๆ จากตัวอย่างเรื่องเพียงแขนเสื้อเท่านั้นที่เนาเปื่อย ฉากที่ปรากฏในเรื่องเป็นประเพณีความเชื่อเรื่องการสาบานตนต่อหน้าฟ้าดิน แสดงให้เห็นว่ามีอิทธิพลต่อจิตใจของตัวละครเป็นอย่างมาก เพราะเมื่อเดี๋ยวเว่ยซึ่งเป็นตัวละครขุนนางในเรื่องเกิดความเกรงกลัวไม่กล้ารับเงินที่ติดสินบนด้วยมือ ตามที่สาบานเอาไว้จึงต้องใช้แขนเสื้อรับแทน เป็นต้น

447. จากการศึกษากลวิธีการนำเสนอนิทานคติสอนใจของจีน ผู้ศึกษาพบว่า โครงเรื่องของนิทานเป็นการแสดงออกถึงสภาพแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ลักษณะนิสัยของคนในท้องถิ่นนั้นๆ สิ่งเหล่านี้ทำให้ตัวละครมีลักษณะพฤติกรรมต่างๆ ทั้งพฤติกรรมดีและพฤติกรรมไม่ดี ทำให้เห็นค่านิยมของคนจีนผ่านตัวละครในเรื่องความกตัญญู ความขยันอดทน หรือการให้ความสำคัญกับระบบปกครองโดยกษัตริย์ หรือฉากที่เป็นนามธรรมก็สามารถถ่ายทอดค่านิยมในสังคมที่พึงปฏิบัติได้เป็นอย่างดี เนื่องจากนิทานคติสอนใจของจีนเป็นนิทานที่สอดแทรกคติธรรม ปรัชญา ค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้ ดังนั้นการศึกษากลวิธีการนำเสนอเรื่องของนิทานคติสอนใจของจีน จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจแนวคิดที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดออกมาได้อย่างลึกซึ้ง

448.

449.

450.

451.

453. ศึกษาคุณค่าที่ปรากฏในนิทานคติสอนใจจีน

454. การศึกษานิทานคติสอนใจของจีน นอกจากจะสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมและวัฒนธรรมจีนแล้ว ยังแสดงให้เห็นแง่คิด คำสอนต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในนิทานอีกด้วย เมื่อได้ศึกษานิทานคติสอนใจของจีนจะเห็นว่าคุณค่าที่ปรากฏในนิทาน มีดังต่อไปนี้

455. 4.1 คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม

456. นิทานคติสอนใจของจีน สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมและวัฒนธรรมจีนในอดีต โดยสะท้อนให้เห็นถึงสภาพในด้านต่างๆ ได้แก่ การเมืองการปกครอง ประเพณี ความเชื่อ สภาพแวดล้อมและวิถีชีวิต ดังนี้

457. 4.1.1 การเมืองการปกครอง

458. สภาพแวดล้อมทางสังคมจีน (2100-256 ปี ก่อนคริสตกาล) อยู่ในช่วงยุคสังคมนาสและเป็นจุดเริ่มต้นของระบอบศักดินาในประเทศจีน ซึ่งเป็นยุคแห่งการสู้รบแย่งชิงดินแดนกันของเจ้าครองแคว้นทั้งหลาย เป็นยุคที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งวุ่นวายที่สุดยุคหนึ่งในประวัติศาสตร์จีน ดังเนื้อความที่ว่า

459. แคว้นฉีโดยการนำของแม่ทัพฟู รบกับแคว้นจิ้นนำโดยแม่ทัพเตียวเหลียง ต่างฝ่ายต่างผลัดกันแพ้ ผลัดกันชนะ เป็นเวลาหลายปี ไม่มีผู้โดยอมแพ้ต่อกัน การรบไม่มี ทำที่ว่าจะสิ้นสุด แม่ทัพฟูเกิดการเบื่อหน่ายเต็มที่ จึงส่งทหารไปกราบทูลเจ้าเมืองขอกำลังทหารเพิ่มเติม เพื่อจะตีแคว้นจิ้นให้จงได้

460. เจ้าเมืองไม่ลังเลจัดการส่งการรวมพลทันที แต่เล่อชินอำมาตย์ใหญ่ทูลคัดค้านว่า เกรงว่าการทำเช่นนั้น จะเป็นผลร้ายต่อแคว้นฉีของเรา เพราะเท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้แคว้นโจวถือโอกาสเข้ามาตีเมืองเราได้ เนื่องด้วยเหล่าทหารกล้าของแคว้นฉีต่างก็ยกพลไปตีแคว้นจิ้น ซึ่งเป็นแค่แคว้นเล็กๆ เท่านั้น

461. เจ้าเมืองมีฟังคำทัดทาน ด้วยเห็นว่า แคว้นโจวเองก็เป็นแคว้นเล็กๆ คงไม่มีปัญญาความสามารถเข้ามาตีเมืองฉีได้ ผนวกกับพระองค์เองอยากได้แคว้นจิ้น ซึ่งเป็นเมืองที่มีหยกงามที่สุดด้วย จึงสั่งทหารให้ตั้งกองพลเพื่อบุกขยี้แคว้นจิ้นทันที

462. ทางด้านแคว้นโจว เห็นเป็น โอกาสเหมาะจึงบุกเข้าตีแคว้นฉี ซึ่งถึงแม้จะมีอำมาตย์เล่อชินผู้เก่งกล้าก็มีอาจทานไว้ได้ เนื่องด้วยกำลังน้อยกว่า เท่านั้นยังไม่พอ แคว้นโจวยังส่งกำลังบางส่วน ไปโอบล้อมตีแคว้นจิ้นซึ่งอ่อนแออ่อนแรงจากการรบกับทัพใหญ่ของแคว้นฉีได้สำเร็จอีกด้วย

463.

464. (ผู้ชนะ 2551: 10-11)

465. จากนิทานเรื่องนี้ การสู้รบกันระหว่างแคว้นฉี แคว้นจิ้นและแคว้นโจว ตามประวัติศาสตร์จีนแล้วแคว้นดังกล่าวอยู่ในช่วงยุคก่อนราชวงศ์ราชวงศ์โจวถึงราชวงศ์จิ้นหรือฉินตอนต้น ซึ่งช่วงนี้แผ่นดินจีนยังไม่ได้รวมกันเป็นปึกแผ่น สะท้อนให้เห็นว่ามีการรบกันระหว่างแคว้นเพื่อแย่งชิงดินแดน ซึ่งแคว้นที่แข็งแกร่งที่สุดก็จะได้เป็นผู้ปกครองเมืองต่างๆ

466. ในยุคสมัยของสงครามระหว่างแคว้น ในแผ่นดินจีน แคว้นซิงหลินและแคว้นชินเว่ย 2 ยักษ์ใหญ่ต่างคุมเชิงกันอยู่ ในฐานะที่เป็นแคว้นใหญ่ มีอำนาจพอกัน

467. ในกาลต่อมา ปอเจี๋ยแห่งแคว้นซิงหลิน คิดจะยกทัพไปโจมตีแคว้นหลัง เพื่อยึดมาไว้ในอำนาจ เป็นอาณาจักรของแคว้นซิงหลิน

468. (หมาป่ากับกระต่าย 2551: 97-98)

469. จากนิทานเรื่องนี้ แคว้นซิงหลินและแคว้นชินเว่ยต่างคุมเชิงกัน เนื่องด้วยเป็นแคว้นใหญ่ มีอำนาจพอกัน ต่อมาแคว้นซิงหลินคิดจะยกทัพไปตีแคว้นที่เล็กกว่า เพื่อยึดมาไว้ในอำนาจของตน สะท้อนให้เห็นว่าหากแคว้นใดที่สามารถครอบครองแดนหรือแคว้นเล็กๆ ได้เป็นจำนวนมากก็จะมีอำนาจเหนือกว่าแคว้นอื่น

470. ช่วงระยะเวลาเปลี่ยนแปลงจากสังคมทาสเข้าสู่สังคมศักดินา (221 ปี ก่อนคริสตกักราช – คริสตกักราช 220) ในดินแดนจีนผู้ที่ควบคุมอำนาจบริหารบ้านเมืองสูงสุดคือกษัตริย์ รองลงมาได้แก่ ขุนนาง ข้าราชการ และผู้ถูกควบคุมคือสามัญชน ดังเนื้อความที่ว่า

471. พระเจ้าถังซี แห่งราชวงศ์ฉัง เป็นกษัตริย์ที่มีใฝ่ใจฝักใฝ่การเมืองแม้แต่น้อย ทรงเบื่อการเมืองการปกครอง แต่โปรดเมรัย สตรี และดนตรี ทรงยกหน้าที่ให้เหล่าขุนนางดูแลบ้านเมือง พระองค์มีหน้าที่แค่รับรู้และอนุมัติเท่านั้น เป็นโอกาสให้เหล่าขุนนางอำมาตย์บางกลุ่มคิดกบฏ และก่อการสำเร็จ

472. (กองไฟที่ใกล้มอด 2551: 23-24)

473. จากนิทานเรื่องนี้ พระเจ้าถังซีเป็นกษัตริย์ที่ไม่สนใจปกครองเมือง สะท้อนให้เห็นประเทศจีนสมัยก่อนที่มีการปกครองในระบบศักดินา คือกษัตริย์เป็นใหญ่ มีอำนาจการบริหารและการปกครองสูงสุด แต่พระเจ้าถังซีกลับมอบอำนาจให้ขุนนางเป็นฝ่ายดูแลบ้านเมือง จนทำให้ขุนนางที่คิดไม่ซื่อก่อกบฏสำเร็จ

474. ในสมัยราชวงศ์ซิง ยุคที่เซินอ๋องขึ้นครองราชย์ พระองค์หมายมั่นจะปราบทรรราช ปราบขุนนาง ขุนพลกัณจนให้หมดไป ซึ่งนับเป็นงานที่หนักเอาการ เนื่องด้วยสมัยที่พระบิดาของพระองค์ทรงนั่งบัลลังก์นั้น เหล่าขุนนางต่างเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว รับสินบน บ้างก็มุงก่อกบฏ หมายโค่นราชวงศ์ แต่ก็ไม่สำเร็จไม่ เพราะยังมีขุนนางตงฉินผู้สตัยชื้อบางคนคอยขัดขวางอยู่

475. (เพียงแขนเสื้อเท่านั้นที่เนาเปื้อย 2551: 55-56)

476. จากนิทานเรื่องนี้ การขึ้นครองราชย์ของเซินอ๋อง พระองค์มีความตั้งใจที่จะปราบทรรราชให้หมดไป สะท้อนให้เห็นว่าประเทศจีนมีการปกครองบ้านเมืองโดยระบบศักดินา คือ กษัตริย์เป็นใหญ่มีอำนาจการบริหารและการปกครองสูงสุด โดยมีเหล่าขุนนางเป็นผู้ช่วย

477.

478.

479. 4.1.2 ประเพณี

480. ในนิทานคติสอนใจของจีน จะกล่าวถึงวันตรุษจีน ซึ่งเป็นปีใหม่ของคนจีน เป็นเทศกาลเก่าแก่ที่มีความเป็นมายาวนาน สืบย้อนขึ้นไปได้ถึงช่วงหลังของยุคราชวงศ์ซางเมื่อ 3000 กว่าปีก่อน เป็นสัญลักษณ์ของความหวัง การชุมนุมพร้อมหน้าและสามัคคีกลมเกลียว ดังเนื้อความที่ว่า

481. ในหมู่ชาวฮั่นดาน มีประเพณีอย่างหนึ่งคือ ในทุกๆ วาระเทศกาลปีใหม่ พวกเขาจะต้องจับนกเขาจำนวนหนึ่งมาถวายผู้ครองแคว้น เพื่อประกอบพิธีปล่อยนก ทุกคนที่นำนกเขามาถวายก็จะได้รับรางวัลตอบแทน

482. (ปล่อยนกเขา 2551: 33-134)

483. จากนิทานเรื่องนี้ ในทุกๆ วันปีใหม่ ชาวฮั่นดานจะมีประเพณีจับนกเขามาถวายผู้ครองแคว้น เพื่อประกอบพิธีปล่อยนกเขา สะท้อนให้เห็นประเพณีของคนจีน คือเป็นปล่อยนกเพื่อแสดงความเป็นอิสสระเสรีในวันปีใหม่ เพื่อเริ่มต้นสิ่งใหม่ๆ ให้เข้ามาในชีวิต คล้ายกับความเชื่อของคนไทย ที่ปล่อยนก ปล่อยปลาเพื่อทำบุญและจะได้มีสิ่งที่ดีเข้ามาในชีวิตเช่นกัน

484. ในนิทานคติสอนใจของจีน จะกล่าวถึงวันเซ็งเม้ง ซึ่งเป็นประเพณีอย่างหนึ่งของจีน วันเซ็งเม้ง เป็นเทศกาลเก่าแก่ที่มีความหมายทางวัฒนธรรมแฝงอยู่อย่างมาก มีมาตั้งแต่ยุคราชวงศ์โจว จนปัจจุบันมีประวัติศาสตร์ยาวนานถึง 2500 กว่าปี เป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ถึงแก่กรรม ดังเนื้อความที่ว่า

485. เมื่อถึงวันเซ็งเม้ง โจอี้สงได้เดินทางไปคารวะหลุมศพพ่อแม่ โดยมีเจ้ามังกรทองติดตามไปด้วย เมื่อไหว้หลุมศพแล้วก็กลับมาอยู่ที่พัก

486. (อกนิทานมังกรทอง 2551: 177-188)

487. จากนิทานเรื่องนี้ โจอี้สงได้เดินทางไปคารวะหลุมศพพ่อแม่ สะท้อนให้เห็น ประเพณีของคนจีน คือเป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว โดยวันเซ็งเม้งเป็นเทศกาลเก่าแก่ มีอิทธิพลมาจากลัทธิขงจื้อที่เน้นเรื่องความกตัญญูเป็นสำคัญ

488.

489. 4.1.3 ความเชื่อ

490. ตามบันทึกทางประวัติศาสตร์ มีการเคารพบูชาฟ้าดิน ตั้งแต่ 2000 ปี ก่อนคริสตกักราช ชาวจีนให้ เคารพนับถือฟ้าดินเป็นอย่างมาก และเชื่อว่าการสาบานต่อหน้าฟ้าดินมีความศักดิ์สิทธิ์ ดั่งเนื้อความที่ว่า

491. เซ็นอ่องคิดหาวิธีที่จะทำลายล้างบุคคลผู้หมายทำร้ายทำลายชาติและพระองค์เอง ในที่สุดก็ทรงให้ขุนนาง ขุนพล รวมทั้งเหล่าทหารทั้งหมายเข้าพิธีสาบานต่อหน้าฟ้าดิน และพระอีกเกือบร้อยรูป โดยสาบานที่ทุกคนต้องกล่าวตามก็คือ

492. “หากข้ารับสินบนด้วยมือใด ก็ให้มือนั้นเน่าเปื่อยไป รับด้วยมือซ้าย มือซ้ายก็จงเน่าเปื่อย รับมือขวามือขวาก็จงเน่าเปื่อยทันใด หากข้าคิดคบคนภูตบ้านเมืองต่อราชวงศ์ ขอให้ฟ้าดินลงโทษภายในเร็ววัน ร่างกายจะแตกแหลกเป็นผุยผง ครอบครวัหาความสุขมิได้ไปเจ็ดชั่ว โศคร”

493. (เพียงแขนเสื้อเท่านั้นที่เน่าเปื่อย 2551: 55-56)

494. จากนิทานเรื่องนี้ เซ็นอ่องต้องการทำลายล้างบุคคลผู้หมายทำลายชาติ จึงให้เหล่าขุนนาง ขุนพล รวมทั้งทหารเข้าพิธีสาบานต่อหน้าฟ้าดินและพระอีกเกือบร้อยรูป สะท้อนให้เห็นความเชื่อของคนจีนเรื่องการเคารพฟ้าดินเป็นอย่างมาก เพราะคนจีนเชื่อว่าหากสาบานต่อหน้าฟ้าดินแล้ว เมื่อผิดคำสาบานฟ้าดินจะลงโทษจนถึงแก่ชีวิต

495. ชาวจีนถือว่ามังกรนั้นเป็นสัญลักษณ์ของพลัง อำนาจ ความยิ่งใหญ่ และเพศชาย เนื่องจากมังกรจีนเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ เป็นสัตว์แห่งเทพเจ้าในสรวงสวรรค์และเป็นตัวแทนของจักรพรรดิ ผู้เป็นโอรสจุติมาจากสวรรค์ ชาวจีนจึงมีความเชื่อว่าหากผู้ที่ได้พบเห็นมังกรจะถือว่าเป็นสิริมงคลแก่ตัวเองมาก ผู้ที่มีโอกาสจะได้ข้หลังมังกรจะต้องเป็นคนมีศีล มีสัจย์ มีจิตใจบริสุทธิ์ ดิงาม ถึงจะมีมังกรมารับไปเป็นเชียนอยู่บนสวรรค์ ดั่งเนื้อความที่ว่า

496. กาลเวลาผ่านไป ๒๒ วันหนึ่ง ภรรยาฝันว่าได้ไปยังลำธารแห่งหนึ่ง มีน้ำตกใสไหลเย็น แมกไม้บานาพรรณขึ้นเขียวชอุ่ม นารีธรรมย์มีเด็กชายน่าตาน่ารักน่าเอ็นดูคนหนึ่ง กำลังวิ่งหยอกล้ออยู่กับมังกรทองตัวหนึ่ง พลันมีกิเลนไฟตัวใหญ่โตกำลังพุ่งตรงมายังเด็กน้อยกับมังกรทอง นางจึงรีบคว้ากระบี่เข้าไปต่อสู้กับกิเลนไฟและไล่มันไปเสีย แล้วเด็กน้อยก็เข้ามาขอบคุณนางพลางกล่าวขอบคุณ แล้วนางก็สะดุ้งตื่น นั่งทบทวนความฝัน แต่ก็ไม่รู้ว่ามีนัยหมายถึงอะไร เมื่อผู้เป็นสามีกลับมา นางจึงได้เล่าความฝันให้ฟังอย่างละเอียด แล้วถามว่า

497. “ท่านพี่ ข้าฝันเช่นนี้ จะมีเหตุอันใดเกิดขึ้นหรือ”

498. “เจ้าฝันเป็นสิริมงคล ไม่ต้องกังวลใจไป เราจะต้องได้บุตรชายแน่ๆ” ผู้เป็นสามีกล่าว

499. (อภินิหารมังกรทอง 2551: 177-188)

500. จากนิทานเรื่องนี้ ภรรยาได้ฝันเห็นเด็กชายวิ่งเล่นอยู่กับมังกรและได้นำความฝันไปถามสามี ซึ่งสามีตอบว่าความฝันนี้เป็นสิริมงคล สะท้อนให้เห็นความเชื่อเรื่องมังกรของชาวจีน เนื่องจากคนจีนเชื่อว่าหากฝันเห็นมังกรทองจะต้อง โชคดี สามีจึงมั่นใจว่าอีกไม่นานภรรยาจะต้องตั้งครรภ์และได้บุตรชายเป็นแน่ ซึ่งความฝันนี้คล้ายกับความเชื่อของคนไทยที่ว่าหากผู้หญิงฝันว่าได้ใส่เครื่องประดับที่ทำจากทองจะ โชคดีและจะมีบุตรในเร็ววัน

501. 4.1.4 สภาพแวดล้อมและวิถีชีวิต

502. ลักษณะภูมิประเทศของจีนจะมีลักษณะต่างกัน ตั้งแต่เป็นเทือกเขาที่สูงมาก จนมาถึงเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำที่มีขนาดและรูปร่างต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อการกระทำและความเป็นอยู่ของคนในสังคม ดังเนื้อความที่ว่า

503. ณ ถิ่นที่ภิกษุชินก่ายพำนักอยู่นั้น เป็นอำเภอเล็กๆ ชาวบ้านยากจน ไปมาหาสู่ติดต่อกับจังหวัดด้วยการเดินเท้าผ่านเส้นทางเล็กๆ เลียบหน้าผาสูง อันเป็นตัวขวางกั้นระหว่างอำเภอกับจังหวัด หากวันใดฝนตก หิมะตก ลมแรงก็ไม่สามารถเดินทางได้ และหากมีใครเจ็บป่วย จะตายก็ต้องปล่อยให้ตาย เพราะไม่สามารถหามคนใช้ได้ไหล่หินข้ามไปยังตัวจังหวัดได้

504. (บุรุษใจสิงห์ 2551: 37-43)

505. จากนิทานเรื่องนี้ ชินก่ายอาศัยอยู่ในอำเภอเล็กๆ มีการเดินทางที่ยากลำบาก ต้องเดินผ่านเลียบผาสูง หากวันใดฝนตก ลมแรงก็ไม่สามารถเดินทางได้ สะท้อนให้เห็นลักษณะภูมิประเทศที่มีลักษณะเป็นเทือกเขาสูงกระจายอยู่ทั่วประเทศจีน นอกจากนี้การที่จีนมีพื้นที่กว้าง

ใหญ่ทั้งทางเนื้อที่และลักษณะภูมิประเทศทำให้จีนมีภูมิอากาศที่แตกต่างกันไป มีฤดูที่แตกต่างกัน ทั้ง 4 ฤดู ซึ่งประกอบด้วยภูมิอากาศหนาว ร้อน อบอุ่น และฝนตกชุก โดยในฤดูหนาวจะมีอุณหภูมิที่ติดลบจนหิมะตกหนักได้

506. ในอดีตกาลนานมาแล้ว มีสามภรรยาชาวนาผู้ยากไร้ คู่หนึ่งร้อนรุ่มมาปักหลักอยู่ริมทะเลสาบใกล้เชิงเขาแห่งหนึ่ง ได้ปลูกเรือนเล็กๆ หลังหนึ่งอยู่อาศัย สองคนทำมาหากินอย่างสุจริต ด้วยความขยันและอดทน ผู้ เป็นสามีนุกป่าถางคงทำนาปลูกข้าว และเข้าป่าล่าสัตว์มาเป็นอาหาร ส่วน ภรรยาที่ปั่นฝ้ายทอผ้า แม่นจะยากจนขึ้นแค้น แต่สองสามีภรรยาก็รักใคร่กลมเกลียวกันเป็นอย่างยิ่ง

507. (อภินิหารมังกรทอง 2551: 177-188)

508. จากนิทานเรื่องนี้ สองสามีภรรยาอาศัยอยู่ริมทะเลสาบใกล้เชิงเขา สะท้อนให้เห็น ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำเหมาะแก่การดำรงชีพ การดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย โดยใช้ชีวิตให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ คือการทำนา เข้าป่าล่าสัตว์ ทอผ้า ซึ่งเป็นการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง มีความสุขและความ พอใจในชีวิต

509. จากการศึกษาพบว่านิทานคติสอนใจของจีน ผู้ศึกษาพบว่าคุณค่าด้าน สังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานเรื่องการเมืองการปกครองมีจำนวนมากที่สุด เนื่องจาก ลักษณะของนิทานคติสอนใจต้องการปลูกฝังเรื่องคุณธรรม ดังนั้นการเมืองการปกครองจะ สะท้อนให้เห็นลักษณะผู้นำที่ปกครองบ้านเมืองในยุคต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

510.

511.

512.

513. 4.2 คุณค่าด้านแง่คิด คำสอน

514. นิทานคติสอนใจของจีน สะท้อนให้เห็นถึงแง่คิด คำสอนต่างๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

515. 4.2.1 คำสอนของลัทธิขงจื้อ เป็นหลักเกณฑ์การวางตนในสังคมสำหรับผู้ที่ ต้องการอยู่ร่วมกับ เพื่อนมนุษย์อย่างมีสันติสุข และเป็นแนวทางครองชีวิตของผู้ใฝ่รู้เพื่อพัฒนา จิตใจของตนเอง เป้าหมายการตั้งสำนักการศึกษาของขงจื้อก็คือ การสอนให้ลูกศิษย์เป็นบุคคลผู้ เปรียบพร้อมด้วยความรู้และคุณธรรม ในคำสั่งสอนเกี่ยวกับสังคมนั้น ขงจื้อมีความเห็นว่า จุดมุ่ง หมายของการเป็นสังคมก็คือ ความกลมกลืนและความเป็นระเบียบที่เกิดจากการปกครองของนัก

ปราชญ์หรือสุภาพบุรุษที่แท้จริง เพราะคนเหล่านี้ ได้มีการพัฒนาคุณธรรมในตนเองแล้ว (คำรณ ฐาน
ดี 2544: 11)

516. **4.2.1.1 ความรักพ่อแม่และความรักต่อพี่น้อง** เป็นหนึ่งในคำสอนของ
ลัทธิขงจื้อ ดังเนื้อความที่ว่า

517. “เราเป็นพ่อแม่ ซึ่งมีหน้าที่ถ่ายทอดสิ่งดีๆ ให้บุตรของเรา และ
เขาก็ยึดถือตามที่เราสั่งสอนและปฏิบัติทุกประการ การที่เจ้าเอ๋ยวาจาได้ออกไป
เจ้าก็ควรทำตามนั้น มิเช่นนั้น ลูกก็จะยึดถือแต่สิ่งผิดๆ ไป”

518. “แต่กะของเรานั้นมันกำลังจะได้ที่สำหรับการตัดไปขายนะ
แล้วนี่ต้องเสียไปตั้ง 2 ตัว ซึ่งหมายถึงเงินจำนวนหนึ่งนะท่านพี่” ภรรยาของเขา
เสียชีวิต

519. “เราเสียกะแค่ 2 ตัว ดีกว่าเสียลูกชายของเราไปตลอดชีวิต”

520. ภรรยาของเขาได้แต่สงบปากนิ่ง อับจนถ้อยคำที่จะมาทัดทาน
จึงต้องยอมให้ห้วงเหลียงฆ่ากะทำอาหารเย็น

521. (คนลี้วันแซ่ซ้อง 2551: 20-22)

522. จากนิทานเรื่องนี้ สะท้อนให้เห็นว่าครอบครัวจีน บิดามีหน้าที่รับผิดชอบต่อทุก
คนในครอบครัว หัวหน้าที่ครอบครัวจึงมีความสำคัญที่สุด สามารถออกคำสั่งให้สมาชิกใน
ครอบครัวปฏิบัติตาม รวมทั้งตัดสินใจพิพาทที่เกิดขึ้นในครอบครัวได้ บุตรชายคนโตจะได้รับการ
เอาใจใส่จากบิดามากที่สุด เพราะเขาจะกลายเป็นผู้รับผิดชอบต่อครอบครัวแทนบิดาต่อไป ตาม
ทัศนะของขงจื้อครอบครัวเป็นหน่วยแรกที่เอื้ออำนวยให้คนฝึกคุณธรรม โดยเริ่มจากการที่บิดา
มารดาต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูก เพื่อให้ลูกได้ปฏิบัติตามและเป็นคนดีของสังคม

523. **4.2.1.2 ความกตัญญู** เป็นคุณธรรมคำสอนอันดับแรกของลัทธิขงจื้อ
เป็นต้นกำเนิดของความดีงาม ดังเนื้อความที่ว่า

524. เมื่อถึงวันเซ็งม้ง โจอี้สงได้เดินทางไปเคารพหลุมศพพ่อแม่
โดยมีเจ้ามังกรทองติดตามไปด้วย เมื่อไหว้หลุมศพแล้วก็กลับมาอยู่ที่พัก

525. (อิเหนา มังกรทอง 2551: 177-188)

526. จากนิทานเรื่องนี้ โจอี้สงเดินทางไปเคารพหลุมศพพ่อแม่ สะท้อนให้เห็นคุณธรรม
คำสอนของขงจื้อ เรื่องความกตัญญูต่อบิดา มารดา โดย ขงจื้อสอนว่า ลูกควรปฏิบัติต่อบิดา มารดา
เลี้ยงดูให้พวกท่านมีความสุข เมื่อพวกท่านสิ้นไปแล้วก็ให้บูชาเช่นไหว้ด้วยความรักและเคารพ จึง
ถือว่าเป็นความกตัญญู

527. นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ความกตัญญูรู้คุณ เป็นคุณสมบัติของคนดี การตอบแทนผู้มีพระคุณเป็น สิ่งที่ประเสริฐเพราะ “ความกตัญญูรู้คุณเป็นเครื่องหมายของคนดี”

528. **4.2.1.3 มารยาทและพิธีกรรม** ขงจื้อมีความเห็นว่าบุคคลที่สมบูรณ์ต้องมีมารยาทที่งดงามอยู่ในตน ดังเนื้อความที่ว่า

529. ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่งทางตอนใต้ของแคว้นลู่มีธรรมเนียมอย่างหนึ่งว่า เมื่อราตรีกาลมาถึง หญิงสาวทั้งหลายต้องนำเอาน้ำมันมารวมกัน แล้วจุดตะเกียงทอผ้าของตนในห้องใหญ่กลางหมู่บ้าน

530. (แสงตะเกียงแห่งความหวัง 2551: 32-34)

531. จากนิทานเรื่องนี้ การเอาน้ำมันมารวมกันแล้วจุดตะเกียงทอผ้า เป็นธรรมเนียมอย่างหนึ่งของแคว้นลู่ ที่ให้หญิงสาวได้มาทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อสร้างความสามัคคี การรู้จักพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน สะท้อนให้เห็นคุณธรรมคำสอนของขงจื้อ เรื่องมารยาทและพิธีกรรม ขงจื้อให้ความสำคัญกับการร่วมประกอบพิธีกรรม เพราะเห็นว่าการศึกษาคุณแก่ของการปฏิบัติตนในที่ถูกต้องในโอกาสต่างๆ ทางสังคมนั้นเป็นเรื่องที่จำเป็นสำหรับสุภาพชน

532. **4.2.2 คำสอนของลัทธิเต๋า** ลัทธิเต๋าได้ก่อกำเนิดขึ้นเพื่อให้คนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และเป็นกุญแจสำคัญที่สามารถไขไปสู่ประตูแห่งความสงบและสันติสุขของมวลมนุษย์ได้ เต๋าจื้อ ได้อธิบายความหมายของเต๋าว่า “เต๋าที่อธิบายได้มิใช่เต๋อมตะ ชื่อที่ตั้งกันได้มิใช่ชื่ออันสูงส่ง” จะเห็นได้ว่า ความหมายเต๋าเป็นสิ่งลึกลับและเป็นสิ่งที่ยุ่งยากที่จะให้คำจำกัดความในแง่อภิปรัชญา เพราะแต่ละคนต่างมีความเห็นที่แตกต่างกันออกไป (คำรง ฐานติ 2544: 29)

533. **4.2.2.1 มีความต้องการแต่น้อยหรือความพอดี**

534. ในอดีตกาลนานมาแล้ว มีสามภรรยาชาวนาผู้ยากไร้ คู่หนึ่งร่อนเร่มาปักหลักอยู่ริมทะเลสาบใกล้เชิงเขาแห่งหนึ่ง ได้ปลูกเรือนเล็กๆ หลังหนึ่งอยู่อาศัย สองคนทำมาหากินอย่างสุจริต ด้วยความขยันและอดทน ผู้เป็นสามีบุกป่าถางพงทำนาปลูกข้าว และเข้าป่าล่าสัตว์มาเป็นอาหาร ส่วนภรรยาก็ปั่นฝ้ายทอผ้า แม้จะยากจนข้นแค้น แต่สองสามีภรรยาก็รักใคร่กลมเกลียวกันเป็นอย่างยิ่ง

535. (อภินิหารมังกรทอง 2551: 177-188)

536. จากนิทานเรื่องนี้ สองสามีภรรยาทำมาหากินอย่างสุจริต แม้จะยากลำบากแต่ก็มีความสุข และความพอใจ รักใคร่กลมเกลียวกันดี สะท้อนให้เห็นคุณธรรมคำสอนของลัทธิเต๋า คือมีความสุขและความพอใจในชีวิต โดยวิถีแห่งเต๋านั้นได้กล่าววามนุษย์ผู้มีจิตใจบริสุทธิ์ย่อมไม่ปรารถนาสิ่งใดเกินความต้องการ

537. นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า คนจน ไม่มีทรัพย์สมบัติมากมาย แต่ก็อยู่ได้อย่างมีความสุข เพราะรู้จักคำว่า “พอ” และรู้จักประมาณตน

538. 4.2.2.1 การไม่สนใจต่อคำสรรเสริญเยินยอของคนอื่น

539. อีฟงชายชาวหลู่ เป็นคนที่ช่างประจบสอพลอหาคนเปรียบยาก วันหนึ่งเขาได้หยกงามมาชิ้นหนึ่ง เขาหวังจะได้ความดีความชอบ จึงนำเอาไปมอบให้เป็นของขวัญ แก่กุเสียวอำมาตย์ใหญ่ท่านหนึ่ง แต่อำมาตย์จูเสียวปฏิเสธอย่างเด็ดขาด

540. อีฟงชายจึงประจบจึงกล่าวประจบว่า

541. “นี่เป็นทรัพย์ที่มีค่ามากเชียวนะท่านได้เท่า”

542. “แล้วทำไมเจ้าจึงไม่เก็บไว้เสียเอง” ท่านอำมาตย์ถาม

543. อีฟงได้ช่อกจึงกล่าวประจบสอพลอ ต่อไปอีกว่า

544. “ของมีค่าเช่นนี้ ต้องอยู่ในการครอบครองของท่านได้เท่าๆ เสียเท่านั้นจึงจะ สมควร สามัญชนเช่นข้าไหนดเลย จะสมควรครอบครองของมีค่าเช่นนี้”

545. ท่านอำมาตย์จูเสียวจึงกล่าวว่า

546. “หยกนี้เป็นทรัพย์ที่มีค่าสำหรับเจ้า แต่ตัวข้านี้ไม่ห้วนไหวกับคำประจบสอพลอของเจ้า นี่แหละคือทรัพย์ของข้า”

547. (ทรัพย์เหนือทรัพย์ 2551: 121-122)

548. จากนิทานเรื่องนี้ จูเสียวอำมาตย์ไม่ห้วนไหวต่อคำพูดประจบสอพลอของอีฟง สะท้อนให้เห็นคุณธรรมคำสอนของลัทธิเต๋า คือการปฏิเสธความเห็นของคนอื่น โดยวิถีแห่งเต๋านั้น ได้กล่าวว่าผู้มีจิตใจบริสุทธิ์ย่อมไม่สนใจต่อการสรรเสริญเยินยอหรือการนินทาว่าร้ายของคนอื่น

549. นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า คนที่มีความหนักแน่นมั่นคง ไม่อ่อนไหวเพราะคำประจบสอพลอ ย่อมสามารถทำงานใหญ่ให้ประสบความสำเร็จได้

550. 4.2.3 คำสอนของพุทธศาสนา มหายาน เริ่มก่อตัวขึ้นเมื่อราวพุทธศักราช 600-700 โดยคณะสงฆ์ที่มี ความเห็นต่างจากนิกายเดิมที่มีอยู่ ในขณะนั้นมีการพัฒนามาจากแนวคิดของนิกายมหาสังฆิกะและนิกายที่แยกไปจากนิกายนี้ คณะสงฆ์กลุ่มนี้ซึ่งเรียกตัวเองว่า มหายาน เป็นนามซึ่งตั้งขึ้นเพื่อแสดงว่าสามารถ ช่วยให้ สัตว์ข้ามพ้นวัฏสงสาร ได้มาก หลักสำคัญของพระพุทธศาสนา ฝ่ายมหายาน คือหลักแห่งพระโพธิสัตว์ภูมิจุดหมายสูงสุดของมหายานจึงอยู่ที่การบำเพ็ญบริกรรมตามแนวทางพระโพธิสัตว์ เพื่อนำพาสรรพสัตว์สู่ความหลุดพ้นจากวัฏสงสารให้หมดสิ้น [วิท 59]

551. 4.2.3.1 การทำความดีเพื่อชดใช้กรรม

552. ภิกษุชินถ่ายอธิบายให้ชายหนุ่มฟังว่ากำลังทำงานที่มีประโยชน์ต่อมหาชน และใกล้จะสำเร็จแล้ว ขอเวลาให้ได้ทำงานชิ้นนี้ให้สำเร็จก่อน เมื่องานเสร็จวันนี้ จะขอมชดใช้กรรมที่ได้ก่อไว้

553. ภิกษุชินถ่ายได้สอนการปฏิบัติธรรมให้บุตรชายท่านขุนนาง และบุตรของท่านขุนนางก็ยินดีปฏิบัติตามแบบท่านชินถ่าย จนเวลาผ่านไป 1 ปี ชายหนุ่มได้ลอกแบบคุณธรรมที่ตนเองเห็นจากท่านชินถ่าย และเกิดความเลื่อมใสในปฏิปทาของท่านอย่างไม่รู้ตัว

554. ในที่สุดอุโมงค์ขนาดใหญ่ ก็สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ในวันนั้น ท่านชินถ่ายเหลียวมองดูชายหนุ่ม ที่กำลังยืนชื่นชมความสำเร็จที่ตนมีส่วนร่วมด้วย และพูดขึ้นว่า

555. “อาตมาได้ตัดภูเขาแห่งทิบ เชื่อมให้คนติดต่อกันได้สะดวกสบายสำเร็จแล้ว บัดนี้ถึงเวลาที่ต่อศิระของอาตมาต้องขาดจากกันแล้ว อาตมาพร้อมชดใช้กรรม”

556. พุดจบท่านชินถ่ายก็ก้มศิระน้อมกายขึ้นไปให้ชายหนุ่ม ลูกขุนนาง เพื่อรับโทษตามที่สัญญากันไว้

557. (บุรุษใจสิงห์ 2551: 37-38)

558.

จากนิทานเรื่องนี้ ภิกษุชินถ่ายได้ทำความดีเพื่อชดใช้กรรมที่เคยก่อไว้ สะท้อนให้เห็นคุณธรรมคำสอนของพุทธศาสนamahayan ในเรื่องหลักมหารุณาคือการสละชีวิต การทำความดี การอดทนต่อสิ่งกดดันเพื่อชดใช้กรรมและเพื่อให้พ้นทุกข์

559.

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ความผิดพลาดที่เคยทำมาแล้ว หากปรับปรุงเปลี่ยนแปลงย่อมสามารถทำให้ชีวิตมีคุณค่าขึ้นมาได้

560. จากการศึกษาวิเคราะห์นิทานคติสอนใจของจีน ผู้ศึกษาพบว่าคุณค่าด้านแง่คิดคำสอนที่ปรากฏในนิทานของขงจื้อมีจำนวนมากที่สุด เนื่องจากคำสอนของขงจื้อนั้นครอบคลุมหลักเกณฑ์ในสังคมสำหรับผู้ที่ต้องการอยู่ร่วมกับเพื่อนมนุษย์อย่างมีสันติสุข ดังนั้นคำสอนของขงจื้อจะสะท้อนให้เห็นลักษณะนิสัยของตัวละครได้เป็นอย่างดี อย่างเช่นความกตัญญู เป็นคุณธรรมคำสอนอันดับแรกของลัทธิขงจื้อและเป็นต้นกำเนิดของคุณงามความดีงาม

561.

562.
563.
564.
565.
566.
567.
568.
569.
570.
571.
572.
573.

574. บทที่ 5

575. สรุปผลการศึกษา

576. การศึกษาวิเคราะห์นิทานคติสอนใจของจีน มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอเรื่องของนิทานคติสอนใจจีน ในด้านองค์ประกอบวรรณกรรม ได้แก่ การวางโครงเรื่อง การสร้างตัวละคร และการสร้างฉาก รวมทั้งศึกษาคุณค่าที่ปรากฏในนิทานคติสอนใจจีน

577.

ผลการศึกษาพบว่านิทานคติสอนใจของจีนมีลักษณะการเปิดเรื่องโดยบรรยายถึงฉากหรือเหตุการณ์มากกว่าการแนะนำตัวละคร เนื่องจากการเล่านิทานมีอยู่ทั่วไปในกลุ่มชนหรือสังคม ดังนั้นการเปิดเรื่องด้วยฉากหรือเหตุการณ์จะเป็นการแสดงออกถึงสภาพแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ลักษณะนิสัยของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี มีลักษณะการผูกปมเรื่องโดยมีความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์มากกว่าความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม เนื่องจากลักษณะของนิทานคติสอนใจต้องการสอนให้คนประพฤติดี จึงต้องมีการสร้างความขัดแย้งระหว่างคนที่เห็นผิดกับคนที่เห็นชอบ ผู้อ่านจึงเข้าใจคำสอนที่ผู้เขียนต้องการสื่อผ่านตัวละครได้ง่ายกว่า มีลักษณะปิดเรื่องโดยจบแบบพลิกความคาดหมายมีจำนวนมากที่สุด เนื่องจากลักษณะของนิทานคติสอนใจต้องการสอนให้คนประพฤติดี ดังนั้นจบแบบนี้

จะทำให้เห็นถึงพฤติกรรมของตัวละครที่แสดงออกมาว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร จากต้นเรื่องจนถึงตอนจบ ซึ่งผู้อ่านสามารถนำมาคิดไตร่ตรองกับตนเองได้

578. ตัวละครที่ปรากฏในนิทานคติสอนใจของจีน คือตัวละครที่ประพฤติดีได้แก่ ด้านความรักพ่อแม่ แสดงให้เห็นว่าคนจีนให้ความสำคัญกับเรื่องความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ เพราะเชื่อว่าจะทำให้ทำให้ชีวิตมีความสุข ความเจริญ ด้านความขยันอดทน แสดงให้เห็นว่าคนจีนเชื่อว่าลำบากอดทนวันนี้เพื่อชีวิตที่ดีในวันข้างหน้า ด้านกษัตริย์หรือผู้นำที่ดี เพราะคนจีนเชื่อว่าหากมีผู้ปกครองที่ดีบ้านเมืองก็จะดีไปด้วย ส่วนตัวละครที่ประพฤติไม่ดีได้แก่ ด้านกษัตริย์หรือผู้นำที่ไม่ดี เพราะหากผู้นำไม่ดีก็ไม่สามารถบริหารบ้านเมืองสงบสุขได้ ด้านความไม่ขยันอดทน แสดงให้เห็นว่าสังคมจีนไม่ยอมรับคนและรังเกียจคนที่มีนิสัยเกียจคร้าน ไม่ขยันอดทน เพราะสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การพฤติกรรมที่ไม่ดีได้ ดังเช่น ตัวละครพ่อค้าในเรื่องคนหลงโลกที่ไม่ยอมไปเก็บส้มจากสวนแต่นำส้มเก่าไปขายทำให้ไม่มีคนซื้อส้มของเขา ฉากส่วนใหญ่ที่ปรากฏในนิทานเป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม เนื่องจากลักษณะของนิทานคติสอนใจต้องการปลูกฝังเรื่องคุณธรรมและให้ข้อคิดกับผู้อ่าน ดังนั้นการสร้างฉากที่เป็นนามธรรมจะสามารถถ่ายทอดค่านิยมในสังคมที่พึงปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

579. คุณค่าที่ปรากฏในนิทานคติสอนใจจีน หลักๆ มี 2 ด้าน คือคุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม คุณค่าด้านแง่คิด คำสอน โดยคุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม เป็นการสะท้อนให้เห็นการเมืองการปกครอง ที่ยังมีการทำศึกสงคราม มีการการสู้รบระหว่างแคว้นต่างๆ การปกครองระบอบกษัตริย์ ประเพณี ความเชื่อ การเช่นไหว้บรรพชนในเทศกาลเซ็งเม้ง ความเชื่อเรื่องงูซาฟา ดิน ความเชื่อเรื่องมังกรของคนจีน สภาพแวดล้อมและวิถีชีวิต อันเกิดจากลักษณะภูมิประเทศที่ส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ส่วนคุณค่าด้านแง่คิด คำสอน เป็นการสะท้อนให้เห็นหลักธรรมคำสอนต่างๆ ได้แก่ คำสอนของลัทธิขงจื๊อในเรื่องความรักพ่อแม่และความรักต่อพี่น้อง ความกตัญญู คำสอนของลัทธิเต๋าในเรื่องความต้องการแต่น้อยหรือความพอดี การไม่สนใจต่อคำสรรเสริญเยินยอของคนอื่น และคำสอนของพุทธศาสนาในเรื่องการทำสมาธิเพื่อชดใช้กรรม

580. ข้อเสนอแนะ

581. เมื่อได้ศึกษานิทานคติสอนใจของจีน “นิทานคนจีนก่อนนอน สอนให้เป็นยอดคน ขุนพลและผู้นำ” อย่างละเอียดแล้ว ทำให้ได้รู้ว่านิทานเล่มนี้เป็นการสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมจีนในอดีตมากกว่าปัจจุบัน ซึ่งผู้ศึกษาพบว่ายังมีนิทานจีนอีกจำนวนหนึ่งที่ควรนำมาศึกษาวิเคราะห์ อันจะทำให้เห็นสภาพสังคมจีนในปัจจุบันได้ชัดเจนขึ้น

582.

583.

584.
585.
586.
587.
588.
589.

590. **บรรณานุกรม**

591. **หนังสือภาษาไทย**

592. กิ่งแก้ว อรรถากร. (2519). **คติชนวิทยา**. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู โรงพิมพ์คุรุสภา.
593. กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2519). **คติชาวบ้าน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
594. ขนิษฐา จิตชินะกุล. (2545). **คติชนวิทยา**. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
595. จารุวรรณ ธรรมวัตร. (2530). **คติชาวบ้าน : เอกสารประกอบการสอนวิชาเอกภาษาไทย**.
596. มหาสารคาม: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
597. ดำรง ฐานดี. (2544). **สังคมและวัฒนธรรมจีน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
598. ตาเซยและลุงเปิ่น. (2547). **นิทานคนจีนก่อนนอน สอนให้เป็นยอดคน ขุนพลและผู้นำ**. พิมพ์ครั้งที่ 7.
599. กรุงเทพฯ: วันเว็ลด์.
600. ถาวร สิกขโกศล. (2557). **เทศกาลจีนและการเซ่นไหว้**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
601. บาหยัน อิมสำราญ. (2547). **เรื่องสั้นและนวนิยายไทย**. นครปฐม: ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์
602. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

603. ประคอง นิมมานเหมินท์. (2543). **นิทานพื้นบ้านศึกษา**. กรุงเทพฯ: โครงการตำรา คณะอักษรศาสตร์
604. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
605. ประทีป เหมือนนิล. (2523). **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เจริญวิทยาการพิมพ์.
606. แปลก สนธิรักษ์. (2506). **พจนานุกรมบาลี-ไทย**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.
607. รัชยา สารธรรม. (2552). **มังกรสอนลูก**. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
608. ลินจง จันทรวราทิตย์. (2545). **วรรณกรรมวิจารณ์**. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
609. สถาบันราชภัฏนครปฐม.
610. วิเชียร เกษประทุม. (2539). **นิทานพื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา
611. วิภา กงกะนันท์. (2533). **วรรณคดีศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชจำกัด.
612. สุนันท์ อุดมเวช. (2524). **คติชนวิทยา**. เพชรบุรี: วิทยาลัยครูเพชรบุรี.
- 613.
- 614. วิทยานิพนธ์**
615. นกสินธุ์ แผลงสร. (2552). **วิเคราะห์นิทานพื้นบ้านญี่ปุ่น**. งานวิจัย สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น
616. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- 617. นรุตม์ คุปต์ชนโรจน์. (2551). นิทานจีนชุดยี่สิบสี่ยอดกตัญญู : การดำรงอยู่และวิธีการนำเสนอในสังคมไทย**
618. **ปัจจุบัน**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
619. ปาร์ค เกียง อิน. (2549). **วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเกาหลี**. ปริญญาโทศิลป-
620. ศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- 621.**

622. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

623. โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (ม.ป.ป.).

624. นิตานคติสอนใจ. เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้จาก

<http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=26&chap=1&page=t26-1-infodetail06.html>

625. วิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล. (ม.ป.ป.). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ
มหายาน.

626. เข้าถึงเมื่อ 2 พฤษภาคม 2559. เข้าถึงได้จาก

<http://www.crs.mahidol.ac.th/thai/mahayana.htm>

627.

628.

629.

630.

631.

632.

633.

634.

635.

636.

637.

638.

639.